

KTO NISZCZY
J.K. ROWLING s. 18

UCIECZKA
Z EL DORADO s. 20

MARYJA
MUNDZIA KOLBEGO s. 38

KARABIN
DO ZABAWY? s. 36

9.08.2020

nr 32 (772)

cena 5 zł

(w tym 8% VAT)

NR INDEKSU 205 109

ISSN 1734-9079

www.idziemy.pl

idziemy

STWORZYŁ WIĘC BÓG
CZŁOWIEKA NA SWÓJ OBRAZ...

STWORZYŁ
MĘŻCZYZNĘ
I NIEWIASTĘ.

KSIĘGA RODZAJU 1, 27

Co wynika z biblijnego opisu
– wyjaśnia czytelnikom
ks. prof. Waldemar Chrostowski
s. 10

**UNIWERSYTET KARDYNAŁA STEFANA WYSZYŃSKIEGO
W WARSZAWIE**

**CENTRUM STUDIÓW MARIOLOGICZNYCH UKSW
„KOLBIANUM” W NIEPOKALANOWIE**

PODYPLOMOWE STUDIA MARIOLOGII (LICENCJAT KANONICZNY)

- dla osób posiadających stopień magistra teologii,
- trwają 3 lata, kończą się kanonicznym egzaminem licencjackim z teologii w zakresie mariologii,
- student, chcąc uzyskać stopień doktora może podjąć 4-ty rok studiów, tzw. ad lauream,
- po zakończeniu tych 4 lat student będzie mógł otworzyć przewód doktorski z tzw. „wolnej stopy”

PODYPLOMOWE STUDIA MARIOLOGII

- dla osób posiadających stopień magistra lub licencjat zawodowy z jakiegokolwiek dziedziny,
- trwają 3 lata

KURS „STUDIUM MARIOLOGII”

- dla osób posiadających minimum średnie wykształcenie,
- 2-tygodniowe zjazdy w ciągu roku

- ▶ 4-tygodniowe zjazdy w ciągu roku dla studiów podyplomowych i 2-tygodniowe dla kursu „Studium Mariologii”,
- ▶ zajęcia odbywają się w Niepokalanowie,
- ▶ studenci mają dostęp do bogatej w cenne zbiory Biblioteki Mariologicznej

www.kolbianum.franciszkanie.pl

e-mail: **kolbianum@gmail.com**
tel. **661 712 121** (pn.-pt. 8.00-16.00)

ks. Henryk Zieliński

Prawda i ideologia

Jeśli ktokolwiek miałby dotychczas wątpliwości, czy za słowem „gender” oraz skrótem „LGBT” kryje się niebezpieczna ideologia, to ostatnie wydarzenia powinny go ostatecznie przekonać.

O nagonce przeciwko Joanne K. Rowling, autorce Harry’ego Pottera, za sprzeciwienie się relatywizacji płci człowieka pisze u nas prof. Kazimierz Dadak. Odsyłam do tego tekstu. Aktywiści LGBT i gender urządzali palenie jej książek, nazywali ją „zdzirą”, a nawet grozili śmiercią. Agresja dotknęła również tych intelektualistów, którzy nie tyle wsparli poglądy pani Rowling, co stanęli w obronie jej prawa do wolności słowa, nie zgadzając się na tzw. „kulturę anulowania”.

Jak silni i wpływowi są wyznawcy nowej ideologii, pokazało również zamknięcie konta bankowego, zablokowanie przelewów online i usług mailowych chrześcijańskiej organizacji Core Issue Trust w Wielkiej Brytanii. Powodem było oferowanie przez tę organizację terapii dla gejów i lesbijek. Skuteczna terapia podważa bowiem jedną z głównych tez ideologii LGBT, jakoby homoseksualizm był czymś normalnym i zawsze wrodzonym. Dlatego w wielu krajach już samo oferowanie wsparcia w wychodzeniu z homoseksualizmu jest zagrożone surowymi karami, np. w Hiszpanii do 120 tys. euro, a w Kanadzie do pięciu lat więzienia! Projekt ustawodawstwa w tej dziedzinie we Włoszech opisywał u nas niedawno o. Dariusz Kowalczyk SJ.

Nowa rewolucja pod sześciobarwnym sztandarem (nie mylić z tęczowym) coraz agresywniej idzie przez świat. W większości krajów Zachodu na represje naraża się każdy, kto ośmieli się nie popierać choćby najbardziej idiotycznych postulatów ideologii LGBT i gender. Przykładem tego była sprawa dwóch gejów Domenico Dolcego i Stefana Gabbany, którzy nie popierali adoptowania dzieci przez pary homoseksualne. Między ludźmi doświadczającymi odmiennych skłonności seksualnych i ideologią LGBT oraz gender nie ma znaku równości. Ideologia ta nie cofa się bowiem przed przemocą nawet wobec tych, których rzekomo ma bronić. Przemoc jest wpisana w tę ideologię, po-

nieważ bez przemocy nie da się narzucić społeczeństwu tego, co jest wbrew naturze człowieka i świata.

W Polsce jednym z symboli nowej rewolucji była ostatnia prowokacja aktywistów LGBT, którzy zawiesili sześciokolorowe flagi i symbole anarchistyczne na kilku pomnikach oraz na figurze Chrystusa przed kościołem Świętego Krzyża

w Warszawie. Na takie prowokacje nie może sobie pozwolić rzekomo prześladowana mniejszość, jeśli nie ma pewności wsparcia ze strony swojej międzynarodówki. Nie pierwszy to zresztą w Polsce przypadek agresji działaczy LGBT. I nie pierwszy raz, kiedy ideologia LGBT oraz gender odsłania swój nihilizm i intelektualną miałość. Nie potrafi ona stworzyć nic własnego, dlatego parodiuje to co chrześcijańskie i tradycyjne. Potrafi tylko znaną z natury i Biblii siedmiobarwną tęczę zastąpić sześciokolorową, przedrzeźniać św. Jana Pawła z jego wołaniem „Nie lękajcie się!”. Nade wszystko zaś ideologia ta parodiuje małżeństwo i rodzinę, niszczy tożsamość człowieka jako mężczyzny i kobiety. Dlatego papież Franciszek nazwał tę ideologię grzechem przeciwko Bogu Stwórcy.

Wspaniały plan Boga wobec człowieka jako kobiety i mężczyzny, którego nie wolno wypaczać, ukazuje na s. 10 ks. prof. Waldemar Chrostowski. Trzeba przywrócić ludzkości fundamentalne prawdy o człowieku i zdolność rozsądnego myślenia. Nie można tylko reagować oburzeniem na kolejne prowokacje. Potrzeba więcej dobrych inicjatyw ze strony obywateli, władz i Kościoła. Chodzi także o inicjatywy na forum organizacji międzynarodowych i Kościoła powszechnego. Dlaczego polscy biskupi nie mogliby równie skutecznie poddawać tematów do refleksji w Kościele powszechnym, jak robią to choćby ich niemieccy współbracia? Wojen nie wygrywa się, siedząc w okopach.

Z wdzięcznością przyjmuję inicjatywę Akcji Katolickiej w Polsce oraz posła Jana Klawitera, prezesa Fundacji Słowo. Przez plakaty (jak u nas na okładce) i film dostępny w internecie przypominają prawdę, że Bóg „stworzył mężczyznę i niewiastę”. Niech te plakaty zawisną przy wszystkich kościołach, szkołach katolickich, na stronach internetowych, w mediach społecznościowych i nad naszymi biurkami w pracy. Plakaty do wydruku można pobrać gratis. Bądźmy świadkami tej prawdy. Jest ona najmocniejszą bronią w walce z ideologią niszczącą małżeństwo, rodzinę i człowieka.

henryk.zielinski@idziemy.com.pl

9.08.2020 **idziemy** w numerze:

MĘŻCZYZNA I NIEWIASTA

Biblista o stworzeniu człowieka **10**

Psycholog o różnicach płci **12**

WOJNA ŚWIATÓW

Jedzie walec **5**

Boga trzeba bronić **8**

Absurdalne i groźne **9**

Jak się nie bać? **16**

Feminizm i gender **18**

Konwencja w Trybunale **17, 22**

NASZE SPRAWY

Ucieczka z El Dorado **20**

Łukaszenka przeciw nadziei **22**

Zabawy z bronią **36**

Więcej zdrowia **43**

Prawdziwy obraz **54**

OBOWIĄZEK PAMIĘCI

Ta historia inspiruje **4**

Azyl w Choszczówce **34**

Maryja Rajmunda Kolbego **38**

Ogień nad Hiroszimą **42**

Czytanie nie kończy się na papierze! Najnowsze wiadomości i opinie na stronie www.idziemy.pl.
E-wydanie tygodnika można zakupić na stronach: www.eprasa.pl, www.egazety.pl.

Pprzed nami setna rocznica bitwy warszawskiej, zwanej Cudem nad Wisłą. Czego nas uczą tamte doświadczenia?

Odbudowa niepodległości trwała wiele lat. Wojna polsko-bolszewicka w 1920 r., a w szczególności bitwa warszawska, była kolejnym kulminacyjnym punktem po 1918 r. To pokazuje, że nie się nie dzieje z dnia na dzień. Zdobywanie niepodległości było skomplikowanym procesem, na który złożyły się przygotowanie wojskowe, mobilizacja społeczeństwa, okoliczności i Opatrzność Boża, tak jak w przypadku Cudu nad Wisłą.

Historia sprzed stu lat inspiruje. Jeszcze w czasie zaborów wizje drogi do niepodległości były bardzo różne. Jednak gdy nadszedł moment decydujący, Polacy zgodnie stanęli do obrony granic.

foto: archiwum Biura Programu „Niepodległa”

przedsięwzięciem będzie też widowisko multimedialne „1920. Wdzięczni bohaterom”, który będzie 15 sierpnia na Stadionie PGE Narodowy. Na scenie wystąpią wokaliści wraz z Orkiestrą Polskiego Radia. Na płycie stadionu zobaczymy rekonstruktorów, kawalerię, wozy bojowe, a wszystko dopełni światło i dźwięk. Wydarzenie będzie transmitowane od godz. 20.30 na antenie Telewizji Polskiej i Polskiego Radia.

Silny akcent stawiamy też na działania lokalne. Program dotacyjny „Koalicja dla Niepodległej. Wiktoria 1920” pozwoli dofinansować kilkadziesiąt lokalnych projektów związanych z obchodami rocznicy bitwy warszawskiej. W kampanii społecznej zachęcamy do dzielenia się w internecie zdjęciami pamiątek z wojny polsko-bolszewickiej, które możemy oznaczać #Wiktoria1920. Z kolei

TA HISTORIA INSPIRUJE

Z **Wojciechem Kirejczykiem**, zastępcą dyrektora Biura Programu „Niepodległa”, rozmawia Agnieszka M. Domańska

Dzięki profesorom i studentom, którzy licznie wstępowali w szeregi, udało się zbudować radiowywiad, komórki kryptograficzne i uzyskać decydującą przewagę w wojnie polsko-bolszewickiej. Paradoksalnie naszemu pokoleniu jeszcze nie tak dawno studia kojarzyły się jako sposób na uniknięcie służby wojskowej.

Jak będziemy świętować stulecie bitwy warszawskiej?

Na pewno będą to wyjątkowe obchody, chociaż realizowane w warunkach epidemii. Z tego powodu możliwość uczestniczenia w otwartych wydarzeniach będzie ograniczona. W ramach uroczystości państwowych 15 sierpnia w południe nastąpi uroczysta zmiana warty przed Grobem Nieznanego Żołnierza, a o godz. 15 przemaszeruje defilada Wojska Polskiego na warszawskiej Wesostradzie.

Jak Biuro Programu „Niepodległa” włączy się w tegoroczne obchody?

Chcemy upamiętnić stulecie bitwy warszawskiej w trzech obszarach, jakimi są edukacja, przeżycie i zaangażowanie. W związku z tym rozpoczęliśmy m.in. internetowe projekty edukacyjne. W kwietniu razem z historykami Ośrodka „Karta” uruchomiliśmy cykl „Wiktoria 1920” prezentujący zapiski z czasów wojny, który potrwa do listopada. Odnajdziemy tutaj archiwalia, wycinki z gazet, fragmenty pamiętników, odezwy i do-

kumenty, uzupełnione fotografiami i planami wojskowymi. Nowe wpisy ukazują się co piątek na stronie www.niepodlegla.gov.pl. Czytając relacje naocznych świadków tydzień po tygodniu, możemy poczuć się jak widzowie trzymającego w napięciu filmu.

Powstał również portal internetowy www.bitwa1920.gov.pl przygotowany wspólnie z Polskim Radiem, przy udziale Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku oraz FilMOTEKI Narodowej. Dzięki niemu poznamy bitwę warszawską na szerszym tle historycznym. Na odwiedzających czekają też nieznanne dotąd historie, jak ta związana z grzebieniem Jana Kowalewskiego – pomógł on właścicielowi w jedną noc złamać szyfry armii bolszewickiej. Portal jest dostępny w siedmiu wersjach językowych, żeby historia Cudu nad Wisłą mogła być poznawana także poza granicami Polski.

Przygotowywane są również inne inicjatywy?

Niebawem, 14 sierpnia, odbędzie się premiera filmu „Wiktoria 1920” w technologii kinowej rzeczywistości wirtualnej. W tej półgodzinnej przygodzie fabularnej widz będzie mógł niemalże na własnej skórze poczuć to, co czuli Polacy w 1920 r. Niecodziennym

wszystkich, którzy ukończyli 16 lat, zapraszamy do udziału w konkursie literackim. Praca może mieć formę dowolną, np. kryminału lub pamiętnika, a wspólnym mianownikiem ma być rok 1920.

Chcemy w ramach obchodów stulecia bitwy warszawskiej szukać przede wszystkim tego, co nas łączy.

Co możemy dzisiaj zrobić, by umacniać niepodległość, o którą walczyli nasi przodkowie?

Dzisiaj nie ma bezpośredniego zagrożenia. Nie ma potrzeby, żebyśmy z bro-

nią w rękę, przelewając krew, bronili ojczyzny. Jednak to nie znaczy, że nie mamy obowiązków obywatelskich. Każdy z nas może znaleźć wycinek życia wspólnotowego, do którego może dołożyć swoją cegiełkę, aby wzmacniać dzisiejszą niepodległość.

Fragmenty prezentowane w „Zapiskach...” pokazują, że sprawy nigdy nie są tak proste, jak mogłyby się wydawać z perspektywy lat. Jak sto lat temu, tak i dzisiaj dostrzegamy tarcia i różnice poglądów. Chcemy jednak, żebyśmy w ramach obchodów stulecia bitwy warszawskiej, podobnie jak to było w czasie obchodów rocznicy odzyskania niepodległości, szukali przede wszystkim tego, co nas łączy. Na tym możemy budować i wzmacniać wspólną obywatelską. Taki jest właśnie cel Programu Wieloletniego „Niepodległa”.

fot. PAP/Radek Pietruska

Ważny wybór prezydenta

Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego w pełnym składzie orzekła o ważności wyboru Andrzeja Dudy na prezydenta RP. Zdaniem sądu żadne z zasygnalizowanych uchybień nie daje podstaw do kwestionowania wyniku wyborów. Jak powiedziała w uzasadnieniu uchwały przewodnicząca składu sędzia Ewa Stefańska, podejmując ją, sąd wziął pod uwagę wszystkie okoliczności, także te, które nie były przedmiotem protestu wyborczego.

O stwierdzenie ważności wyborów prezydenckich wносили przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej sędzia Sylwester Marciniak i zastępca prokuratora generalnego Robert Hernand. – Na podstawie dokumentów i uzyskanych informacji o przebiegu głosowania i wyborów PKW nie stwierdziła naruszeń prawa wyborczego, które mogły wywrzeć wpływ na wyniki głosowania i wynik wyborów prezydenta RP – oświadczył sędzia Marciniak.

MUZEUM W OSSOWIE

W przeddzień stulecia bitwy warszawskiej rozpoczyna się budowa muzeum w Ossowie – poinformował minister obrony narodowej Mariusz Błaszczak. – Chcemy, żeby powstało w ciągu dwóch lat – zapowiedział 3 sierpnia na briefingu zorganizowanym na polu bitwy.

W Ossowie podjęto już pierwszy etap prac. Koparki zaczęły wyrównywać koryto strumienia, który przebiega przez dawne pole bitwy. Zostały do-

pełnione wszystkie formalności związane z Muzeum Bitwy Warszawskiej. – Zarówno robotnicy, jak i urzędnicy wkraczają na plac budowy. Założenie jest takie, żeby muzeum w Ossowie było filią Muzeum Wojska Polskiego – powiedział minister Błaszczak. Powierzchnia placówki wyniesie 4,8 tys. m kw. W muzeum będą zgromadzone dokumenty, eksponaty, uzbrojenie i pamiątki z okresu dwudziestolecia międzywojennego.

fot. PAP/Marcin Obara

Krzysztof Ziemiec

Jedzie walec

„To jest wojna” – mówią jedni. „To efekt szczucia człowieka na człowieka” – uważają inni. Prokuratura wszczęła już postępowanie w sprawie obrazy uczuć religijnych oraz znieważenia kilku warszawskich pomników przez aktywistów LGBT. Chryścian szczególnie boli sprofanowanie rzeźby Chrystusa przed kościołem Świętego Krzyża. Było też spełnienie gróźb w sprawie kolejnych prowokacji. Tym razem 1 sierpnia na trasie Marszu Powstania Warszawskiego. Interweniować musiała policja. To nie pierwszy w ostatnim czasie atak środowisk LGBT na symbole i wartości dla wielu Polaków święte.

Mieliśmy już sprofanowane wizerunki Jezusa Miłosiernego i Matki Bożej Częstochowskiej ze sparodiowanymi modlitwami, naklejone nocą na drzwiach Pałacu Prezydenckiego. A wcześniej profanację Mszy Świętej, wagina zamiast monstrancji na marszu równości udającym pro-

cesję Bożego Ciała czy szczera zapowiedź, zarejestrowana ukrytą kamerą TV: „Zdobędziemy Jasną Górę”. Dziś aktywiści LGBT nie kryją zamiarów: „To jest szturm. To tęcza. To atak!”.

Po co obrażać, prowokować, zachowywać się obscenicznie, niszczyć, a nie budować? Właśnie po to – rewolucja ma to do siebie, że brutalnie niszczy zaistniały ład, nie budując niczego w zamian.

Wielcy Kościoła w Polsce, jak kard. Stefan Wyszyński, powtarzali: jeśli będą chcieli zniszczyć Polskę, zaczną od Kościoła, który jest dla Polaków tak ważny, i od rodziny, której osłabienie zniszczyłoby więzi społeczne.

I to dzieje się na naszych oczach. Nowi bojówkarze nowej rewolucji nasilają swoje akcje w nieprzypadkowym czasie – w przeddzień Bożego Ciała czy rocznicy wybuchu powstania warszawskiego. Na ulicy, bo w internecie ich zmasowane ataki dehumanizujące księży czy wiernych trwają non stop.

Nowa ideologia chce zmienić społeczeństwo i wie, że największą przeszkodą jest Kościół i zasady, jakie wyznają jego wierni. Komentatorzy podkreślają: wojna kulturowa, która od dawna trwa na Zachodzie, właśnie dotarła na dobre do Polski. Jej hunwejbini chcą opanować nasze dusze, serca i umysły. Jedni poprzez wulgarność i prymitywizm, bo inaczej nie potrafią, a inni inteligentnie, poprzez zmianę granic naszej tolerancji czy relatywizowanie naszego stosunku do wyznawanych świętości, a na końcu zmianę prawa.

Co począć? Nie można wchodzić w ich „grę”, bo prowoka-

torzy tylko na to czekają. Ale państwo polskie musi stanowczo egzekwować istniejące prawo, poprzez wymierzanie kar raczej administracyjnych, bo w ten sposób stworzy się nowych „męczenników”. Sądy nie mogą jednak pokazać słabości, bo walec

Wojna kulturowa, która trwa na Zachodzie, dotarła i do nas.

jadący przez cywilizację zachodnią bardzo szybko zmiążdży i naszą rzeczywistość. To dlatego wiele wątpliwości budzi np. konwencja stambulska – w teorii mająca na celu walkę z przemocą wobec kobiet, w rzeczywistości realizująca postulaty środowisk LGBT.

Oczekiwałem też jasnego, ale i mądrego stanowiska hierarchii kościelnej. Bez wsparcia kapłanów wierni, szczególnie ci gorzej uformowani, będą bezradni wobec bałamutnych argumentów typu: Chrystus, który zawsze był po stronie słabszych, dziś też stanąłby po stronie wykluczonej – jakoby – mniejszości.

Autor jest dziennikarzem TVP

W SKRÓCIE

■ **Nowy sekretarz papieża.** 41-letni ks. Fabio Salerno, zatrudniony w Sekcji ds. Relacji z Państwami w watykańskim Sekretariacie Stanu, dołączy do ks. Gonzala Aemiliusa i będzie pracował jako pierwszy sekretarz osobisty Ojca Świętego – poinformował rzecznik Stolicy Apostolskiej Matteo Bruni. Ks. Salerno zastąpi na tym stanowisku ks. Yoannisa Lahziego Gaida, który pełnił te obowiązki od 2014 r.

■ **Demonstracje w Jerozolimie.** W Jerozolimie odbywają się demonstracje przeciwko premierowi Izraela Benjaminowi Netanjahu, któremu postawiono zarzuty korupcyjne. Oskarżono go o oszustwo, przekupstwo i naruszenie zaufania społecznego. Premier nadal sprawuje swoje funkcje, a rozpoczęty już jego proces został odroczony.

■ **Biskup pomocniczy w Moskwie.** Ojciec Święty mianował rosyjskiego franciszkanina konwentualnego, 47-letniego o. Nikołaja Dubinina, biskupem pomocniczym archidiecezji Matki Bożej w Moskwie. Dotychczas o. Dubinin był gwardianem klasztoru św. Antoniego Cudotwórcy w Petersburgu. Nowy biskup formację kapłańską i zakonną odbył w Polsce. W 2000 r. przyjął święcenia kapłańskie. Do 2005 r. był duszpasterzem w różnych parafiach prowadzonych przez jego zakon na terenie Rosji. Przez 13 lat (2005-2018) kierował kustodią generalną św. Franciszka z Asyżu w Rosji. Ordynariuszem archidiecezji Matki Bożej w Moskwie jest 60-letni abp Paolo Pezzi z Włoch.

■ **Zmarłe felicjanki.** Wśród ofiar epidemii COVID-19 szczególnie mocno ucierpiały siostry felicjanki z klasztoru w Livonii w amerykańskim stanie Michigan, gdzie 13 z 44 siostr zmarło w wyniku zakażenia koronawirusem. Większość z nich to siostry o polskich korzeniach.

■ **Apostolka Kościoła podziemnego.** Lwów pożegnał zmarłą w wieku 94 lat Jadwigę Zappę. Należała ona do powojennego pokolenia inteligencji katolickiej, która pozostała w sowieckim Lwowie, ucząc w warunkach konspiracyjnych wartości religijnych i patriotycznych. To dzięki jej i osobom do niej podobnym wiara katolicka mogła przetrwać okres komunizmu i ateizacji.

BILANS PANDEMII

Liczba oficjalnie potwierdzonych zakażeń koronawirusem na świecie przekroczyła 17 mln – wynika z zestawienia agencji Reutera. W lipcu przybyło 7 mln infekcji, podczas gdy dotarcie do poziomu pierwszych 7 mln zajęło niemal sześć miesięcy. Liczba ofiar śmiertelnych wynosi ponad 666 tys. i jest teraz wyższa od średniej rocznej liczby umierających na gripę. Szybsze rozprzestrzenianie się wirusa to głównie wynik niekontrolowanej sytuacji w nie-

fol. PAP/EPA/Juan Ignacio Romcorani

których z najludniejszych krajów świata – Indiach, USA i Brazylii, gdzie zakażeń przybywa najszybciej.

PROFANACJA W MANAGUI

fol. PAP/EPA/Jorge Torres

W katedrze w stolicy Nikaragui, Managui, doszło do poważnych zniszczeń, gdy zakapturzony mężczyzna rzucił butelką benzyny w kaplicę Krwi Chrystusa, gdzie znajduje się zabytkowy krucyfiks oraz obraz

Krwi Chrystusa sprzed 382 lat. Miejscowy arcybiskup kard. Leopoldo José Brenes nazwał to wydarzenie „aktem terrorystycznym”. Solidarność z Kościołem lokalnym wyraził papież Franciszek.

KU CZCI ŚW. DOMINIKA

W stolicy Nikaragui, Managui, odbyła się doroczna procesja ku czci św. Dominika Guzmana, jednego z najbardziej czczonych świętych w tym kraju. Dominik Guzman (ok. 1171-1221) był Hiszpanem, założycielem Zakonu Kaznodziejskiego (dominikanów). Jego kult w Nikaragui

rozpowszechnili tamtejsi dominikanie, którzy są obecni na tym terenie od połowy XVI w. Tegoroczne obchody miały mieć nieco mniejszy zasięg z powodu epidemii COVID-19, ale większość wiernych zlekceważyła obostrzenia, które popierał także tamtejszy Episkopat.

fol. PAP/EPA/Abir Sultan

fot. PAP/EPA/Luca Zennaro

NOWY MOST GENUJEŃSKI

Na autostradzie w pobliżu Genui oddano do użytku nowy most. Dwa lata temu stara konstrukcja zawaliła się, powodując śmierć 43 osób.

NA MARSA

Rakieta Atlas V United Launch Alliance z łazikiem NASA wystartowała z przylądka Canaveral na Florydzie. Łazik „Perseverance” – czyli „Wytrwałość” – jest częścią programu eksploracji Marsa NASA. Pojazd o masie 1043 kg i rozmiarach samochodu dotrze na marsjański krater po siedmiu miesiącach kosmicznej podróży. Szef NASA Jim Bridenstine zapowiadał przed startem, że „dzieje się o wiele więcej niż wyrzelenie kolejnego łazika. To pierwszy raz w historii, kiedy lecimy na Marsa z wyraźną misją znalezienia życia”. Szczególnie cennych informacji o podłożu Marsa dostarczyć ma georadar, który jest na wyposażeniu łazika. Pobrane próbki powrócą na Ziemię najwcześniej w 2031 r.

fot. PAP/EPA/EPA/Joel Kowsky/NASA

PREZYDENT KRYTYKOWANY

fot. PAP/EPA/Marcelo Szyao

Grupa 152 biskupów i arcybiskupów z Brazylii zarzuciła prezydentowi Jairowi Bolsonaro i jego rządowi nieudolność w zwalczaniu kryzysu, w jakim znalazł się kraj. W „Liście do Ludu Bożego” biskupi określili aktualny

kryzys mianem burzy, za którą w znacznej mierze jest odpowiedzialny Bolsonaro. Przypomnieli, że Brazylia i tak jest społeczeństwem nierównym, niesprawiedliwym i pełnym przemocy. Przedstawiciele Kościoła w Brazylii skarżą się też na politykę rządu wobec pandemii koronawirusa. Z jej powodu „musimy być świadkami dyskursu wrogiego wobec nauki, który każe nam przyjmować, że tysiące zmarłych jest czymś normalnym lub karą Bożą” – stwierdzili biskupi i zarzucili rządowi, że jest również obojętny na wynikający z tego chaos gospodarczy i społeczny. Ich zdaniem „rządowi chodzi wyłącznie o utrzymanie się przy władzy”. Od początku pandemii Bolsonaro określa koronawirus jako „lekką grypę”, a środki zalecane przeciwko wirusowi jako „histerię”. Prezydenta ostro skrytykowały także tamtejsze związki zawodowe. Na zdjęciu: Bolsonaro z żoną, która także przeszła zakażenie COVID-19.

■ **Płoną kościoły.** W ciągu pierwszych siedmiu miesięcy 2020 r. we Francji spłonęło dziewięć świątyń katolickich. W 2019 r. odnotowano 16 pożarów: dwóch katedr, 13 kościołów oraz opactwa. Francuskie MSW podaje, że rocznie dochodzi we Francji do ok. 800 aktów wandalizmu w kościołach. W tych dniach prokuratura oskarżyła imigranta z Rwandy o podłożenie ognia w trzech miejscach katedry w Nantes: na dużych i małych organach oraz panelu elektrycznym. Oskarżony przyznał się do winy.

■ **Odłot po teście.** Rosyjskie linie lotnicze Aeroflot ogłosiły, że nie będą brać na pokład cudzoziemców lecących z krajów, z którymi od 1 sierpnia będzie wznowiony ruch lotniczy (Turcja, Wielka Brytania, Tanzania), jeśli ci nie będą mieli negatywnego wyniku testu na koronawirus.

■ **Zakażeni migranci.** Co najmniej 65 spośród 94 migrantów, którzy zostali uratowani na Morzu Śródziemnym przez siły zbrojne Malty, jest zakażonych koronawirusem.

■ **Skazany za korupcję.** Były premier Malezji Najib Razak został uznany za winnego korupcji i skazany na 12 lat więzienia w związku ze skandalem finansowym w państwowym funduszu rozwoju.

■ **Przeciw karze śmierci.** Katolicki biskup Filipin zdecydowanie odrzucił argumentację prezydenta Rodriga Dutertego, że ponowne wprowadzenie kary śmierci w kraju będzie miało efekt odstrasżający.

■ **Niebezpieczne karty.** Policja w Hongkongu poinformowała o rozbiciu gangu podejrzanego o kradzież danych osobowych lub informacji o kartach kredytowych ok. 2 mld osób na HKD oraz wyłudzenie 1,3 mln HKD (629 tys. zł) od Hongkończyków i Singapurczyków.

■ **Śmierć ministra Vogla.** Hans-Jochen Vogel, były przewodniczący Socjaldemokratycznej Partii Niemiec (SPD) oraz minister w rządach Willy'ego Brandta i Helmuta Schmidta, zmarł w Monachium. Miał 94 lata.

■ **Jest termin beatyfikacji.** Beatyfikacja założyciela Rycerzy Kolumba ks. Michaela McGivneya odbędzie się 31 października w katedrze w Hartford, w stanie Connecticut.

Serwis przygotowany na podstawie PAP, KAI i RV

Anna Meetschen

Boga trzeba bronić

Zazwyczaj modlimy się do Boga, aby obronił nas przed chorobą, nieszczęściami, nagłą śmiercią, nieżyczliwymi osobami czy wrogami. A czy Pan Bóg potrzebuje obrony z naszej strony? Zasadniczo nie, ale z pewnością wynagrodzi On tym, którzy stanęli w Jego obronie na ziemi, oraz wyciągnie konsekwencje wobec tych, którzy się dopuścili znieważenia Go. I to zarówno słowem, jak i czynem. Stary Testament stawia sprawę jasno: „Ktokolwiek bluźni imieniu Pana, będzie ukarany śmiercią. Cała społeczność ukamieniuje go. Zarówno tu byleć, jak i przybysz będzie ukarany śmiercią za bluźnierstwo przeciwko Imieniu” (Kpł 24,16).

Przed moim kościołem parafialnym niedawno rozegrała się taka scena: pijany mężczyzna usiadł na ławce przed

wejściem do świątyni, naprzeciwko krzyża misyjnego, i zaczął płuć na niego, bluźniąc przy tym Imieniu Chrystusa. Podeszła do niego kobieta i mimo że był agresywny, powiedziała, że nie pozwoli obrażać krzyża. Inna zaczęła się nad mężczyzną modlić. Ten

ucichł, a potem oddalił się. To był jednak przypadek osobistej tragedii człowieka, który tak bardzo się pogubił, że zaczął wygrażać Bogu. Z czym innym mamy obecnie do czynienia w przestrzeni publicznej, w której odnotowuje się zmasowany atak na kościoły, figury, obrazy i wszelkie symbole chrześcijańskie.

Przypadki profanacji i bezczeszczenia miejsc kultu to nic nowego, również w Polsce. Jednakże od pewnego czasu zdają się one być zaplanowaną akcją przeciwko religii katolickiej i jej wyznawcom. Szerokie przyzwolenie na takie działania przyszło po barbarzyńskich aktach amerykańskiego ruchu Black Lives Matter, który rozpoczął niedawno bezpardonową akcję niszczenia najpierw figur, a następnie kościołów katolickich. Z całych Stanów Zjednoczonych docierają do-

niesienia o podpaleniach i dewastowaniu świątyń. Jak to, że dwudziestoczerolatek wjechał do kościoła Królowej Pokoju w Ocala na Florydzie samochodem, rozlał benzynę i podpalił. W Los Angeles spalono kościół św. Gabriela liczący 249 lat. W Bostonie podpalono figurę Matki Bożej przed kościołem św. Piotra, a w Nowym Jorku, na Brooklynie figura Matki Bożej została pomazana farbą. Podpalenia kościołów, w tym katedr, czy akty wandalizmu wobec budynków sakralnych są już na porządku dziennym we Francji – tylko w tym roku spłonęło w tym kraju dziewięć świątyń katolickich. Francuskie MSZ podaje, że rocznie dochodzi do ok. 800 aktów wandalizmu w kościołach.

Bezkarność, z jaką zwolennicy Black Lives Matter dopuszczają się profanacji, dodała tym większego animuszu różnym środowiskom wrogo nastawionym do wiary chrześcijańskiej. Stąd też profanacja przez działaczy LGBT figury Pana Jezusa sprzed warszawskiej Bazyliki Świętego Krzyża czy satanistyczne symbole umieszczone na drzwiach kościoła św. Michała Archaniola w Goleszowie na Śląsku Cieszyńskim. O podobnych aktach, chociażby tylko w naszym kraju, dowia-

dujemy się niemal codziennie. Czy można wobec nich pozostać obojętnym i zostawić wszystko cierpliwości i sprawiedliwości Bożej? Katolicy w Stanach modlą się przed spalonymi kościołami i dewastowanymi figurami, aby zadośćuczynić Bogu za zniewagi, młodzi francuscy katolicy zaczęli pełnić straż nocną przy swoich kościołach w ramach ruchu „Chroń swój kościół”. A nam w pierwszej kolejności pozostaje się zastanowić, czy aby też nie dopuszczamy się aktów profanacji przez nierozsądne obchodzenie się z symbolami naszej wiary. Jak to pokazała niedawna historia proboszcza z jednej z parafii w niemieckim Akwizgranie, który umieszczał w kancelarii parafialnej krzyż z przytwierdzonym do niego martwym zwierzęciem mającym symbolizować baranka, przykrytym nasączonymi krwią bandażami. Albo pewnej siostry zakonnej, która używała swojego krzyża do otwierania kartonowych pudeł. Chyba każdy z nas powinien najpierw zrobić rachunek sumienia, czy słowem lub postępowaniem nie przyczynia się do znieważania Boskiego majestatu. A potem zająć stanowisko w obronie wiary i religii. Bo Boga też trzeba bronić.

Masakra w kościele

Co najmniej 18 osób straciło życie na skutek ataku na kościół w wiosce Ngwetchewe na północy Kamerunu. Napaści dopuścili się dżihadysty z ugrupowania Boko Haram.

Według lokalnych źródeł, uzbrojeni muzułmanie zaatakowali wioskę około godz. 23 w sobotę, 1 sierpnia. Zburzyli kilka domów i zabili ludzi, zanim zostali odparci przez interwencję żandarmów. Napastnicy próbowali

dokonać ataku na kościół katolicki w Ngwetchewe, gdzie w 2013 r. porwali francuskiego księdza Georgesa Vandenbeuscha i innych duchownych.

Dżihadystyczne ugrupowanie Boko Haram, którego nazwa znaczy „zachodnia edukacja jest zakazana”, rozpoczęła swoje zbrodnicze działania w Nigerii w 2002 r., ale rozszerzyła je także na inne kraje tej części Afryki.

fot. PAP/PAWONHAP

Powodzie w Korei

Rejon miasta Daejeon w Korei Południowej wskutek ulewnych deszczów nawiedziła powódź.

Dariusz Kowalczyk SJ

Wojna, wojna...

No to mamy wojnę. Toczy się ona na wielu frontach. Politycznym, prawnym, kulturowym... Nie jest to zwyczajny spór, różnica poglądów w kierującym się regułami demokracji społeczeństwie. Nie są to też jakieś wybryki chuliganów, pojedyncze incydenty. To zaplanowana, rozpisana na wiele bitew wojna. Jej strategię przygotowano m.in. na neomarksizujących uczelniach Zachodu. Sytuacja jest skomplikowana, można ją opisywać w różnych perspektywach, ale ostatecznie da się wskazać dwie strony tego konfliktu: rzeczywistość stworzona przez Boga i Jemu posłuszna, a z drugiej strony rewolucyjny bunt człowieka, który chce stworzyć nowy świat i nowego człowieka, wbrew Bogu.

Już w Księdze Rodzaju widzimy tego rodzaju starcie: stworzony przez Boga człowiek, który ma do dyspozycji wszystkie drzewa w raju, z wyjątkiem jednego, kuszony jest przez szatana, by przeciwstawić się Bogu, gorzej, by zająć miejsce Boga. Tyle że propozycja złego ducha, to

w gruncie rzeczy niereczywistość. Szatan nienawidzi Boga i Bożego stworzenia, ale sam nie jest w stanie niczego stworzyć w sensie powołania czegoś do istnienia z niczego (*ex nihilo*). Potrafi tylko składać fałszywe obietnice, negocjować, przekreślać,

małpować. Dlatego ojcowie Kościoła nazywali go *scimiam Dei*, czyli małpa, która przeдрzeźnia Boga.

Bóg stworzył człowieka, czyli mężczyznę i kobietę, różnych, ale równych w godności – no to zły duch zasiewa w świecie pseudonaukę, że nie istnieje płeć biologiczna (dana i zadana), albo że istnieje wiele płci, a oczywiście stwierdzenie, że „menstruować mogą wyłącznie kobiety”, każe piętnować jako pogląd wykluczający, transfobiczny itp. Doszliśmy do niewyobrażalnych jeszcze nie tak dawno absurdów, a zarazem do ideologicznego zamordyzmu, że oglupiali ludzie ugryzają się dwa razy w język, by nie powiedzieć np., że „tylko kobieta może zostać matką”. Mogliby bowiem narazić się na internetową nagonkę, a w konsekwencji nawet na poważne kłopoty ze strony pracodawcy. W niektórych krajach na Zachodzie to oglupienie wydaje się być prawie powszechne. W Polsce jeszcze się jako tako trzymamy. Ale trzeba wytrwale, mądrze walczyć...

Niestety, rozsądnikiem tego nowego oszustwa, którego najbardziej agresywną szpicą jest ideologia gender/LGBT, stały się różne instytucje ONZ i UE. Diabeł zapewne chichocze z faktu, że Unia Europejska, której ojcowie byli katolikami odwołującymi się wyraźnie do wartości biblijnych, teraz znalazła się w rękach liberalnej lewicy, często po prostu chrystofobicznej. Cierpi

Współczesne ideologie neomarksistowskie nie stosują przemocy fizycznej, ale za pomocą potężnych mediów tumanią ludzi.

z tego powodu Polska, której większość obywateli odrzuca importowane ideologie. Ma rację Beata Szydło, która stwierdziła: „Szantażowanie Polski trwa. Najpierw fundusze odebrane miastom, bo te przyjęły prawo chroniące rodziny. Teraz szefowa Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia PE poucza Polskę w sprawie konwencji stambulskiej. Ideologia bierze górę nad traktatami i rozsądkiem”. A prof. Zdzisław Krasnodański zauważa, że w PE „dominuje lewica liberalna lub marksizująca. To często są ludzie nieskłonni do jakiegokolwiek kompromisu, fanatycznie przekonani o słuszności swojej wizji idealnego

społeczeństwa. (...) Na tych ludzi tradycyjna Polska działała jak płachta na byka”. Wciąż jednak wierzę, że warto współtworzyć Unię i walczyć o zmianę przeważającej w niej obecnie mentalności.

Papież Franciszek często mówi o ideologicznej i kulturowej kolonizacji, która jest bluźnierstwem przeciwko Bogu. W jednej z homilii wygłoszonych w Domu św. Marty stwierdził, że owa kolonizacja nie toleruje różnic i ujednolica wszystko, doprowadzając do prześladowania także wierzących. Mówił wówczas o prześladowaniu kulturowym, która polega na tym, że pojawia się nowa kultura (lub raczej antykultura), która chce zniszczyć wszystko, co zastąpiła: tradycję, historię czy religię. Tak działały ludobójcze systemy w XX wieku: komunizm, nazizm, maoizm, polpotyzm. Współczesne ideologie neomarksistowskie nie stosują przemocy fizycznej, ale paradoksalnie są bardziej skuteczne. Za pomocą potężnych mediów tumanią ludzi, przeciągając ich na swoją stronę. Przeciągają też niektórych chrześcijan, co jest szczególnie niepokojące. Bo ideologie gender/LGBT są absurdalne i groźne, ale kiedy doda się do nich trochę Ewangelii, stają się jeszcze bardziej absurdalne i groźne.

dkowalczyk@jezuici.pl
Autor jest profesorem Wydziału Teologicznego Papieskiego Uniwersytetu Gregorianum w Rzymie

Polak w Australii

Papież Franciszek mianował ks. Karola Kulczyckiego, wiceprovinciała Polskiej Prowincji Towarzystwa Boskiego Zbawiciela (księży salwatorianów), biskupem diecezji Port Pirie w Bagnie.

Biskup nominat ma 53 lata. Pochodzi z Góry (parafia św. Wawrzyńca w Czerninie, w archidiecezji wrocławskiej).

W latach 1984-1987 uczył się technikum samochodowym w Głogowie. W 1987 r. wstąpił do salwatorianów. Po nowicjacie w latach 1988-1994 odbył studia filozoficzno-teologiczne w Bagnie. W 1994 r. przyjął święcenia kapłańskie z rąk kard. Franciszka Macharskiego. W latach 1997-2018 przebywał w Australii,

gdzie był kolejno wikariuszem, proboszczem i prowincjałem. W 2018 r. wrócił do Polski i został wiceprovinciałem salwatorianów.

Diecezja Port Pirie jest trzecią co do wielkości diecezją Australii. Erygowana przez Leona XIII w 1887 r., ma powierzchnię blisko trzykrotnie większą od Polski (978 tys. 823 km kw.). Przez ostatnie jedenaście lat kierował nią jezuita bp Gregory O'Kelly.

Co mówi Biblia na temat ludzkiej płciowości? Wobec współczesnych wyzwań jej przesłanie jest zaskakująco aktualne.

U źródeł ideologii gender znajdują się eksperymenty społeczne, przede wszystkim wyrotowy system, który pod hasłem „walki płci” nawołuje do gwałtownej rewolucji obyczajowej. Nie odsłaniając prawdziwych intencji i celów, usiłuje ogłupić społeczeństwo i nim manipulować. Wbrew sugestiom, że gender to projekt naukowy, w gruncie rzeczy chodzi o kulturową przemianę świata, na podobień-

ks. prof. Waldemar Chrostowski

stwo tych, które wcześniej miały uszczęśliwić ludzkość, a kończyły się jej gehenną. W Biblii nie ma czegoś takiego jak „walka płci”, jest natomiast wzniosła pochwała ludzkiej cielesności i płciowości oraz małżeństwa i rodziny.

CZŁOWIEK OBRAZEM BOGA

Pierwszą księgę Biblii otwierają dwa teksty o stworzeniu świata i człowieka. Pierwszy, zawarty w Księdze Rodzaju 1,1 – 2,4a, to wspała hymn ku czci Boga Stworzyciela. Jego apogeum stanowią niezwykle słowa: „Wreszcie rzekł Bóg: »Uczyńmy człowieka na Nasz obraz, na Nasze podobieństwo; niech panują nad rybami morskimi, i nad ptactwem powietrznym, i nad zwierzętami lądowymi, i nas wszystkimi istotami pełzającymi po ziemi«” (1,26). Na kartach Starego Testamentu Bóg mówi o sobie w liczbie mnogiej! Występuje tu bowiem hebrajski czasownik na’aseh, „uczynmy”, w którym należy rozpoznać dyskretną, lecz wyrazistą aluzję do bogactwa wewnętrznego życia Boga, które odsoni się w pełni wraz z wcieleniem Syna Bożego. Bóg jest jedyny, lecz istnieje jako Ojciec i Syn, i Duch Święty. Osobliwe jest również to, że po zapowiedzi stworzenia człowieka jeszcze raz pojawia się liczba mnoga: „niech panują”. Należy ją odczytywać w kontekście zróżnicowania płci: człowiek, który zostanie stworzony, będzie mężczyzną i kobietą, a zadanie „panowania”, czyli odpowiedzialności za świat, zostało powierzone obojgu.

Czytamy dalej: „Stworzył więc Bóg człowieka na swój obraz, na obraz Boży go

stworzył; mężczyzną i kobietą stworzył ich” (w. 27). Nie ma tu zwyczajnych hebrajskich rzeczowników *iś*, „mężczyzna”, oraz *iśśah*, „kobieta”, lecz rzeczowniki *zakar*, który określa to, co męskie, i *neqevah*, który określa to, co żeńskie. Kładzie się więc nacisk na płciowość i cielesność wyrażoną w zróżnicowaniu płci. Mężczyzna i kobieta to dwa „sposoby” bycia człowiekiem, które są sobie nawzajem równe. Dwie „twarze” człowieczeństwa – bycie mężczyzną i bycie kobietą – urzeczywistniają się w zróżnicowaniu płci, co znajduje odzwierciedlenie w sferze cielesności i w sferze duchowej.

Skoro człowiek został stworzony na obraz Boży, zatem również ludzka płciowość i cielesność odwzorowuje coś z Boga. Chociaż Bóg

gdyż doświadczał Bożej bliskości i życzliwości. Narracja biblijna wskazuje, że to Bóg otwiera mężczyznę na nowe możliwości, których ten w ogóle nie przeczuwał.

Zanim mężczyzna otrzymał „pomoc odpowiednią dla niego”, Bóg postarał się, żeby dojrzał on do tego daru. Przyprawia do mężczyzny różne istoty żywe, przyglądając się, jakie da im nazwy. W czynności nazywania ich mężczyzna uświadamia sobie własną tożsamość, czyli to, kim naprawdę jest: nie jest zwierzęciem, choćby największym, najpiękniejszym i najbardziej godnym podziwu. Aż dotąd sądził, że ma wszystko, czego potrzebuje, jednak w spotkaniu ze zwierzętami uświadamia sobie swoją radykalną odmienność. Okazuje się, że mając „wszystko”, nawet obec-

Mężczyznę i kobietą stworzył ich

jest absolutnie bezcielesny, jednak cielesność i wszystko, co się z nią łączy, odzwierciedla w pewien sposób bogactwo wewnętrznego życia Boga. Czytając Księgę Rodzaju w perspektywie chrześcijańskiej, która uwypukla chryzologiczny sens całej Biblii, możemy powiedzieć: jak spoiwem Osób Bożych – Ojca i Syna, i Ducha Świętego – jest miłość, tak również w zróżnicowaniu i wzajemnych relacjach dwojga płci – mężczyzny i kobiety – uwiadamia się miłość jako odwzorowanie Boga, który jest Miłością. Zróżnicowanie płci jest wpisane bardzo głęboko w Boży plan stworzenia oraz w tajemniczy sposób odwzorowuje coś z natury samego Boga.

NIE JEST DOBRZE, ŻEBY MĘŻCZYŻNA BYŁ SAM

Drugi tekst o stworzeniu świata i człowieka, zawarty w Księdze Rodzaju 2,4b – 25, to plastyczne opowiadanie, oparte na skojarzeniach i motywach popularnych na starożytnym Bliskim Wschodzie. Jego treść jest bardzo sugestywna, wręcz malarska. Po stworzeniu i hojnym obdarowaniu mężczyzny Bóg mówi: „Nie jest dobrze, żeby mężczyzna był sam, więc uczynię mu pomoc odpowiednią dla niego” (Rdz 2,18). Bóg stwierdza, że samotność jest wrogiem mężczyzny! Znamienne, że sam mężczyzna tego nie widział! Co więcej, przecież stale przebywał w obecności Boga! Nie musiał wierzyć w Jego istnienie,

ność i bliskość Boga, mężczyzna potrzebuje kogoś, kto może sprostać jego samotności.

Następuje obraz Boga jako lekarza – i to kilku specjalności. Bóg pogrąża mężczyznę w głębokim śnie (anestezjolog). Nie jest to zwyczajny sen, lecz tarmach, czyli głębokie uspienie towarzyszące operacjom wykonywanym przez lekarzy. Następnie Bóg wyjmując jedno z jego żeber (chirurg) i „buduje” kobietę (chirurgia plastyczna). Tę ostatnią czynność wyraża hebrajski czasownik *banah*, „budować”, używany w Biblii w dwóch kontekstach: w odniesieniu do budowy świątyni jerozolimskiej oraz – tutaj – do „zbudowania” kobiety. Myśl jest oczywista: kobieta jest tak piękna i godna podziwu, jak świątynia! Dalej obraz się zmienia: Bóg został przedstawiony jako swat, który przyprowadza kobietę do mężczyzny. Na widok kobiety mężczyzna zawołał: „Ta nareszcie jest kością z moich kości i ciałem z mego ciała! Ta będzie się nazywała kobietą (*iśśah*), bo z mężczyzny (*iś*) została wzięta” (w. 23). Mamy piękną grę słów

Aby sprostać samotności mężczyzny, Bóg nie stworzył jeszcze jednego mężczyzny, lecz kobietę.

(jak np. w angielskim *man* i *woman*), którą ks. Jakub Wujek oddał niegdyś w swoim przekładzie jako „mąż” i „mężyna” – ale „mężyna” nie przyjęła się w języku polskim. Aby sprostać samotności mężczyzny, Bóg nie stworzył jeszcze jednego mężczyzny, lecz kobietę. Po barwnych obrazach Boga jako lekarza i swata czytamy: „Dlatego opuści mężczyzna swego ojca i swoją matkę, a złączy się ze swoją

Stworzenie kobiety – mozaika w katedrze Monreale na Sycylii

żoną i stają się jednym ciałem” (w. 24). Mamy obrazowe wskazanie na pochodzenie i naturę instytucji małżeństwa oraz wyjaśnienie niezwykłej więzi, która wymaga, by mężczyzna i kobieta opuścili rodziców i założyli nową rodzinę, w której urzeczywistni się dar ojcostwa i macierzyństwa.

Doskonałą ilustrację spojrzenia z Księgi Rodzaju stanowi biblijna Pieśń nad pieśniami. Jest ona w gruncie rzeczy wielkim wołaniem o miłość i tęsknotą za miłością – miłością mężczyzny i kobiety. Mamy tam opisy fizycznego, a także psychicznego wyglądu ukochanej kobiety – tak jak postrzega ją mężczyzna, oraz opisy fizycznego i psychicznego wyglądu ukochanego mężczyzny – tak jak postrzega go kobieta. Całość wieńczy wyznanie, które najdobitniej sublimuje wzniośle więzi ich łączące: „Jak śmierć potężna jest miłość” (PnP 8,6). Zróżnicowanie płci i cielesność nie mają wyłącznie ukierunkowania prokreacyjnego. Aczkolwiek jest ważne, idzie w parze z tym, co w zróżnicowaniu płci jest najważniejsze, czyli miłością. Oboje, mężczyzna i kobieta, szukają i potrzebują siebie nawzajem, a gdy się odnajdą i rozpoznają, rozpoczynają wspólne życie. Płeć jest darem Boga oraz integralnym elementem Jego stwórczego planu.

PŁCIOWOŚĆ JAKO DAR I ZOBOWIĄZANIE

Warto zwrócić uwagę na znamieny paradoks. To kobieta rodzi dziecko, które jest chłopcem lub dziewczynką, a w przyszłości stanie się mężczyzną lub kobietą. Natomiast

w biblijnym opowiadaniu swoistym pośrednikiem w stworzeniu kobiety jest mężczyzna. Ale nie jest on tego świadomy, bo uśpiony, jedynie pośredniczy w urzeczywistnieniu Bożego zamysłu stworzenia kobiety. W żaden sposób nie wynika stąd jakkolwiek dominacja mężczyzny nad kobietą ani jej podległość względem niego.

Gender zwraca się szczególnie mocno przeciw małżeństwu i rodzinie, bo to one stanowią o trwałości i sile społeczeństwa. Narzędziem zwalczania małżeństwa i rodziny jest coraz bardziej bezcelne promowanie homoseksualizmu i hedonizmu, a także pewnych odmian zoofilii i pedofilii, co zasilą kieszenie organizatorów turystyki seksualnej wykorzystującej biedę ludzi w wielu regionach świata. W Pięcioksięgu, stanowiącym trzon Starego Testamentu, mamy bardzo surowe potępienia czynów i praktyk stojących w opozycji do dzieła stworzenia. Chodzi o potępienie homoseksualizmu – w wydaniu męskim i kobiecym, a także spółkowania ze zwierzętami (zoofilia) oraz innych perwersyjnych praktyk seksualnych. Oto kilka przykładów:

„Nie będziesz obcował z mężczyzną, tak jak się obcuje z kobietą. To jest obrzydliwość!” (Kpł 18,22).

„Ktokolwiek obcuje cielesnie z mężczyzną, tak jak się obcuje z kobietą, popelnia obrzydliwość” (Kpł 20,13).

„Ktokolwiek by obcował ze zwierzęciem, winien być ukarany śmiercią” (Wj 22,18).

Mężczyzna i kobieta to dwa „sposoby” bycia człowiekiem, które są sobie nawzajem równe.

Mimo że Nowy Testament nie przewiduje tak surowych kar, ocena perwersji seksualnych jest tak samo jednoznaczna. Przykładowo, w Pierwszym Liście do Koryntian św. Paweł ostrzega: „Nie ludźcie się! Ani rozpuścniczy, ani bałwochwalcy, ani cudzołóznicy, ani rozwiązli, ani mężczyźni współżyjący ze sobą, ani złodzieje, ani chciwi, ani pijacy, ani oszczerzy, ani zdziercy nie odziedziczą królestwa Bożego” (1Kor 6,9-10).

Płeć nie jest czymś, co człowiek nabywa albo czego się uczy; jest czymś, co człowiek otrzymuje. Jest określana na poziomie „oprogramowania” genomu, a więc nie można jej wybierać. W badaniach prenatalnych możemy od pewnego momentu życia rozpoznać płeć dziecka poczętego, ale nie można jej zdeterminować czy zmienić. Gdyby coś takiego mogło być kiedykolwiek możliwe z medycznego punktu widzenia, taka usurpacja oznaczałaby parodiowanie Boga. Nie inaczej należy postrzegać zamach na integralność i tożsamość płciową po narodzeniu człowieka. Role, zachowania i działania mężczyzn i kobiet wynikają przede wszystkim z płci i różnic biologicznych, w procesie zaś dorastania i dojrzewania ulegają doprecyzowaniu i udoskonaleniu przez oddziaływanie rozmaitych wpływów i uwarunkowań społecznych. Mają one jednak drugorzędne znaczenie wobec tego, co najważniejsze.

foto: Patryk Lubryczyński

Magdalena Jagiełło jest założycielką FIDERATIO – Centrum Psychoterapii i Coachingu On-line www.fideratio.pl oraz pomysłodawczynią Studium Coachingu SPCh i Studium Coachingu Relacji ACCh. Jako psychoterapeutka i coach pracuje z dorosłymi, młodzieżą i parami.

stąd dążenie do większej liczby partnerek przy mniejszym zaangażowaniu emocjonalnym. Wiąże się to z niskimi nakładami rodzicielskimi – mężczyźni nie noszą dziecka w brzuchu, nie karmią go i nie zawsze aktywnie uczestniczą w wychowywaniu. Natomiast gospodarka seksualna kobiety jest intensywna, ponieważ wiąże się z wysokimi nakładami rodzicielskimi: ciążą, opieką nad dzieckiem, karmieniem go i wychowaniem. Oczywiście różnice ewolucyjne nie determinują automatycznie naszych zachowań, natomiast tłumaczą pewne tendencje, uzdolnienia oraz predyspozycje u obu płci.

Czym różnią się potrzeby emocjonalne kobiet i mężczyzn?

Kobieta skupia się na tym, czy mężczyzna potrafi ją wysłuchać, uszanować, zrozumieć, zaakceptować oraz dostrzec jej uczucia i potrzeby. U kobiet oksytocyna, czyli hormon szczęścia, pojawia się, gdy mężczyzna ją rozumie i przytula. Nawet pięć minut rozmowy dziennie powoduje, że poziom hormonu szczęścia u kobiet wzrasta. Jeśli chodzi o różnice w budowie mózgu, to u mężczyzn podwzgórze jest trzy razy większe niż u kobiet, przeważają uczucia i pragnienia związane z zabezpieczeniem życia oraz przetrwaniem gatunku. Stąd też

Płeć ma znaczenie

Z **Magdaleną Jagiełło**, psychoterapeutką, psychologiem i coachem, rozmawia Patryk Lubryczyński

Jak ewolucja wpłynęła na różnice płci?

Zacznijmy od asymetrii wielkości płci. Duże rozmiary u samców są związane z rywalizacją wewnątrzplciową i pozwalają zwyciężać. Co ciekawe, współczesne badania pokazują, iż większą skłonność do współzawodnictwa i agresji obserwuje się u mężczyzn, którzy nie są zżonaci i częściej rywalizują o partnerki. U mężczyzn żonaty lub w trwałych relacjach obserwuje się obniżony współczynnik agresji, rywalizacji i dominacji.

Według teorii ewolucjonistycznej mężczyzna został przystosowany do roli myśliwego i łowcy, przez co panowie są bardziej

sprawni motorycznie. To oni mieli polować. Mają też w większym stopniu wykształconą orientację przestrzenną, co pozwalało im w przeszłości nie zgubić się na polowaniu. Kobiety zostały przystosowane do roli zbieraczki, koncentrują się więc w większym stopniu na szczegółach i mają lepszą od mężczyzn pamięć lokalizacji małych obiektów.

Amerykański socjobiolog Robert Trivers tłumaczy różnice płci teorią zróżnicowanych nakładów rodzicielskich, która zakłada, że męska gospodarka seksualna ma charakter ekstensywny. Oznacza to, że mężczyźni biologicznie są uwarunkowani do zapewnienia gatunkowi przetrwania,

mężczyźni bardziej patrzą na płeć przeciwną pod względem atrakcyjności seksualnej i wyglądu zewnętrznego. Jest to również związane z większą potrzebą osiągnięć, sukcesów, a więc awansów i zabezpieczenia finansowego. Mężczyźni potrzebują częściej uznania dla ich sukcesów i wyrażenia wiary w ich kompetencje i przedsięwzięcia.

Jakie różnice między mężczyznami i kobietami obserwuje Pani jako psychoterapeuta?

Kobiety znacznie częściej niż mężczyźni chcą rozwiązać problem poprzez rozmowę. Mężczyźni – poprzez działanie. Kobiety częściej statystycznie mają tendencję do

zapidania na depresję i zaburzenia lękowe. Tak zwany ośrodek zmartwień w mózgu, inaczej przedni zakręt obręczy, jest u nich bardziej rozwinięty niż u mężczyzn. Możemy porównać ośrodek zmartwień do czerwonej lampki, która u kobiet pali się cały czas a u mężczyzn bardzo rzadko np. w przypadku, gdy nie dostaną awansu. Kobiety bardziej przejmują się opiniami i reakcją innych, gorzej znoszą krytykę i bardziej rozpamiętują krzywdy. Coraz częściej mówi się jednak o tym, że mężczyźni mają tzw. depresję maskowaną, to znaczy, że nie wyrażają uczuć, co przekłada się na większy odsetek samobójstw u panów. Oni bowiem bardziej działają i myślą zadaniowo, zamiast wyrażać uczucia i rozmawiać o problemie.

Czy i jak hormony wpływają na różnice między mężczyznami i kobietami?

Oprócz tego, że mózg ludzki jest kształtowany w łonie matki, przechodzi później przez proces zmiany pod wpływem gospodarki hormonalnej. Na przykład testosteron występuje i u kobiet, i u mężczyzn, z tym że badania dowodzą, iż u mężczyzn jest go dziesięć-, a nawet dwudziestokrotnie więcej. Badania pokazują też, że testosteron u mężczyzn jest odpowiedzialny za dominowanie, współzawodnictwo, rywalizację, ambicje, aspiracje, osiąganie sukcesów, a także obniżenie potrzeby rozmowy i kontaktów towarzyskich. Testosteron u panów podwyższa się w momencie wygranej, współzawodnictwa. Podwyższony poziom testosteronu powoduje wydzielanie się dopaminy, która jest hormonem szczęścia, wpływając na męską satysfakcję.

Natomiast u kobiet wygrana nie łączy się z podwyższeniem poziomu dopaminy, a rywalizacja wydziela u pań kortyzol, czyli hormon stresu. Kiedy kobiety współzawodniczą i mają wysoko zawieszoną poprzeczkę, kortyzol na początku pobudza je do wyzwania, a potem powoduje dystres, czyli negatywny stres, przyczyniający się do obniżenia odporności organizmu czy też zapadania w stany depresyjne.

Odkryto, że estrogeny, czyli hormony żeńskie, wywołują większe pobudzenie neuronów i sprawniejszą komunikację między półkulami mózgu. To powoduje, że kobietom łatwiej łączyć fakty, przekakiwać w rozmowie z wątku na wątek. Ciało miodzielowate, które łączy prawą i lewą półkulę mózgu, u pań jest 2,5 raza większe niż u mężczyzn, przez co kobiety lepiej się komunikują i wyrażają emocje. Ośrodek odpowiedzialny za uczucia w prawej półkuli mózgu jest połączony u kobiet z ośrodkiem werbalizacji emocji w lewej półkuli. Dlatego jest im łatwiej rozmawiać i odczytywać emocje oraz sygnały w komunikacji niewerbalnej. Hormony te mają także wpływ na

większą intuicję kobiet. Dzięki temu panie potrafią przewidzieć fakty i dobrze zinterpretować pewne wydarzenia. Kobiety mają tzw. pamięć emocjonalną, czyli łączą pewne fakty z emocjami; u mężczyzn taka zależność jest słabsza.

Z czego wynikają trudności w komunikacji między mężczyznami i kobietami?

Jeśli kobieta ma problem i mężczyzna próbuje od razu go rozwiązać, to ona może czuć się bagatelizowana, wręcz znieważana – że mężczyzna jej nie słucha i chce od razu rozwiązać trudną sytuację. Kobiety nie rozumieją często tego, że mężczyźni chcą zadaniowo podejść do tematu. Jeśli zaś mężczyzna czuje, że kobieta rozmawia z nim jak z kobietą, czyli używa komunikatów: jak się czujesz, czy czujesz się skrzywdzony – to mężczyzna może odczytywać taki komunikat jako odbieranie mu męskości i niepozwolenie na samodzielne działanie oraz brak wiary w niego, że poradzi sobie z problemem.

Dlaczego współcześnie mówi się o kryzysie męskości?

Myślę, że jest tu wiele przyczyn. Dziś się na nowo tworzy definicję, co to znaczy być mężczyzną. Kryzys męskości może być związany z nieobecnością ojców biologicznych i z braku przekazu wzorców męskości. Nadopiekuńcze matki przekładają potrzeby żeńskie na swoich synów, rozczulają się nad chłopcami, usuwają wszelkie przeszkody, żeby synowie się nie potknęli i nie mieli żadnych trudności. Dopiero potem okazuje się, że chłopiec, który wchodzi w dorosłe życie, nie ma w sobie poczucia sprawczości ani wiary, że jest w stanie osiągać wyzwania oraz cele. Dużą rolę odgrywają zranienia z dzieciństwa i dysfunkcje rodziny, czyli uzależnienia, przemoc w rodzinie. Pracując z mężczyznami homoseksualnymi, dostrzegam, że ośmiu na dziesięciu z nich miało ojców alkoholików bądź doznawało przemocy psychicznej lub fizycznej, a jednocześnie mieli nadopiekuńcze matki. Być może dlatego mężczyźni homoseksualni nie utożsamiają się z modelem mężczyzny, który poznali, i świadomie go wypierają, dążąc do przeciwieństwa tego, co znają.

Dużą rolę odgrywa również współczesny model kobiety niezależnej finansowo, która nie potrzebuje już mężczyzny „macho” ani łowcy, gdyż sama jest w stanie zaspokoić swoje potrzeby. W dzisiejszym modelu rodziny partnerzy szukają bycia dla siebie na równi wsparciem oraz definiują na nowo rolę oraz kobiecość i męskość.

Czego oczekują kobiety od mężczyzn, a mężczyźni od kobiet we współczesnych związkach?

Z jednej strony kobiety chcą mężczyzny czulego, wyrozumiałego, słuchającego, akceptującego, a z drugiej strony chcą mieć mężczyznę mocnego i silnego, który obroni, zarobi i przyniesie „mięso” na stół. Kobiety same czasem się w tym gubią, czego tak naprawdę chcą od mężczyzn. Z jednej strony oczekują od mężczyzn siły, zdecydowania i determinacji ale, kiedy mężczyzna podniesie ton głosu, to kobieta traktuje to jako przejaw przemocy, co jest popadaniem w skrajność. Natomiast od kobiet mężczyźni wymagają z jednej strony ciepła domowego ogniska, opiekuńczości, czułości, zadbania o dom ale jednocześnie wypoczęcia, uśmiechu i atrakcyjności seksualnej, co nie zawsze jest do pogodzenia. Myślę, że dojrzałe relacje to takie, w których urealnianie są wzajemne oczekiwania poprzez wspólną rozmowę na temat ról, wzajemnych potrzeb i uczuć.

Największe faktyczne różnice płci stwierdza się w zakresie motoryki, agresji i seksu.

Jakie zauważa Pani stereotypy płci?

Istnieje mnóstwo stereotypów płci, np.: mężczyźni są bardziej sprawczy (skoncentrowani na zadaniach i działaniu) i mają lepszą orientację przestrzenną, kobiety są wspólnotowe (skoncentrowane na relacjach i emocjach). Największe faktyczne różnice płci stwierdza się w zakresie motoryki, agresji i seksu, umiarkowane w zakresie komunikacji, funkcjonowania społecznego oraz skłonności do lęku i depresji. W pozostałych dziedzinach różnice są znikome.

Istnieje stereotyp, że mężczyźni są lepszymi szefami. To mit; badania pokazują, że kobiety jako szefowe są tak samo efektywne, co przekłada się na statystyki sprzedaży. Prawdą jest jednak, że statystycznie rzadziej kobiety sięgają po stanowiska kierownicze, ponieważ współzawodnictwo nie sprawia im tyle przyjemności, co mężczyznom. Kobiety, jeśli już są szefami, to są tzw. szefowymi miękkiemi, którym rzadziej zależy na hierarchizacji i byciu liderem na szczycie. Wolą postawić na budowanie wspólnoty i spójności zespołu, na dobrą jakościowo komunikację i atmosferę w pracy, co świetnie przekłada się na efektywność i finanse w firmie.

W niektórych stereotypach jest ziarno prawdy, ale większość z nich nie służy indywidualnej ocenie człowieka, a czasem stanowi przyzwolenie do dyskryminacji i gorszego traktowania. Warto więc patrzeć na faktyczne umiejętności osoby będącej kandydatem na dane stanowisko, niżeli na jej płeć.

W SKRÓCIE

■ **Pielgrzymowanie w komórce.**

Duszpasterstwo Młodzieży Diecezji Siedleckiej zaprasza do udziału w #pielgrzymkachallenge z aplikacją „Hosanna” (www.projekthosanna.pl). Uczestnicy pielgrzymki mobilnej będą otrzymywali pięć zadań z przejsiem 4 km każdy (www.jerychomlodych.pl).

fol. mat. pras.

■ **Bon w domu rekolekcyjnym.** W programie Polskiego Bonu Turystycznego mogą uczestniczyć także domy rekolekcyjne, które świadczą usługi hotelarskie z ofertą dla rodzin.

■ **Tornister i uśmiech.** Pierwsze z ponad 300 laptopów zakupionych przez Caritas Polska we współpracy z fundacją Pro Caritate trafiły już do diecezji w różnych rejonach Polski, gdzie będą służyć dzieciom z placówek prowadzonych przez diecezjalne Caritas. Sprzęt został przekazany w ramach akcji „Tornister pełen uśmiechów”, której uroczysty finał odbędzie się 16 sierpnia w Tryńcy na Podkarpaciu.

■ **Po stracie dziecka.** Polskie Stowarzyszenie Obrońców Życia Człowieka zaprasza w dniach 28-31 sierpnia na rekolekcje dla rodziców w żałobie po śmierci dziecka „Wieczernik Miłosierdzia” w Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Łagiewnikach. W programie: kierownictwo duchowe, konferencje, warsztaty psychologiczne, modlitwa o umocnienie w żałobie, Msza z zawierzeniem zmarłego dziecka Bożemu Miłosierdziu. Liczba miejsc ograniczona. Zgłoszenia: tel. 667 837 106. Koszt (nocleg z pełnym wyżywieniem): 200 zł od osoby.

■ **„Triumf”** – wystawę prac Janusza Bałdygi i Janusza Kapusty pod tym tytułem, poświęconą stuleciu bitwy warszawskiej, można oglądać w Galerii Kordegarda w Warszawie do 20 sierpnia.

■ **Po egzaminach.** Jak podała Centralna Komisja Egzaminacyjna, w czerwcowym egzaminie ósmoklasiści zdobyli średnio 59 proc. punktów z polskiego i 46 proc. z matematyki.

■ **Budżet 2021.** Rząd przyjął założenia do projektu przyszłorocznego budżetu ze wzrostem PKB o 4 proc. i inflacją na poziomie 1,8 proc.

fol. PAP/Wojciech Olkusz

GLORIA VICTIS

Przed pomnikiem Gloria Victis w Warszawie w godzinę „W” oddano hołd powstańcom warszawskim. – Powstanie miało przywrócić wolność nie tylko stolicy umęczonej okupacją, ale i całej Polsce. Z ogromną wdzięcznością myślimy o tych, którzy wtedy stanęli w nierównym boju przeciw Niemcom hitlerowskim, chcemy, by pamięć o nich trwała – powiedział premier Mateusz Morawiecki

i dodał: – Z ogromnym smutkiem myślimy o wszystkich prowokacjach, profanacjach, których doświadcza dzisiejsza Warszawa. I prosimy o namysł, o spokój, o ciszę. Na zdjęciu: prezydent Andrzej Duda składa kwiaty na symbolicznym grobie Wojtki Zalewskiego ps. „Orzeł Biały” na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach w Warszawie.

PRZEKROCZONE GRANICE

Osoby podpisujące się jako „Siej zamęt”, „Poetka” i „Stop bzdur” sprofanowały pomnik Chrystusa przed Bazyliką Świętego Krzyża w Warszawie i znieważyły inne pomniki, przymocowując na nich flagę ruchu LGBT; w niektórych miejscach zostały też kartki z wulgarnym przesłaniem. Premier Mateusz Morawiecki stwierdził, że „granice zostały przekroczone”. „Zbezczeszczona figura Jezusa z Krakowskiego Przedmieścia to nie tylko symbol religijny, ale świadek dramatycznej historii stolicy. Tej samej Warszawy, która ucierpiała z rąk ludzi nietolerujących innej wizji świata niż ich własna” – napisał. Zachowanie lewicowych aktywistów spotkało się ze zdecydowaną reakcją Centrum Życia i Rodziny, które wystosowało apel do władz Warszawy. W pe-

fol. twitter.com/sjkalera

tycji, którą można podpisać pod adresem: www.doschomoagresji.pl, jej sygnatariusze domagają się wycofania podpisu prezydenta Warszawy Rafała Trzaskowskiego spod „Deklaracji LGBT+”. Autorzy petycji podkreślają, że podobne akty są skutkiem m.in. wsparcia, jakiego środowiskom tym udziela władze miasta.

GÓRALE NA JASNEJ GÓRZE

– Przybywając tu na Jasną Górę, idziecie śladami tego, który był waszym rodakiem, później był waszym biskupem, a w końcu przybywał tu jako papież Jan Paweł II. Ale nade wszystko naśladowanie naszego Pana Jezusa Chrystusa – mówił 31 lipca przeor klasztoru o. Rafał Wilk OSPPE do uczestników 39. Pieszej Pielgrzymki Góralskiej przebiegającej – głównie w wymiarze duchowym – pod hasłem „Miłość nie wybiera”. – Zdajemy sobie sprawę, ile jest sił na zewnątrz, ale także i wewnątrz naszej ojczyzny, które chciałyby znieprawić ducha narodu pod hasłami otwartości, postępu, tolerancji – po-

wiedział abp Marek Jędraszewski, podkreślając, że w drodze na Jasną Górę rósł duch pielgrzymów, ale także tych wszystkich, którzy na nich patrzyli.

fol. Biuro Prasowe Archidiecezji Krakowskiej

fol. PAP/tukasz Cagalski

ROCZNICA AUSCHWITZ

Przedstawiciel niemieckiego Kościoła Ewangelickiego Heinrich Bedford-Strohm, szef Centralnej Rady Niemieckich Sinti i Romów Romani Rose oraz przewodniczący Centralnej Rady Żydów w Niemczech Josef Schuster uczestniczyli w uroczystościach

na terenie byłego niemieckiego obozu koncentracyjnego Auschwitz-Birkenau. Niemcy zlikwidowali cygański podobóz w Auschwitz-Birkenau 2 sierpnia 1944 r. Wydarzenie to stało się jednym z ostatnich etapów Zagłady Romów i Sinti.

GDAŃSKI OGRÓD BIBLIJNY

fol. arch. siostr pallotynek z Gdańska

Przy Domu Sióstr Pallotynek, ul. Malczewskiego 144 w Gdańsku, powstał Ogród Biblijny – pierwszy w Trójmieście. Służy edukacji, odpoczynkowi, medytacji i modlitwie. Aranżacja odnosi się do miejsc, postaci czy scen biblijnych. Wydarzenia znane z Biblii przedstawione są symbolicznie. Są tu również ro-

śliny, które można znaleźć na kartach Pisma Świętego, ale także setki innych kwiatów i krzewów. Ogród jest otwarty codziennie, a wstęp bezpłatny. Goście, którzy umówią się na spotkanie, mogą liczyć na oprowadzenie (w tym celu najlepiej zadzwonić do sióstr na numer 691 089 038). **Jagoda Duma**

MODLITWA W ZABAWIE

Blisko dwieście osób uczestniczyło w XI Miasteczku Modlitewnym przy Sanktuarium bł. Karoliny Kózkówny w Zabawie, zorganizowanym przez KSM diecezji tarnowskiej pod hasłem „Przyjdź i zajmij miejsce swe...”. Nawiązując do Ewangelii o rozmnożeniu pięciu chlebów i dwóch ryb dla tysięcy ludzi, ks. Stanisław Kłyś zachęcał młodych, by dzielili się potrzebującymi, oddając to Jezusowi, bo tylko On potrafi rozmnożyć nasze „nie”. Na zakończenie młodzi odśpiewali „Sto lat” i podzielili się tortem z okazji 122. rocznicy urodzin bł. Karoliny.

fol. arch. organizatorów Miasteczka Modlitewnego

■ **Miliony na wirus.** Na walkę z koronawirusem (badania nad szczepionką, lekami i testami; pomoc rozwojową i humanitarną w krajach Partnerstwa Wschodniego, Afryki i Bliskiego Wschodu, a także wybranym krajom europejskim w walce z pandemią COVID-19) Polska przeznaczyła już 400 mln zł – podaje MSZ.

■ **Gazeta bez VAT?** Ministerstwo Finansów zamierza wystąpić do Komisji Europejskiej o zgodę na obniżenie stawki VAT na gazety, czasopisma i książki. Izba Wydawców Prasy apelowała o takie działania do rządu wiosną. Obecnie gazety i czasopisma (wydania drukowane i cyfrowe) opodatkowane są stawką ośmioprocentową (czasopisma lokalne i regionalne 5 proc.), a książki – pięcioprocentową. Obniżka podatku do zera miałaby być wsparciem dla rynku wydawniczego, który ucierpiał przez kryzys wywołany epidemią koronawirusa. Jak twierdzi dyrektor generalny Izby Marek Frąckowiak, z wyjątkiem ogłoszeń rządowych trwałej pomocy sektorowej branża wydawnicza od rządu nie otrzymała.

■ **Praca zdalna się przyjęła.**

Ministerstwo Pracy przygotowuje zapisy umożliwiające wpisanie pracy zdalnej na stałe do kodeksu pracy. Minister Marlena Małag podkreśla, że z tej możliwości skorzystało w czasie lockdownu ponad 50 proc. pracodawców. O uregulowanie pracy zdalnej wnioskowali zarówno pracownicy, jak i pracodawcy oraz strona społeczna. Zapisy będą konsultowane z tymi ostatnimi przez Radę Dialogu Społecznego. Konkrety po wakacjach.

■ **Fotopułapka na śmieciarzy.** Lasy Państwowe płacą rocznie 20 mln zł za sprzątanie śmieci nielegalnie porzuconych na obszarach leśnych. Minister środowiska Michał Woś zapowiedział zaostrzenie kar za śmiecenie w lesie. Grzywna zostanie podniesiona z 500 zł do 5 tys. zł. Pięciokrotnie zwiększy się liczba fotopułapek.

fol. PAP/Marcin Obara

Jacek Karnowski

Nie można się bać

W trakcie kampanii wyborczej, gdy środowiska lewicowe sądziły, że Rafał Trzaskowski może wygrać, tęczowe flagi LGBT niemalże zniknęły z przestrzeni publicznej. Raz tylko kilku aktywistów przyszło przed Pałac Prezydencki, a poza tym cisza. Żadnych parad, marszy, prowokacji czy profanacji. Na wiecach kandydata opozycji dominowały flagi białoczerwone i trochę unijnymi. Sam Trzaskowski także unikał jak ognia odwoływania się do problematyki mniejszości seksualnych, którą wcześniej prezentowano jako polski problem numer jeden. Wyraźnie uznano, że aby wygrać, trzeba scharakteryzować prawdziwy program (wiceprezydent Warszawy Paweł Rabiej: „Najpierw wprowadzamy związki partnerskie, potem równość małżeńską, a na koniec przyjdzie czas na adopcję dzieci”). Z taktycznego punktu widzenia – słusznie. Opozycja dobrze zapamiętała lekcję z wyborów europejskich, gdy parodie Mszy zapewniły obozowi rządzącemu rekordowo wysokie zwycięstwo (45,38 proc.), i postanowiła prezentować społeczeństwu bardziej umiarkowany wizerunek.

Trzaskowski przegrał i wszystko wraca na stare tory. Czyli do sytuacji, w której zawodowe kadry kolejnej lewicowej rewolucji próbują rozhuścić nastroje społeczne. W istocie można mówić o ciągłym nękananiu większości, o atakach tak mierzonych, by

wywoływały niepokój, irytację, w końcu poczucie frustracji, zmęczenie, rezygnację, skłonność do kapitulacji. Metody historycznie znane. W XIX wieku w podobny sposób działali anarchiści, a w wieku XX wiele odłamów radykalnej lewicy. Wówczas sięga-

no po przemoc bezpośrednią, obecnie – na szczęście – jest to głównie przemoc symboliczna. Krew już się nie leje (wyjąwszy dzieci nienarodzone), ale to nie znaczy, że nie jest to działanie mniej groźne w długiej perspektywie.

Kadry LGBT są niczym ZMP-owcy w późnych latach 40. i wczesnych 50. XX w.

Spśród licznych prowokacji ostatnich dni szczególnie głośnym echem odbiło się „pryzdobienie” tęczową flagą figury Chrystusa stojącej przy kościele Świętego Krzyża w Warszawie. To pomnik mocno wpisany w dramatyczne dzieje stolicy. Gdy został zwalony w wyniku wybuchu niemieckiego Gołiata we wrześniu 1944 r., upadł w taki sposób, że ręka Zbawiciela wskazywała na złożony napis *Sursum corda* – „W górę serca”. Czy nastolatki, które zrealizowały tę akcję, miały tego świadomość? Czy wiedziały, że dotyczą miejsca szczególnie ważnego, symbolicznego? Jeśli tak, to bardzo źle. Jeśli nie, wcale nie lepiej. Ale zapewne ktoś decyzyjny wiedział, co robi, bo przecież już wcześniej aktywiści LGBT celowo profanowali najświętsze symbole, w tym wizerunek Matki Bożej Częstochowskiej.

Atak na figurę Chrystusa skłonił Donalda Tuska do wyrażenia opinii, iż „Jezus stał zawsze po stronie słabszych i krzywdzonych, nigdy po stronie opresyjnej władzy”. W domyśle: Jezus byłby dziś z działaczami LGBT. Słowa w sumie zabawne, bo trzeba być naprawdę ślepym, by tak widzieć współczesny układ sił.

Globalny walec zmutowanego bolszewizmu zdobywa kolejne kraje i całe kontynenty. Każdego, kto się postawi, chce zastraszyć, ośmieszyć, wygnać z życia publicznego, zmiążdżyć, a w końcu wysłać na śmietnik historii. Aby już nikt nie przeszkadzał w rekrutowaniu dzieci i młodzieży to tego szalonego tańca na cmentarzu wspaniałej niegdyś cywilizacji europejskiej. Słabszymi w tej wojnie są ci, którzy jeszcze rozumieją pojęcie wstydlivosti. Ci, którzy chcą budować normalne rodziny. Ci, którzy bronią prawdziwych więzi międzyludzkich. I także ci, którzy przed figurą Chrystusa na Krakowskim Przedmieściu schylają głowę – bo pamiętają, co to za miejsce, bo jeszcze umieją się modlić. To oni walczą heroicznie. Otoczone międzynarodową opieką materialną, polityczną i prawną kadry LGBT są niczym ZMP-owcy w późnych latach 40. i wczesnych 50. XX w. To za nimi stoi realna siła.

Jeden z najwybitniejszych analityków współczesności, prof. Ryszard Legutko, stwierdził niedawno w kontekście ofensywy ideologii LGBT: „To nie jest sprawa jakichś zmian kosmetycznych, to jest jakaś wielka inżynieria społeczna, która się dokonuje. To jest neokomunizm. Trzeba bić na alarm. Nie można ustępować. Nie można tu działać na zasadzie kompromisu. Ta druga strona nie chce kompromisu, ona chce nas całkowicie wyeliminować. Tu zatem nie ma mowy o jakiegokolwiek łagodności i perswazji. Albo my, albo oni”. Profesor ma rację. Zagrożenie jest potężne i dlatego trzeba walczyć. Wszędzie tam, gdzie trzeba i gdzie można. I może nieprzypadkowo właśnie teraz wróciło do nas to wezwanie sprzed kościoła Świętego Krzyża? A zatem: *Sursum corda*. Nie możemy się bać.

Autor jest redaktorem naczelnym tygodnika „Sieci”

Powołani do świętości

– Świętość oznacza naśladowanie Boga w miłości. Świętość realizuje się w codzienności, w szczegółach – powiedział bp Wiesław Lechowicz, delegat KEP ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej, do uczestników III Kongresu Młodzieży Polonijnej, który odbył się 1 sierpnia online pod hasłem „Powołani do świętości”. W kongresie wzięło udział dwieście osób z Niemiec, Wielkiej Brytanii, Francji, Stanów Zjednoczonych, Australii, Brazylii, Mołdawii, Ukrainy, Litwy, Białorusi, Paragwaju, Hiszpanii, Niderlandów, Włoch, Meksyku, Rumunii. Kongres był początkiem cyklu spotkań „Kongres Młodzieży Polonijnej – Spotkanie *live*”, będących stałą formą kontaktu i duszpasterstwa młodych ze środowisk polonijnych z całego świata.

Trójkąt Lubelski

fot. PAP/Wojtek Jargilo

– Podjęliśmy decyzję o utworzeniu formatu współpracy trójstronnej – Trójkąta Lubelskiego, który stworzy możliwości współpracy między Polską, Litwą i Ukrainą – powiedział szef MSZ Jacek Czaputowicz po spotkaniu z szefami resortów dyplomacji Litwy Linasem Antanasem Likeviciusem i Ukrainy Dmytrem Kulebą. Wśród celów tej współpracy są: zaangażowanie w rozwój Partnerstwa Wschodniego, skuteczna walka z pandemią, mocne poparcie dla europejskich i euroatlantyckich aspiracji Ukrainy. Ministrowie umówili się na regularne spotkania.

fot. Wojciech Rozenek

JUBILEUSZ LORETANEK

Z okazji setnej rocznicy powstania zgromadzenia sióstr loretanek 2 sierpnia odbyła się w katedrze św. Floriana uroczysta Msza Święta dziękczynna pod przewodnictwem kard. Kazimierza Nycza, metropolity warszawskiego, z homilią biskupa warszawsko-praskiego Romualda Kamińskiego.

W homilii bp Kamiński wspominał dzieła życia bł. Ignacego Kłopotowskiego, założyciela loretanek. Od 1908 r. działał on w Warszawie, by od czerwca 1919 r. stać się proboszczem parafii Matki Bożej Loretańskiej na Pradze i dziekanem parafii. – Duszą całego dzieła ks. Kłopotowskiego jest

Zgromadzenie Sióstr Matki Bożej Loretańskiej. Miało ono poprzez apostołowanie dobrą książką i prasą katolicką odmieniać serca i umysły całych pokoleń – wskazał biskup. Patronką Zgromadzenia została Matka Boża Loretańska. Założyciel pragnął zgromadzenia na wskroś maryjnego. Dlatego polecił siostrom, aby składały śluby zakonne w święta Matki Bożej i poprzedzały swoje imię

zakonne imieniem Maria. Maryjny charakter zgromadzenia otrzymał własny rys: jest nim kult Matki Bożej Loretańskiej.

– Ten jubileusz jest też czasem wdzięczności dla wielu osób i instytucji, które współtworzyły czy wspomagały dzieło sióstr loretanek – kontynuował bp Kamiński. – Dziękujemy siostrom za dar modlitwy i służby. Wspomnieć należy dzielne przełożone generalne, zaczynając od matki Nazareny. W bardzo trudnym czasie – od roku 1943 aż do 1957 – ster zgromadzenia siostry powierzyły matce Izabeli. Wywiązała się z tego bardzo odpowiedzialnie. Podobnie jak matka Cherubina, z którą wspólnota obchodziła swój złoty jubileusz. Kolejne przełożone generalne – matka Klara, Kazimiera, Zofia, Katarzyna, Kasjana, Stefania, aż po obecną matkę Anicetę – dbały o rozwój zgromadzenia i prowadziły przez nie dzieło.

Patryk Lubrzyński

Konwencja i Trybunał

Do Trybunału Konstytucyjnego wpłynął wniosek premiera Mateusza Morawieckiego w sprawie zbadania zgodności konwencji stambulskiej z konstytucją. Rzeczniczka TK Aleksandra Wójcik zapewniła, że Trybunał będzie zajmował się tą sprawą „tak samo, jak w przypadku wpływu innych dokumentów”.

Premier argumentował, że „w dyskusji publicznej wiele osób twierdzi, że konwencja godzi w polski porządek prawny, że ma ideologiczne podłoże, niewłaściwie definiuje realne źródła przemocy wobec kobiet i nie dostarcza skutecznych narzędzi do walki z przemocą domową”. – Jako rząd podzielamy częściowo te obawy i mamy prawo sądzić, że dokument może być niezgodny z konstytucją w zakresie m.in. bezstronności państwa

w sprawach światopoglądowych oraz prawa rodziców do wychowywania dzieci w zgodzie z własnym sumieniem – wskazał szef rządu.

Konwencja Rady Europy z 2011 r. o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej zakłada, że istnieje związek przemocy z nierównym traktowaniem, a walka ze stereotypami i dyskryminacją sprawiają, że przeciwdziałanie przemocy jest skuteczniejsze.

Minister sprawiedliwości i szef Solidarnej Polski Zbigniew Ziobro złożył do ministra rodziny, pracy i polityki społecznej wniosek o wszczęcie procedury wypowiedzenia konwencji. Według niego, „w warstwie ideologicznej jest ona niezgodna z Konstytucją RP i polskim porządkiem prawnym”.

i

Zamach na prokuratora

Do opolskiego sądu okręgowego skierowano akt oskarżenia przeciwko dwóm przestępcom, którzy planowali zabójstwo prokuratora krajowego Bogdana Święckowskiego i jego rodziny. Motywem zamachu miała być m.in. zemsta i obawa przed surową karą.

Główni oskarżeni to Bogdan G. i Grzegorz P., przestępcy przebywający w zakładzie karnym. Jako recydywistom grozi im dożywocie. Oskarżonemu o korupcję wychowawcy więziennemu Krzysztofowi N. grozi 10 lat więzienia. Osiem lat izolacji grozi Robertowi B., który przekazał wychowawcy kartę płatniczą, za pomocą której robił on zakupy dla osadzonych.

i

nych. W zamian za łapówki od osadzonych wychowawca „wydał pozytywną opinię o Bogdanie G. niezbędną do złożenia wniosku o jego przedterminowe zwolnienie” – poinformowała Prokuratura Krajowa.

Właśnie w tym śledztwie prokuratorzy uzyskali dodatkowe informacje, z których wynikało, że Bogdan G., nakłoniony przez współosadzonego z celi Grzegorza P., pomógł w zorganizowaniu zamachu na prok. Święckowskiego i jego rodzinę. Bogdan G. miał doprowadzić do przekazania broni z tłumikiem i amunicji osobie wskazanej przez Grzegorza P.

Kazimierz Dadak

została wyrzucona z pracy z powodu poglądu, że płeć jest wrodzona i w związku z tym wpuszczanie mężczyzn, którzy uważają się za kobiety, do damskich przymierzalni w sklepie lekceważy kobiece prawo do prywatności i w istocie rzeczy jest nietolerancyjne, tak samo jak np. zmuszanie wyznawców judaizmu do jedzenia wieprzowiny. Mimo poparcia słynnej pi-

ministką „wykluczającą” osoby poczuwające się do innej płci niż ta wrodzona.

W trakcie pandemii słynna pisarka postanowiła opublikować swoją najnowszą książkę dla dzieci darmowo w internecie – i także w tym przypadku została zasypiana niesłychanie obraźliwymi wpisami dokonywanymi przez aktywistów, którzy – Rowling nie ma co do tego wątpliwości

Feminizm kontra gender

fot. PAP/EPX/Joabeth Terriquez

Rewolucja pożera swoje dzieci – głosi stare powiedzenie. Nowe, bardziej radykalne i bezkompromisowe wcielenie ideologii wyzwolenia kobiet bezceremonialnie wypiera swojego poprzednika.

W grudniu zeszłego roku J.K. Rowling, autorka słynnej serii książek o Harrym Potterze, wpisem na Twitterze wyraziła poparcie dla Mai Forstater, która

sarkii Maya Forstater proces przegrała, natomiast J.K. Rowling została okrzyknięta „transfobem”, osobą nietolerancyjnie nastawioną do osób, które postanowiły zmienić płeć.

Niedługo potem J.K. Rowling powtórzyła swoją „herezję”, zaznaczając „like” na koncie Magdaleny Berns, feministki i lesbijki, która jednak uważała, że przesadą jest uznawanie za „religijne fanatyczki” lesbijek odmawiających randek z mężczyznami, którzy formalnie zmienili płeć, ale którym nie usunięto męskich „precjów”. Jej konto na Twitterze niezwłocznie zostało zasypane wszelkiego rodzaju obraźliwymi wpisami, na czele ze złowieszczym TERF (*Trans-Exclusionary Radical Feminist*), znaczącym, że jest ona radykalną fe-

– uważają się „za dobrych, miłych i postępowych ludzi”. W związku z tym w czerwcu pisarka opublikowała długą wypowiedź, z jednej strony wyjaśniając swoje poglądy, a z drugiej wyrażając sprzeciw wobec skrajnie nietolerancyjnego zachowania środowisk forsujących ideologię gender. Gwoli ścisłości trzeba dodać, że pisarka nie ośmiela się nazywać ideologii gender wprost.

WOLNOŚĆ MYŚLI?

J.K. Rowling nie jest jedyną przedstawicielką lewicy wyrażającą sprzeciw wobec szerzącego się braku tolerancji także z lewej strony sceny politycznej. W lipcu 150 lewicowych intelektualistów, na czele ze sztandarową postacią

amerykańskiej lewicy prof. MIT Noamem Chomskim, opublikowało na łamach jednego z najstarszych i najbardziej prestiżowych amerykańskich czasopism „Harper’s Magazine” list otwarty krytykujący atmosferę nietolerancji panującą w mediach. Autorzy tego listu podkreślają, że zabójstwo George’a Floyda wywołało nie tylko słuszną falę krytyki wobec istniejących niesprawiedliwości społecznych, ale także zrodziło postawy, które osłabiają dotychczasowe normy w zakresie „nieskrępowanej wymiany myśli i tolerancji wobec różnorodnych poglądów na rzecz ideologicznej jednomyślności”, z czym oni nie mogą się zgodzić. Chomsky, Rowling, Rushdie i pozostali sygnatariusze listu jasno mówią, że demokracja wymaga sprzeciwu wobec klimatu nietolerancji bez względu na to, z której strony on pochodzi, że ten klimat prowadzi do drastycznego ograniczania swobodnej wymiany informacji i idei, a bez tego nie może istnieć liberalne społeczeństwo. W związku z tym potępiają „wezwania do niezwłocznego i ostrego karania” wszelkich wykroczeń w stosunku do obowiązującej ideologii i tendencję do sprowadzania złożonych spraw do „oślepiających moralnych pewników”.

Jedną z sygnatariuszek listu była Bari Weiss, która w kilka dni później wystosowała list otwarty do redaktora naczelnego „biblii” lewicy „The New York Times” A.G. Sulzbergera. W liście tym ogłosiła rezygnację z pracy w tymże dzienniku. Bezpośrednim powodem tego kroku było wyrzucenie z pracy jej szefa, redaktora działu opinii, Jamesa Benneta, po tym jak opublikował on artykuł republikańskiego senatora Toma Cottona. Polityk popierał prezydenta Donalda Trumpa w sprawie wysłania wojska do tłumienia rozruchów po śmierci George’a Floyda, jeśli policja nie będzie w stanie sobie poradzić z przywracaniem porządku. Publikacja ta wywołała rebelię wśród dziennikarzy pracujących w NYT, w wyniku czego naczelny zmienił zdanie, pierwotnie bowiem wziął Benneta w obronę.

W swym liście otwartym Weiss protestowała przeciwko pojawieniu się w mediach, szczególnie w NYT „nowego konsensusu”, w ramach którego prawda „nie jest już wynikiem procesu zbiorowego jej odkrywania”, ale „ortodoksją znaną nielicznym oświeconym, których zadaniem jest przekazywanie jej pozostałym”. W związku z tym artykuły zamieszczane

w NYT, zamiast inspirować czytelników do poznawania świata i wyciągania własnych wniosków, są wybierane i przedstawiane z ograniczonego punktu widzenia.

PRYZYWOLENIE NA LINCZ

Krytycznie nastawiony polski czytelnik zapewne od razu rozpozna, że dokładnie to samo dzieje się nad Wisłą, gdzie od dziesięcioleci samozwańcze „autorytety moralne” na łamach odpowiedników NYT indoktrynują, a nie obiektywnie informują i pobudzają rodaków do myślenia. Podobnie media społecznościowe roją się od zorganizowanego hejtu w stosunku do „nieprawomyślnych”. Niemal na mocy definicji katolicy to reprezentanci ciemno-

grodu, z którymi wszelka dyskusja jest zabroniona, a ci, którzy usiłują podjąć z nimi dialog (nie mówiąc o obronie), podlegają ostracyzmowi.

Żadna z osób, które podpisały ów list opublikowany na łamach „Harper’s Magazine”, nie reprezentuje poglądów konserwatywnych, chrześcijańskich. Na przykład Bari Weiss jest biseksualną Żydówką o umiarkowane lewicowych poglądach. Przeszła do NYT z dziennika „The Wall Street Journal” właśnie po to, aby ten pierwszy stał się bardziej otwarty na różnorodne idee. Jak sama pisze, ta jej misja od pierwszej chwili była bezpardonowo torpedowana przez redakcyjnych kolegów i koleżanki, którzy w mediach społecznościowych obrzucali ją wszelkimi możliwymi wyzwiskami. Wbrew wszelkim dobrym obyczajom ataki te nie spotykały się z dezaprobatą redaktorów naczelnych – mówiąc wprost, pozwolono na to, żeby Bari Weiss została zaszczuta.

WALKA SIĘ ZAOSTRZA

To zjawisko nie dziwi osoby, która żyła w „minionej epoce”. Jedną z reguł wówczas obowiązujących było to, że w miarę postępów komunizmu walka klasowa zaostrza się. Z czasem nie tylko burzuje, ale i osoby o umiarkowanych poglądach lewicowych, a potem nawet ci komuniści, którzy nie byli skłonni pochwałać ludobójstwa „w imię idei”, stawali się „wrogiem klasowym” i byli eliminowani. Podobnie jest w przypadku neomarksizmu: wraz z postępem ideologii gender trzeba eliminować

także tych, którzy w istocie rzeczy utoro- wali jej drogę, w tym feministki.

Feminizm bowiem, przy wszystkich jego błędach, miał na celu obronę praw kobiet, likwidację nie zawsze urojonego traktowania płci pięknej jako obywatela drugiej kategorii. Natomiast ideologia gender w istocie rzeczy zaprzecza idei kobiecości, bo według niej płeć nie jest biologicznie zadana, ale jest sprawą osobistego wyboru, podczas gdy feministki walczyły o pełne uznanie godności biologicznej kobiety. Niemniej ich droga musiała prowadzić na manowce – z czego nie w pełni zdają sobie sprawę – ponieważ jednym z jego naczelnych jego haseł jest „prawo wyboru”, wyboru tego, czy się chce urodzić dziecko, czy nie. Ideologia gender przenosi „prawo wyboru” jeszcze dalej, bo według niej wbrew swemu genetycznemu uwarunkowaniu kobieta może stać się mężczyzną, biologiczny zaś mężczyzna może stać się kobietą. J.K. Rowling – jak wynika z jej własnych wyznań, ofiara przemocy na tle seksualnym – w imię bezpieczeństwa własnej córki i wszystkich innych kobiet protestuje, gdy mężczyznom, którzy nie przeszli kuracji hormonalnej i operacji usunięcia genitaliów, lecz tylko formalnie zmienili rodzaj męski na żeński, pozwala się wkrazać do damskich przebieralni.

„Rewolucja pożera swoje dzieci” – głośne stare powiedzenie. Dziś widać, jak femi-

Ideologie lewicowe zyskują na znaczeniu wówczas, gdy chrześcijanie przestają głosić i wcielać w życie swe naczelne zasady.

nizm staje się ofiarą ideologii gender. To nowe, bardziej radykalne i bezkompromisowe wciele- nie ideologii wyzwolenia kobiet bezceremonialnie wypiera swojego poprzednika. Amerykańska umiarkowana lewica i feministki zapewne nie zdają sobie sprawy, że ich dalszy żywot jest możliwy

dzięki temu, iż w USA panuje pluralizm polityczny i ideologiczny, ponieważ chrześcijaństwo jest tam nadal silne. Europa Zachodnia dostarcza licznych przykładów tego, co się dzieje, gdy ideologia gender dominuje.

Ideologie lewicowe zyskują na znaczeniu wówczas, gdy chrześcijaństwo jest słabe, gdy jego przedstawiciele przestają głosić i wcielać w życie swe naczelne zasady. Feminizm, nie mówiąc o gender, nie byłby w stanie rozwinąć skrzydeł, gdyby chrześcijańska koncepcja godności człowieka bez względu na płeć, od momentu poczęcia aż do naturalnej śmierci, była w pełni szanowana.

Autor jest profesorem ekonomii w Hollins University w stanie Wirginia, USA

Kryzys wywołany epidemią koronawirusa sprawił, że ryzyko przeprawy przez Morze Śródziemne do Hiszpanii stało się za wysokie dla migrantów z Afryki Północnej. Wielu z nich skłonnych jest dziś płacić krocie za powrót w rodzinne strony.

Chaos, dezinformacja i nieufność – to słowa najczęściej pojawiające się w hiszpańskiej opinii publicznej obok wszechdobrych „COVID-19”. Hiszpania, wychodząca z surowych restrykcji utrzymywanych od połowy marca, funkcjonuje dziś na pół gwizdka, a może nawet i słabiej. Rząd w ostatnich tygodniach zaczął przebąkać, że liczba zmarłych może być znacząco wyższa niż podawa-

grupy przestępczej, zamiast kontraktów sportowych proponował im prostytucję. Czas między indywidualnymi treninami młodzi piłkarze spędzali w okresie restrykcji na „współpracy” z sutenerami oferującymi usługi seksualne.

Smutna historia graczy z Ameryki Południowej sprowadzonych do Andaluzyi to tylko jeden z licznych przykładów zawiedzionych marzeń imigrantów w ogarniętej epidemią Hiszpanii. W najbliższych miesiącach nie mogą oni liczyć na poprawę sytuacji, nawet w tak chętnie przyjmującym obcokrajowców sektorze jak piłka nożna. Pomimo że w czerwcu, po trzech miesiącach przerwy, przywrócono rozgrywki, perspektywy nie są najlepsze. Szef pierwszej ligi hiszpańskiej, tzw. La Liga, Javier Tebas ogłosił już, że straty spowodowane kryzysem wywołanym epidemią mogą sięgnąć łącznie 1,1 mld euro. Ze zrozumieniem przyjął działania hiszpańskich klubów, które w ostatnich tygodniach z powodu kryzysu zredukowały zarobki piłkarzy. Zapowiedział też, że powrotu

pracowników dla hiszpańskiego sektora rolnego oraz jest odpowiedzią na liczne apele stowarzyszeń branżowych, które wielokrotnie wzywały władze do stworzenia systemu zachęt do pracy na roli. Wskazywały też na konieczność zapewnienia rąk do pracy przed nadejściem czasu zbiorów, a liczbę brakujących pracowników sezonowych szacowały na około 100 tys.

W maju gabinet Sancheza wydłużył też o sześć miesięcy prawo do pobytu w Hiszpanii oraz podjęcia zatrudnienia przez imigrantów, którym wygłasza ważność dokumentów. Celem regulacji, jak podkreśla rząd, jest uniknięcie sytuacji „pozostawienia rezydujących w kraju cudzoziemców w sytuacji nieuregulowanej prawem”.

DROGI BILET POWROTNY

Pomimo udogodnień w Hiszpanii wśród migrantów nie ma dużego zainteresowania pracą. Ci zaś, którzy już tam żyją, coraz częściej wracają do swoich krajów z powodu kryzysu wywołanego

Powrót z El Dorado

Marcin Zatyka

ne na przełomie czerwca i lipca 28 tys. Wciąż jednak unika odpowiedzi, dlaczego w kraju, w którym przy wymuszonej izolacji, rekordowym spadku przestępczości oraz braku kolizji drogowych i wypadków w pracy zmarło nagle kilkanaście tysięcy osób więcej niż wiosną 2019 r. Ponad 70 proc. obywateli uważa, że gabinet Pedra Sancheza zaniżył liczbę ofiar koronawirusa i ukrywa tragiczną prawdę, a wysoka liczba zgonów i zakażeń wynika m.in. z błędów państwowych służb w zarządzaniu epidemią COVID-19.

PROSTYTUCJA ZAMIAST PIŁKI

Grupa kilku nastolatków, którzy pod koniec 2019 r. zdecydowali się na wyjazd śladem Lionela Messiego z Argentyny i Kolumbii do Hiszpanii, nazywanej przez wielu migrantów zza oceanu „El Dorado”, raczej nie zrobi wielkiej kariery w Europie. Przeszkodziła im epidemia i oszuści. W marcu, kiedy z powodu licznych zakażeń wstrzymano rozgrywki piłkarskie, nie tylko nie mieli środków na powrót do ojczyzny, ale też na godne życie w Hiszpanii. Rzekomy działacz sportowy, który okazał się członkiem

do dawnych wynagrodzeń graczy można się spodziewać dopiero za rok.

POSZUKIWANI DO ROLI

Na sukces w najbliższym czasie w Hiszpanii nie mogą liczyć ani przybywający tam z zagranicy sportowcy, szczególnie piłkarze, ani zwyczajni pracownicy. Ci wprawdzie są witani z otwartymi ramionami przez przedsiębiorców branży przetwórczej oraz w rolnictwie, ale to właśnie w tych sektorach na przełomie czerwca i lipca notowanych było największej nowych zakażeń koronawirusem.

Najbardziej na imigrantów czeka dziś sektor rolny. Zapotrzebowanie na ręce do pracy z zagranicy jest tam na tyle duże, że pod koniec maja rząd Hiszpanii wydłużył imigrantom prawo do pracy w rolnictwie. Decyzja gabinetu Sancheza jest równoznaczna z nadaniem tym ludziom dwuletniego prawa do pobytu na terenie kraju. Centrolewicy w gabinecie zgodził się, aby po upływie dwóch lat imigranci zatrudnieni w rolnictwie mogli wydłużyć prawo do pobytu i pracy na terytorium Hiszpanii o kolejne dwa lata. Rząd Sancheza twierdzi, że nowa regulacja służy zapewnieniu brakujących

epidemią. Jak wynika z ustaleń lokalnych mediów, zjawisko dotyczy szczególnie obywateli Maroka i Algierii. Najbardziej zdesperowani nie wahają się zapłacić za powrót do ojczyzny kilka tysięcy euro. Wydawany w Madrycie dziennik „El País” przypomniał o kilkuset już potwierdzonych przypadkach takiej bezprecedensowej „ucieczki” z Hiszpanii. Wskazał, że dotychczas kierunek nielegalnej podróży przez Morze Śródziemne był odwrotny. Inna też była różnica w cenie rejsu, za który, zgodnie z danymi policji, gangi przemycające ludzi z Afryki Północnej na Półwysep Iberyjski pobierały dotychczas od 400 do 1000 euro za osobę.

Wprawdzie w Hiszpanii nie doszło do całkowitego przerwania siatek przerzucających ludzi z Czarnego Lądu na Półwysep Iberyjski, ale lokalne społeczności coraz śmielej protestują przeciwko przybywcom, postrzeganym dziś jako potencjalne źródło zakażenia COVID-19. Na początku lipca we wspólnocie autonomicznej Murcji, na południowym wschodzie, odbyło się kilka protestów przeciwko nielegalnym migrantom, którzy dotarli tam z Algierii. Wśród

Uratowani migranci dryfowali 15 dni, chcąc dotrzeć do wybrzeży Hiszpanii. Czy z powodu zagrożenia koronawirusem będą chcieli wrócić do swoich krajów?

fot. PAP/EPA/Alba Feixas

przybyszów były osoby zainfekowane koronawirusem.

W Hiszpanii wraz z licznymi zakażeniami i potwierdzanymi wciąż przypadkami zachorowań na COVID-19 wśród nielicznych cudzoziemców decydujących się na podróż do Europy nasila się też sprzeciw wobec organizacji pozarządowych wspierających nielegalnych migrantów. Pod koniec czerwca Juan Luis Stegmann, polityk prawicowej partii Vox, zarzucił tym instytucjom świadome dążenie do nasilenia infekcji wśród mieszkańców Hiszpanii. Głos deputowanego nie uszedł uwagi opinii publicznej. Stegmann jest bowiem w Hiszpanii znany i szanowany jako lekarz i pracownik naukowy.

MNIJ WNIOSKÓW O AZYL

Zjawisko wycofywania się imigrantów z Hiszpanii wskutek epidemii widoczne jest m.in. wraz z rekordowym spadkiem wniosków o azyl. W kwietniu i maju 2020 r. dokument taki złożyło do właściwych służb tego kraju zaledwie 130 obcokrajowców. Ze statystyk Urzędu Azylu i Uchodźstwa (OAR), agencji rządu Hiszpanii, wynika, że o ile

od stycznia do marca 2020 r. imigranci złożyli łącznie 40 tys. wniosków o azyl w Hiszpanii, o tyle w kolejnych dwóch miesiącach liczba ta zmalała o ponad 99 proc. Szacunki biura potwierdził hiszpański MSZ, według którego miesiącem o największej liczbie złożonych próśb o azyl był w tym roku styczeń, a najmniejszej – kwiecień, kiedy w kraju obowiązywał już stan zagrożenia. Wnioski przedstawiło podczas tych miesięcy odpowiednio 14 tys. 633 i 58 obcokrajowców.

W styczniu br. szef MSW Hiszpanii Fernando Grande-Marlaska poinformował, że w 2019 r. władzom tego kraju udało się ograniczyć o około 50 proc. liczbę migrantów napływających z Afryki Północnej. Wskazał, że spadła ona m. in. dzięki skuteczniejszej współpracy ze służbami granicznymi Maroka, a także deportacją do tego kraju przybyszów, którzy nielegalnie przekroczyli granicę w Ceucie i Melilli. Minister przypomniał, że w 2018 r. do Hiszpanii przybyła

rekordowa liczba migrantów z Afryki – 64,3 tys., z czego 57,5 tys. drogą morską.

Niektórzy komentatorzy nie mają wątpliwości, że malejąca liczba migrantów docierających do Hiszpanii jest też efektem pogarszającej się sytuacji gospodarczej tego kraju. Wraz z paraliżem turystyki, która z powodu epidemii do maja straciła blisko 30 mld euro, spada zapotrzebowanie na pracę w tej kluczowej do-

tychczas branży. Innymi gałęziami gospodarki dotkniętymi przez kryzys wywołany epidemią – jak wskazuje bank centralny Hiszpanii (BdE) – są też transport i handel, czyli sektory, w których w ostatnich latach często zatrudnienie znajdowali przybysze do Hiszpanii. BdE nie wróży krajowej gospodarce dobrej przyszłości. Spodziewa się, że PKB do końca grudnia spadnie o blisko 22 proc., a szacowane obecnie na 15 proc. bezrobocie powinno w najbliższych miesiącach sukcesywnie rosnąć, aż do poziomu 24 proc. w 2021 r.

Najbardziej zdesperowani nie wahają się zapłacić za powrót do ojczyzny kilka tysięcy euro.

Marek Jurek

Gender w Trybunale

Skierowanie genderowej konwencji stambulskiej do Trybunału Konstytucyjnego (w celu weryfikacji jej zgodności z polskim prawem) zostało przyjęte dość sceptycznie przez wielu zwolenników de ratyfikacji. Od razu pojawiły się wątpliwości czy „nie utknę to w Trybunale na lata, jak sprawa aborcji eugenicznej” (Piotr Romanowski), tym bardziej, że w sprawie konwencji genderowej „przez pięć lat PiS nic nie zrobił, choć mógł” (Adam Wiśniowiecki).

Jestem najdalszy od lekceważenia tych zastrzeżeń. A jednak, będąc czynnie zaangażowany na rzecz wypowiedzenia konwencji, uważam akt Premiera za naprawdę ważny; nie zastępujący akcji na rzecz wypowiedzenia konwencji, ale dla tej akcji korzystny.

Po pierwsze, rząd przestał traktować sprawę jako „światopoglądową” i uznał jej ustrojową doniosłość. Po drugie (i tu znaczenie jest jeszcze większe), decyzja polskiego rządu realnie wzmacnia państwa przeciwnie ratyfikacji paktu na rzecz gender, a im mniej tych państw – tym wypowiedzenie konwencji trudniejsze. Wzmocnieniem tego efektu jest zapowiedź prac nad Międzynarodową Konwencją Praw Rodziny.

Oczywiście należy zachować trzeźwość, tym bardziej, że przesadny optymizm od razu ostudziła niezawodna poseł Joanna Lichocka, która wypowiedzenie genderowej konwencji uznała za „gest symboliczny, niewarty strat wizerunkowych”, gdy rząd PiS ma „wiele na scenie europejskiej do wy-

grania”. To, że akurat poseł Lichocka ma osobistą obsesję na punkcie wywoływania strat wizerunkowych, jest zrozumiałe. W istocie jednak jest zupełnie odwrotnie. Wypowiedzenie konwencji to nie „gest symboliczny” poseł Lichockiej, ale koniecz-

ny akt obrony polskiego społeczeństwa.

Niewypowiedzenie konwencji to „gra wizerunkowa” niebiorąca pod uwagę, że w Europie może ukształtować się blok państw broniących praw rodziny, mogący być ważną osłoną dla polskiego porządku ustrojowego i dla polityki, którą powinniśmy przeprowadzić. Jego potencjalni uczestnicy to państwa odrzucające konwencję stambulską (Litwa, Węgry, Słowacja, Czechy, Łotwa, Bułgaria), a także państwa, gdzie sprzeciw wobec jej ratyfikacji jest silny, podobnie jak w Polsce (Chorwacja, Rumunia). Nawet deklaratywna neutralność Unii Europejskiej w sprawach rodziny i edukacji będzie możliwa dopiero wtedy, gdy państwa broniące praw rodziny będą występować razem i w sposób zorganizowany. Żeby jednak to zrozumieć, trzeba wyjść poza sprowadzanie polityki do „gry na scenie”.

Reguły życia politycznego oczywiście też należy, we właściwej kolejności, brać pod uwagę. Otóż dla deklaracji pani Lichockiej nie ma żadnej analogii po stronie opozycji. Stamtąd nie słychać ani jednego głosu nie tylko rozważającego wypowiedzenie konwencji, ale rozważającego choćby nasze argumenty. W tym kontekście „występ na scenie” poseł Lichockiej trudno cokolwiek usprawiedliwić. Może tym jedynie, że mocno przypomina nam wszystkim, iż stale trzeba sprawdzać, czy w kwestii wypowiedzenia konwencji stambulskiej władza nie jest „za, a nawet przeciw”.

Łukaszenka walczy z nadzieją

W niedzielę, 9 sierpnia na Białorusi odbywały się wybory prezydenckie. Alaksandr Łukaszenka rządzi od 1994 r., obecnie jednoosobowo podejmując najważniejsze decyzje. W 2010 r. opozycja podjęła próbę podjęcia walki wyborczej, ale skończyło się na totalnym sfalszowaniu wyników głosowania i wsadzeniu do więzień kontrkandydatów urzędującego prezydenta. Dziś Łukaszenka po raz pierwszy znalazł się w opałach, bo przeciwko niemu zmobilizowali się nie opozycjoniści, a ogromna część społeczeństwa.

Najpierw pojawili się zupełnie nieoczekiwani przeciwnicy: bankowiec, specjalista od wysokich technologii i wideobloger. Łukaszenka uniemożliwił im kandydowanie, a dwóch posadził do więzień. I wówczas pojawił się kandydat jeszcze bardziej niespodziewany: żona siedzącego w więzieniu blogera, Swiatłana Cichanouska. Osoba kompletnie nieznaną, tłumaczka z angielskiego, ostatnio przede wszystkim gospodyni domowa.

Być może dlatego, że jest zwykłym człowiekiem, a nie znanym politykiem, Cichanouska stała się symbolem nadziei na zmiany. Faktycznie, Łukaszenka długo cieszył się sporym poparciem – ale to poparcie gwałtownie zmalało. W przeszłości był gwarantem niepodległości kraju – ale od lat w przepychance z Moskwą idzie na coraz to większe ustępstwa. Gwarantował życie niezbyt zamożne, ale ustabilizowane – ale ludzie, zwłaszcza młodzi, chcieliby mieć dużo lepsze perspektywy. Ostatecznie pograżył go stosunek do koronawirusa, gdy dowodził, że wystarczy pić wódkę, chodzić do łaźni i jeździć na traktorze, by się nie zarazić.

Na ponad tydzień przed głosowaniem Cichanouska na wiecu w Mińsku zgromadziła

ponad 60 tys. ludzi. Tysiące pojawiały się na jej wiecach w innych miastach, a wcześniej, by podpisać się pod jej kandydaturą, ustawiały się gigantyczne kolejki. Łukaszenka jest przeżany. Kilkrotnie mówił, że

fot. PAP/EP/Aljona Zenkovich

Cichanouska na wiecu w Mińsku zgromadziła ponad 60 tys. ludzi

„kraju nie odda” i wprost groził użyciem siły. W środę, 29 lipca zatrzymano ponad trzydzieści mężczyzn, podobno z rosyjskiej tzw. Grupy Wagnera, najemników walczących w Syrii i innych krajach. Białoruska telewizja państwowa twierdziła, że ich celem było „zdestabilizowanie sytuacji w kraju w okresie kampanii wyborczej”. O co chodzi naprawdę – nie wiadomo. Być może to działanie Moskwy, by nastraszyć Łukaszenkę – a może to sam białoruski prezydent chciał nastraszyć społeczeństwo.

Wybory na Białorusi są od lat fałszowane, zapewne więc i 9 sierpnia Alaksandr Łukaszenka oficjalnie wygra. Ale społecznego sprzeciwu raczej nie uda mu się opanować. Jest więc ogromne niebezpieczeństwo, że niedziela wyborcza i kolejne dni mogą mieć dramatyczny przebieg.

Piotr Kościński

Nierozprasalni

**ks. Stefan
Moszoro-Dąbrowski**

Latem czas toczy się leniwie, co nie wyklucza refleksji na temat jego wykorzystania. W tej przestrzeni oferta poradników jest wielka. Ostatnio pojawił się polski przekład książki Nira Eyal „Nierozprasalni. Jak panować nad swoją uwagą i decydować o swoim życiu”. Autor zwraca uwagę na to, że planowanie zajęć musi być poprzedzone refleksją na temat tego, jakie są nasze wartości. Zwykle jest ich wiele, do tego wzajemnie się przenikają. Dlatego Eyal nie poleca list rzeczy do zrobienia, w zamian proponując coś, co nazywa timeboxing: przedziały czasu przeznaczone do wypełnienia zadań, które odzwierciedlają wartości.

Dopiero potem podaje porady. W przedziałach czasowych istotną rzeczą jest unikanie wielozadaniowości. Kosztem bowiem zmiany zadań lub zrobienia dwóch rzeczy naraz jest strata znacznie większej ilości czasu i większa ilość błędów. Należy również zachować szczególną czujność w czasie przechodzenia od jednej czynności do drugiej, ponieważ w takich chwilach łatwiej się rozprościć w poczuciu, że kilka

minut spędzonych na oglądaniu portali społecznościowych jest uzasadnione.

Kolejna część książki poświęcony jest spotkaniom roboczym. Dla Eyala w większości przypadków są one stratą czasu. Spotkania nie są miejscem na burzę mózgów. Ta powinna być zarezerwowana dla maksymalnie dwóch osób. Eyal radzi, by na spotkaniach roboczych nie dopuszczać indywidualnych ekranów, tylko papier i długopis, ewentualnie takie pomoce jak post-it. Ekran w spotkaniach to psychologiczny eskapizm: okno, aby wyjść ze spotkania i być gdzie indziej.

Nir Eylan przypomina też oczywistą sprawę: ludzie, których kochamy, nie mogą otrzymywać tylko ochłapów naszego czasu. Trzeba również poświęcać czas na opiekę nad domem, co w rzeczywistości jest opieką ludźmi, z którymi mieszkamy. Ponieważ autor jest mężem i ojcem, dokonuje trafnego spostrzeżenia o ślepoty mężczyzn na obowiązki domowe. Większość nie wytrenowała uwagi, aby dostrzegać ilość pracy do wykonania w gospodarstwie domowym.

Poradniki tego typu zwykle rozwijają zasady mądrościowe. Nie odbiegają od tego, czego uczy nas Ewangelia. W niej czas jest przedstawiany jako przestrzeń, aby miłować. Trzeba czuwać, aby go wykorzystać dla chwały Boga. Zapomnienie o tym najważniejszym celu to najgorsze z możliwych rozproszeń. Jest utratą panowania nad własnym życiem. Do tego nawiązuje tytuł poradnika Nira Eyala. **1**

**Zapomnienie
o najważniejszym celu
jest utratą panowania
nad własnym życiem.**

MIĘDZY ROCZNICAMI

**Barbara
Sułek-Kowalska**

Rzeczywiście, sierpień mamy

rocznicowy jak mało który miesiąc: zaczynamy pierwszy, honorując – i to nie tylko w stolicy – bohaterów powstania warszawskiego, potem piętnastego dziękujemy za Cud nad Wisłą i przełom w wojnie polsko-bolszewickiej, najmłodsza zaś rocznica – w tym roku czterdziesta – przypada w ostatnim dniu sierpnia, kiedy cieszymy się z „Solidarności” i podpisania Porozumień Sierpniowych. Oprócz tych narodowych – potężnych – rocznic mamy jeszcze wielkie święto wiary, Wniebowzięcie Najświętszej Maryi Panny, i ważne dla katolików i niekatolików wspomnienia, jak śmierć dwojga świętych dziś osób: o. Maksymiliana Ma-

rii Kolbego w bunkrze głodowym w KL Auschwitz oraz s. Teresy Benedyktyn od Krzyża – Edyty Stein, patronki Europy, w komorze gazowej w tymże KL Auschwitz-Birkenau.

Ale czy cokolwiek z tego wynika dla pańienek i pań, które postanowiły „zaistnieć” w przestrzeni publicznej i – rozmyślnie czy bezmyślnie – zaatakowały w przeddzień tych wielkich rocznic figurę Chrystusa sprzed kościoła Świętego Krzyża w Warszawie? Figurę – symbol walczącej stolicy i nieujarzmionego miasta – która we wrześniu 1944 r., zwalona przez barbarzyńców, wciąż wskazywała na niebo, budząc tym nadzieję wśród warszawiaków. O tym mówił Jan Paweł II w pierwszym dniu pamiętnej wizyty w Warszawie 2 czerwca 1979 r., podczas Mszy Świętej odprawionej zaledwie kilkaset metrów od kościoła Świętego Krzyża: że nie

sposób zrozumieć tego miasta i tego narodu bez Chrystusa. Ze trzeba „iść po śladach tego, czym (a raczej kim) na przestrzeni pokoleń był Chrystus dla synów i córek tej ziemi. (...) Także i dla tych pozornie stojących opodal, poza Kościołem. Dla tych wątpliwych, dla tych sprzeciwiających się”.

Czy to również o takich pańienkach, które z blyskiem w oku wspinają się na cokół przed kościołem Świętego Krzyża, aby spowić Chrystusa tęczową flagą i obrzucić euforycznymi okrzykami? Sądzę, że nie mają one pojęcia ani o tych rocznicach, ani o świętych i żołnierzach, ani o Janie Pawle II i jego roli. Ani o Chrystusie, niestety.

Są one – zwłaszcza te, o których napisałam, że działają bezmyślnie – produktem wszechświatowej mody będącej ubocznym produktem groźnych ideologii. Ich twórcy siedzą gdzieś na zapleczu światowego zgiełku i liczą pieniądze, jakie im z tego spływają.

Z bezwzględnością szczerością opisywała takich „demiurgów” choćby Agata Christie (tak, tak – bezbłędnie odróżniała dobro od zła!).

Niestety, nie jest tak, że to wszystko jest niegroźne i minie jak letnia burza. Wielu rodzicom nawet do głowy nie przyjdzie, by się tym „młodzieżym” modom sprzeciwić już na etapie liceum: modom na udawanie lesbijskich i gejowskich par, na tęczowe koszulki i plecaczki, na czarne marsze i anarchistyczne symbole wytatuowane na całym ciele. I modom na szalone zabawy, w tym szalone pseudorewolucji.

Wielu rodzicom nawet przez myśl nie przejdzie, że ich dorastające dzieci mają w głowie pustkę. Nie wypełnił jej ani dom, ani szkoła, ani Kościół. Ale też wielu rodziców jednak o tym wie – co podpowiada mama sześciorga dzieci – i nawet stara się przeciwdziałać, ale jest bezradnych. Kto więc tę pustkę wypełnił? **1**

Bez kompromisów

ODPOWIADA **ks. Marek Kruszewski**

Nie rozumiem części Starego Testamentu. Dlaczego jest tak krwawo, a Bóg nakazuje zabijać pokonanych wrogów? Trudno mi to przyjąć. Wiem, że mentalność tamtych czasów była inna, jednak nie pasuje mi to do obrazu Boga miłosiernego. Staram się ufać Bogu, lecz z radością przyjąłabym jakieś wyjaśnienia.

Biblia jest nie tylko historią Izraela. Jest także historią każdego z nas. Sprawa wyniszczenia narodów pogańskich jest symbolem i drogowskazem do wyniszczenia w nas pozostałości grzechu. Izraelici mieli trudności, aby niszczyć ludność i bogactwa pogańskie. My mamy kłopot, aby pożegnać się z grzechem. Wskazuje to na nasze przywiązania. Nosimy w sobie przywiązania do osób i rzeczy. Bywają przywiązania pozytywne. Bywają też przywiązania szkodliwe: uwikłania personalne, uzależnienia od alkoholu, pracy, seksu, internetu, zniewolenia duchowe.

Zerwanie z przywiązaniami szkodliwymi powinno być dogłębne. Stomatolog czyści próchnicę w zębie aż do zdrowej, twardej tkanki, dopiero potem zakłada wypełnienie. Trzeba dać zgodę Bogu, aby wyczyścił w nas pozostałości grzechu. Wiele problemów łączy się z zachowaniem takich „niedobitków”.

W historii Polski mamy przykład wspianego zwycięstwa pod Grunwaldem. Rycerze po nim ucztowali, nie śpiesząc się z dobitiem pokonanego. Krzyżacy więc przetrwali, z czasem zamienili się w Prusy i sprawiali liczne kłopoty. Po prawie czterech wiekach Prusy uczestniczyły w rozbiorach Polski. Nie tylko historia Izraela, ale i historia Polski to bardzo cenna lekcja.

W nawróceniu trzeba przylgnąć do Boga całą istotą. Nie chodzi o odrzucenie konkretnego niewinnego człowieka, ale grzechu. Łączy się to jednak nieraz z definitywnym zaprzestaniem osobistych kontaktów, jeśli te kontakty np. ułatwiają nam trwanie w nieładzie. Uczucia bywają przeszkodą. Tęsknimy za papierosami, alkoholem, kochankami. Natura chce zachować choć skrawek na pamiątkę, nadzieję. Szukamy kompromisów. A z diabłem nie ma kompromisów. Potrzeba tu modlitwy, mocnej decyzji woli i konkretnych „wyniszczeń”. Inaczej zły duch wykorzysta starą ścieżkę grzechu. Wystarczy mu szparka. Wpuści tam swoje opary, zaćmi, ogłupi. Tak osłabionego człowieka zaatakują. Atak grozi śmiercią. Nawet wieczną.

Nie osądzajmy Boga, czytając Stary Testament. To Bóg jest od sądenia. Stary Testament stanowi często wspianą pomoc wobec powracających pokus. Pokazuje, że walka o zbawienie jest bitwą mozolną, trudną, na śmierć i życie. Miłosierdzie Boga ratuje nas, ale nie zwalnia z frontu walki dobra i zła.

xmarekk@o2.pl

Autor jest proboszczem parafii św. Patryka w Warszawie

Diecezja
Warszawsko-Praska

15 sierpnia
21.00

22.30 - 06.00

**Program uroczystości
odstąpienia figury
Matki Bożej Łaskawej
w Radzyminie
15 - 16 sierpnia 2020 roku**

16 sierpnia
10.00

10.30

12.00

15.00-18.00

16.00-17.15

- Apel Jasnogórski i Msza Święta pod przewodnictwem J.E. ks. bpa Wojciecha Osiała
- nocne czuwanie przed Najświętszym Sakramentem (grupy modlitewne)
- Apel pamięci w asyście Komarii Honorowej Wojska Polskiego na radzyńskim Cmentarzu Poległych Bohaterów 1920 r.
- procesja różańcowa do sanktuarium św. Jana Pawła II
- Msza Święta pod przewodnictwem J.E. ks. bpa Romualda Kamińskiego wraz z poświęceniem figury Matki Bożej Łaskawej
- piknik wojskowy
- Wdzięczność Maryi chwale Bogu wyśpiewa grupa „Coraz Blżej”

więcej informacji na stronie: www.diecezja.info.pl/1920

Śladami dawnego miasta

Kierowca, który śledzi radiowe raporty drogowe, nieraz słyszał o korkach w Kołbieli na DK 17 lub 50. Niezależnie od sytuacji na drodze, przejeżdżając przez Kołbiel, warto zatrzymać się przy rynku i zajrzeć do kościoła Świętej Trójcy.

Parafia Kołbiel obejmuje dziś 28 miejscowości. – Niektóre wioski się rozwijają, szczególnie leżące przy głównej trasie lub kolei. Chociaż są i takie, gdzie przybywa opuszczonych domów – mówi ks. kan. Krzysztof Abramowski, proboszcz. – Najczęściej młodzi dojeżdżają do pracy, a małym gospodarstwem zajmują się rodzice lub dziadkowie. Chociaż jest i kilka gospodarstw nastawionych na dużą produkcję rolną.

Pierwsze wzmianki o Kołbieli pochodzą z 1407 r., kiedy prawdopodobnie powstał pierwszy drewniany kościół. Piętnaście lat później biskup poznański Andrzej Łaskarz z Gosławic erygował parafię. Kołbiel przeżywała rozkwit w XVI w., wtedy otrzymała prawa miejskie, którymi cieszyła się aż do 1869 r. Jak informują zapiski z wizytacji biskupiej w 1603 r., w ówczesnym kościele znajdowały się kaplice rodu Grabianków i Głuszyńskich. Około połowy XVII w. budynek był już w nie najlepszym stanie. Nie wiadomo, czy został wyremontowany, czy podjęto się budowy nowego kościoła. Druga wersja wydaje się bardziej prawdopodobna, ze względu na wzmianki o kolejnej konsekracji w 1661 r.

Drewniana świątynia przetrwała aż do końca XIX w., kiedy proboszcz ks. Jan Wasilew-

ski podjął się budowy neogotyckiego kościoła, który do dzisiaj służy wspólnocie parafialnej. Można w nim odnaleźć ślady historii. Późnorennesansowy, bogato zdobiony ołtarz główny z obrazem Trójcy Świętej został przeniesiony ze starego kościoła. Podobnie boczny ołtarz św. Józefa, chrzcielnica zwieńczona figurą św. Jana Chrzciciela czy obraz „Ukrzyżowanie” z postaciami Matki Bożej Bolesnej i św. Jana Apostoła oraz ostatnimi przedstawicielami rodu Kołbielskich – dobroczyńcami kościoła.

Parafia jest rozległa i dla niektórych dojazd do kościoła jest nie lada kłopotem. Z najdalszych zakątków trzeba pokonać nawet 10 km, a nie ma komunikacji publicznej. Dlatego na terenie parafii znajduje się kaplica dojazdowa w Radachówce, gdzie w niedziele i większe święta jest odprawiana Msza Święta o godz. 11.15. Obowiązkowym przystankiem dla pasjonatów historii i legend jest Joście nieopodał Głupianki. Niegdyś okoliczni mieszkańcy czcili tam głaz narzutowy, z którego później wykonano schody wejściowe do kościoła parafialnego. Dziś na Jościu stoi kapliczka z figurą św. Anny, a tradycja stała się już Msza odprawiana w Niedzielę Wielkanocną.

Popularnością wśród parafian cieszą się tradycyjne nabożeństwa. – W każdej wiosce jest koło Żywego Różańca, w niektórych nawet więcej niż jedno. Powstało też męskie koło różańcowe – wymienia proboszcz. Dodaje, że od 26 sierpnia 2018 r. po parafii peregrynuje obraz Matki Bożej Częstochowskiej. – Chcemy, żeby nasi parafianie dostrzegli, że Matka Boża wspomaga ich w codziennym życiu i mogą się do Niej zawsze zwrócić – wyjaśnia ks. Abramowski. Dodaje jednak, że nabożeństwem, które w ciągu roku gromadzi najliczniejsze grono, jest Droga Krzyżowa. Parafianie chętnie włączają się także w organizację

procesji liturgicznych, które są okazją, by zaprezentować tradycyjne stroje ludowe.

Posługa czterech nadzwyczajnych szafarzy Komunii Świętej stanowi dużą pomoc dla proboszcza, wikariusza ks. Daniela Łaszcza i rezydenta ks. kan. Artura Staniszewskiego. – W niedzielę i święta dużo osób uczestniczy we Mszach, a dzięki szafarzom udzielanie Komunii Świętej przebiega sprawniej – wyjaśnia proboszcz. Zwraca też uwagę na inny wymiar tej posługi. – Mężczyzna zaangażowany w życie Kościoła, który jednocześnie ma rodzinę i pracuje, daje znaczące świadectwo. Kiedyś jeden z szafarzy podzielił się ze mną wątpliwościami, czy powinien rozdawać Komunię Świętą, skoro nie zawsze może doczyścić ręce po pracy. Wzruszyło mnie,

Ołtarz główny z obrazem Świętej Trójcy

że tak bardzo się tym przejął – przyznaje ks. Abramowski.

Obecnie jednym z trudniejszych zadań, które czekają wspólnotę parafialną, jest założenie ogrzewania w kościele. Odnowienia wymaga również kaplica Matki Bożej Częstochowskiej, gdzie w każdy czwartek trwa całodzienna adoracja Najświętszego Sakramentu, oraz kaplica w Radachówce. – Ofiary złożone przy okazji peregrynacji zostaną przeznaczone właśnie na te cele – zaznacza proboszcz. Dodaje, że dzięki komitetowi, który powstał z związku ze stuleciem odzyskania niepodległości przez Polskę, na cmentarzu został odnowiony pomnik bohaterów bitwy warszawskiej 1920 r. Uroczystość poświęcenia odbędzie się 16 sierpnia o godz. 12.

W SKRÓCIE

■ **Uroczystości u Łaskawej.**

W Sanktuarium MB Łaskawej w Warszawie 14 sierpnia odbędą się uroczystości z okazji setnej rocznicy Cudu nad Wisłą.

O godz. 18 procesja wokół murów Starego Miasta, o godz. 19 Msza Święta z intencją dziękczynną, o godz. 20 uroczysty koncert modlitewny z udziałem chóru, orkiestry, zespołu muzycznego i solistów.

■ **Specjalna wystawa o Prymasie**

Tysiąclecia. W Muzeum Jana Pawła II i Prymasa Wyszyńskiego w Warszawie przez cały sierpień będzie można zobaczyć specjalną wystawę związaną z działalnością ks. por. Stefana Wyszyńskiego jako kapelana powstania warszawskiego. Muzeum jest czynne śr.-niedz. w godz. 12-19, a w czw. wstęp na podstawie bezpłatnych, limitowanych biletów.

■ **Organy Archikatedry.** W bazylice św. Jana Chrzciciela na Starym Mieście w Warszawie w ramach XXVII Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Organowej „Organy Archikatedry” wystąpi 16 sierpnia o godz. 16 Józef Kotowicz, a 23 sierpnia o tej samej porze Jean-Christophe Geiser. Patronat medialny: tygodnik „Idziemy”.

■ **Spotkanie z *lectio divina*.**

W Kościele Monastycznych Wspólnot Jerolimskich Matki Bożej Jerolimskiej, ul. Łazienkowska 14 w Warszawie, odbywają się w każdą niedzielę o godz. 9.15 spotkania z pobożnym czytaniem Pisma Świętego. Organizatorzy oczekują w przedświątku kościoła.

■ **Powstanie Centrum Siloe.** Wspólnota Chemin Neuf w Polsce buduje Centrum Siloe. Celem projektu jest wybudowanie w Mistowie pod Warszawą domu rekolekcyjnego. Centrum proponować będzie osobom świeckim, duchownym i konsekrowanym różnego typu rekolekcje uzdrowienia wewnętrznego, pojednania się z własną historią życia i spojrzenia na nowo na życie w świetle Ducha Świętego.

■ **„Jak rozkochać się we Mszy Świętej?”.** Warszawscy paulini zapraszają na pielgrzymowanie duchowe w kościele przy ul. Długiej 3 w łączności z 309. Warszawską Pielgrzymką Pieszą na Jasną Górę. Przez dziewięć dni, od 6 do 14 sierpnia, w godz. 9-11 i 17-19, o. Zbigniew Ptak będzie krok po kroku wprowadzał w tajemnicę Eucharystii.

■ **Pielgrzymka rowerowa na Jasną Górę.** Z parafii Opatrzności Bożej w warszawskim Wilanowie 11 sierpnia o godz. 8 wyruszy pielgrzymka rowerowa na Jasną Górę, w której weźmie udział 50 pątników-funkcyjnych. Organizatorzy zachęcają do duchowego uczestnictwa oraz składania intencji na: www.warszawskarowerowa.pl.

fot. PAP/Marcin Obara

POMNIK STANISŁAWA JANKOWSKIEGO

Stanisław Jankowski był architektem, powstańcem, cichociemnym, kawalerem orderu Virtuti Militari, dwukrotnie odznaczonym Krzyżem Walecznych, honorowym obywatelem Warszawy. Jego pomnik stanął u zbiegu

ulic Karowej i Browarnej. Na uroczystości było obecnych troje dzieci Stanisława Jankowskiego. Pomnik poświęcił i krótką modlitwę poprowadził ks. Marcin Janocha z Ordynariatu Polowego WP.

OŚWIADCZENIE KARD. NYCZA

fot. Wojciech Rozenek

Publikujemy treść oświadczenia metropolity warszawskiego kard. Kazimierza Nycza: „Profanacja zabytkowej figury Chrystusa Sursum corda przy Krakowskim Przedmieściu w Warszawie spowodowała ból ludzi wierzących, parafian kościoła Świętego Krzyża oraz wielu mieszkańców stolicy, dla których figura Zbawiciela dźwigającego krzyż stała się symbolem nadziei w najtrudniejszych dniach

powstania. Apeluję, by niezależnie od wyznawanych poglądów szanować uczucia religijne ludzi wierzących. Zaprzestaśmy stosowania aktów wandalizmu i przekraczania granic w debacie publicznej”.

WYSTAWA SIERPNIOWA

„Solidarność” – to tytuł wystawy plenerowej otwartej przed łódzką katedrą w związku z obchodami 40. rocznicy narodzin ruchu społecznego „Solidarność”, który doprowadził do ponownego odzyskania wolności przez Polskę po czerwcu 1989 r. Ma przypomnieć łódzianom o wydarzeniach, jakie miały miejsce w Trójmieście, Szczecinie i na Górnym Śląsku, gdy od lipca do września 1980 r.

strajkowało w PRL 700 zakładów pracy. Wystawa, zorganizowana przez IPN, będzie prezentowana do 13 sierpnia w Łodzi, a potem w Piotrkowie Trybunalskim./xpk

fot. ks. Paweł Klys

fot. PS. Michorcy

POGRZEB KS. JASKOTA

W bazylice Najświętszego Serca Pana Jezusa w Warszawie 29 lipca odbyły się uroczystości pogrzebowe ks. Grzegorza Jaskota SVD, który 5 maja zmarł we Włoszech po zarażeniu koronawirusem. Mszy Świętej pogrzebowej przy urnie zmarłego kapłana przewodniczył bp Michał Janocha, a kazanie wygłosił ks. prof. Tadeusz Lewicki z Salezjańskiego Uniwersytetu Papieskiego w Rzymie. Urna ze szczątkami ks. Jaskota spoczęła w grobowcu salezjańskim na Cmentarzu Bródnowskim w Warszawie. Zmarły pochodził z Pastępki. Do salezjanów wstąpił

w 1969 r. Święcenia kapłańskie przyjął dziesięć lat później w Łodzi. Odbył studia z duchowości salezjańskiej w Rzymie. W zakonie pełnił wiele odpowiedzialnych funkcji. Był redaktorem naczelnym miesięcznika „Ziarno”. Od 18 lat przebywał w Domu Generalnym w Rzymie, ostatnio pełniąc funkcję ekonoma na Salezjańskim Uniwersytecie Papieskim. Podczas pandemii służył posługą w szpitalu. Zmarł, zaraziwszy się od chorych. Wspomnienie ks. Henryka Zielińskiego o ks. Grzegorz Jaskocie opublikowaliśmy w numerze 20 z 17 maja./wś

PAMIĄTKA POWSTANIA

Jedną z łódzkich pamiątek powstania warszawskiego jest obraz św. Teresy od Dzieciątka Jezus, który znajduje się w głównym ołtarzu kościoła Sióstr Karmelitanek Bosych w Łodzi. – Kiedy w czasie powstania Niemcy wprowadzili do kościoła przy Krakowskim Przedmieściu, gdzie wcześniej znajdował się obraz, dwie maszyny samobieżne wypełnione amunicją, które eksplodowały, zniszczone zostało 45 proc. świątyni. Ucierpiał także obraz św. Teresy. Podziurawiony, został zniesiony do piwnic, gdzie znajdował się do lat 50. XX w. – tłumaczy o. Ernest Zielonka, przeor łódzkiego klasztoru karmelitów. Odrorestaurowany obraz trafił do łódzkiego Karmelu, gdzie czczony jest po dziś dzień./xpk

fot. ks. Paweł Klys

ŻEGNAMY KAPŁANA

Ks. prałat Stanisław Leszczyński zmarł 31 lipca w wieku 85 lat, w 62. roku kapłaństwa. Był proboszczem w parafii św. Szczepana w Raszynie (budowniczym kościoła i plebanii), obrońcą węzła małżeńskiego i sędzią Sądu Metropolitalnego Warszawskiego. Ostatnio mieszkał w Domu Księżych Emerytów w Kiełpinie Poduchownym. Pracował na terenie obecnej diece-

zji warszawsko-praskiej jako wikariusz parafii św. Izydora w Markach (1962-1974), a także jako administrator parafii św. Michała Archaniola w Warszawie-Grodzisku (1962-1974). Na 4 sierpnia zaplanowano uroczystości pogrzebowe w kościele w Raszynie, a następnie złożenie ciała na miejscowym cmentarzu.

■ Archiwum – przerwa wakacyjna.

Zwyczajem lat poprzednich w sierpniu Pracownia Archiwum Diecezjalnego Warszawsko-Praskiego będzie nieczynna i wznowi pracę od września.

■ XI Festiwal Muzyki Kameralnej

w Urlach. Koncert „Kameralistyka w gitarowej odsłonie” odbędzie się 8 sierpnia o godz. 18 w kościele parafialnym w Urlach, ul. Piękna 8. Wystąpi kwartet gitarowy Erlendis Quartet.

■ **Falenickie Koncerty Letnie.** W niedzielę, 9 sierpnia o godz. 18 odbędzie się koncert „Balcan tango”, wystąpi zespół Kwartesencja. Tydzień później, 16 sierpnia o godz. 18 odbędzie się koncert „Z puszczy do miasta” zespołu Buronka, Kulturoteka, ul. Walcownicza 4/6 w Warszawie.

■ **Drzewo pamięci.** W Parku Powstańców Warszawy na warszawskiej Woli uroczystie posadzono drzewo pamięci. W jego korzeniach znalazł się akt erekcyjny budowy Izby Pamięci. To część obchodów 76. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego.

■ **Wyższe mandaty za nieopłacenie parkowania.** Prezydent Rafał Trzaskowski złożył projekt uchwały o urealnieniu stawki za tzw. mandat w Strefie Płatnego Parkowania Niestrzeżonego. 30 lipca radni przyjęli uchwałę. Od 7 września opłata wzrośnie z 50 do 250 zł.

■ Zatrzymania w Wołominie.

Funkcjonariusze delegatury CBA w Warszawie zatrzymali trzy osoby w sprawie korupcji w Starostwie Powiatowym w Wołominie. Wśród zatrzymanych znaleźli się byli urzędnicy Starostwa Powiatowego w Wołominie i Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego w Wołominie oraz deweloper z okolic Warszawy.

■ Nowa poradnia dla dzieci w Kobyłce.

Poradnia dla dzieci zdrowych stanowi 1/5 całości powierzchni Przychodni MSPZOZ przy ul. Żymirskiego 2. Poradnia Dzieci Zdrowych jest czynna od 4 sierpnia.

■ **Zmiana siedziby Wydziału Podatków i Opłat.** Od 3 sierpnia Wydział Podatków i Opłat w Markach będzie miał siedzibę przy ul. Lisa-Kuli 3A. Nie zmieniają się numery telefonów do Wydziału Podatku i Opłat (22 781 10 03, wew. 500, 510, 520).

■ Rekrutacja uzupełniająca do przedszkoli.

Od 3 sierpnia rozpoczęła się rekrutacja uzupełniająca do przedszkoli dla dzieci zamieszkujących Marki. Rekrutacja odbędzie się za pośrednictwem systemu elektronicznego: <https://przedszkola-marki.nabory.pl>. Dokumenty potwierdzające spełnienie kryteriów należy złożyć w Centrum Usług Wspólnych w Markach, ul. Klonowa 7, kancelaria, II piętro.

Ekspiacyjny Różaniec

Wnocy z 28 na 29 lipca działacze LGBT sprofanowali słynną figurę Jezusa Chrystusa przy Bazylice Świętego Krzyża w Warszawie. W związku z tym 29 lipca o godz. 18 odbyła się modlitwa ekspiacyjna za profanację. Modlitwę zorganizowały Bractwo Przedmurza, Krucja-

ta Młodych i Męski Różaniec Warszawa.

– Nasza inicjatywa zrodziła się *ad hoc*, z potrzeby serca. W ciągu dnia zadzwoniłem do kilku kolegów i ustaliliśmy, że spotkamy się pod kościołem Świętego Krzyża i odmówimy tajemnice bolesne w intencji wynagrodzenia Najświętszemu

Sercu Pana Jezusa. Chcieliśmy pokazać, że jako chrześcijanie i obywatele państwa nie godzimy się na działania godzące w symbole naszej wiary i dziedzictwo polskiej historii. Zaczęliśmy od krótkiego wstępu, które wygłosiłem jako reprezentant Bractwa Przedmurza – mówi Jędrzej Jabłoński.

Początkowo w Różańcu uczestniczyło około dwudziestu osób. Pod koniec dołączyło około trzydziestu ludzi wychodzących ze Mszy Świętej, a także księża z parafii Świętego Krzyża.

– Ta sytuacja przypomina nam, że nigdy za mało modlitwy. Obecnie potrzeba, byśmy w naszej postawie byli zdecydowani i nieustępliwi, jeśli chodzi o to, w co wierzymy, a zarazem pełni miłosierdzia i dobrze życzący naszym nieprzyjaciołom. Tylko miłością i przekazywaniem nadziei możemy zwyciężyć – wskazuje Jędrzej Jabłoński.

Patryk Lubryczyński

for. Nikodem Bernaciak

Katecheci

Wydział Nauki Katolickiej Kurii Biskupiej Warszawsko-Praskiej poszukuje osób na stanowisko nauczyciela religii. Praca w różnych typach szkół i w różnych miejscach diecezji warszawsko-praskiej. CV, dokumenty o kwalifikacjach i opinię proboszcza parafii zamieszkania można przysłać w wersji elektronicznej na adres: wknpraga@interia.pl, lub złożyć osobiście w wydziale po wcześniejszym umówieniu telefonicznym: 22 518 15 11.

Wydział Katechetyczny informuje jednocześnie zatrudnionych katechetów, że 31 sierpnia wielu z nich wygasa misja kanoniczna do nauczania religii, a księża zmieniający parafię zaczynają pracę w nowych szkołach. Należy przysłać prośbę o misję (wypełnionej przez proboszcza parafii) drogą mailową na adres: wknpraga@interia.pl.

I

REKLAMA

**DOBRE SŁOWO
NA FALI**

SŁUCHAJ NAS ONLINE

www.radiowarszawa.com.pl

**W dniach
13-17 sierpnia
zapraszamy
na specjalny
program związany
z 100-rocznicą
Bitwy Warszawskiej**

**Szczegółowy plan transmisji
www.radiowarszawa.com.pl**

fot. Patryk Lubryczyński

Płatek kwiatu

Patryk Lubryczyński

Stara się dostrzec Chrystusa w każdym człowieku. Marzy, żeby zostawić po sobie w życiu coś dobrego, a dzięki audycji „Prymas Tysiąclecia – Dlaczego błogosławiony?” otrzymała duchowego przyjaciela.

Randa Ombach urodziła się w Chartumie i spędziła tam ponad cztery lata życia. Tata wykładał wtedy biochemię na tamtejszym uniwersytecie. – Imię Randa jest pochodzenia arabskiego i oznacza „Płatek kwiatu”. Moja mama ma korzenie rosyjsko-tatarsko-francuskie i wywodzi się z rodziny prawosławnej. Gdy chcę sobie zażartować, mówię, że jestem wnuczką i prawnuczką księdza, a potem dodaję, że prawosławnego, ponieważ w tym wyznaniu księża mogą mieć żony i dzieci – mówi. Rodzina taty ma korzenie austriacko-niemieckie i jest wyznania ewangelickiego.

Randa bardzo przeżyła powrót z Afryki, skąd ma dużo dobrych wspomnień. W Chartumie miała pierwszą koleżankę Rosjanę – Irę, jako trzyletnie dziecko lepiej bowiem mówiła po rosyjsku niż po polsku.

W Radiu Warszawa prowadzi audycję „Prymas Tysiąclecia – Dlaczego błogosławiony?” – Kiedy dostałam propozycję, żeby poprowadzić tę audycję, z jednej strony ucieszyłam się, bo to niesamowita postać i ambitne wyzwanie, a z drugiej strony uświadomiłam sobie, że bardzo mało wiem o kard. Wyszyńskim. Poszłam do archikatedry św. Jana Chrzciciela, gdzie znajduje się jego grób i powiedziałam na modlitwie: „Ja zrobię tę audycję, ale musisz mi w tym pomóc” – przyznaje Randa Ombach, i dodaje: – Pracuję w radiu kilkanaście lat i nigdy nie miałam takiej łatwości w prowadzeniu audycji. Wierzę, że to dzięki wsparciu Prymasa.

Kilka miesięcy temu podejrzewano u niej poważną chorobę. Zaczęła się wtedy modlić za wstawiennictwem kard. Wyszyńskiego. – Mam takie wewnętrzne poczucie, że zostałam dzięki niemu uzdrowiona. Pamiętam, jak kiedyś jechałam z Wawra na Bielany i chciałam się pomodlić przy jego grobie. Warszawa była zakorkowana i pomyślałam, że nie będzie szans znaleźć miejsca w okolicach Starego Miasta. Powiedziałam wewnętrznym głosem: „Jeśli chcesz, żebym cię odwiedziła, to podjadę i zobaczę. Jak będzie miejsce, to się zatrzymam, a jeśli nie, to jadę dalej” – i akurat miejsce czekało na mnie.

Chciała studiować architekturę wnętrz, ale wybrała socjologię – wołała pracować z ludźmi. Stwierdziła, że nie chce związać życia zawodowego z projektowaniem mieszkań dla

dobrze zarabiających ludzi, ale chce pomagać tym, którzy są w potrzebie.

Była wolontariuszką w Warszawskim Hospicjum dla Dzieci. Mali pacjenci nauczyli ją, że śmierć jest naturalnym etapem życia i przejściem do innej rzeczywistości. – Dzieci pocieszały rodziców, mówiąc: „Ja idę do nieba i tam się kiedyś spotkamy”. Mimo wszystko hospicjum nie było dla mnie doświadczeniem traumatycznym, ale raczej budującym z punktu widzenia transcendencji i eschatologii. Poszłam pomagać innym, a otrzymałam dużo więcej od ludzi, którym chciałam pomóc – wyjaśnia. Była również na misjach w Kenii i Indiach, gdzie zetknęła się z ogromną biedą. Zaskoczyło ją, że można tak żyć i być szczęśliwym.

Pomoc kontynuuje w firmie SuperDrob, gdzie jest menadżerem ds. społecznej odpowiedzialności biznesu. Współorganizuje SuperFestivał, który integruje cudzoziemców pracujących w zakładzie. – Firma zatrudnia wielu ludzi z Ukrainy, Mołdawii, Białorusi, Tadżykistanu, Nepalu. Chcieliśmy dać szansę osobom pracującym na co dzień przy tak śmiesznie produkcyjnej na pokazanie ich unikatowej kultury narodowej i dobrze postrzeganej odmienności. W tym jednym dniu w roku pracownicy mogą zaprezentować kuchnię swojego kraju i wziąć udział w międzypracowniczych rozgrywkach piłki nożnej. Ludzie mówią, że dzięki festiwalowi dużo łatwiej im się współpracuje – podkreśla Randa. Przy firmie działa także Fundacja Uskrzydlały, której jest prezesem. Fundacja pomaga rodzinom, organizując i finansując zajęcia dla dzieci i młodzieży np. z robotyki i angielskiego, a także półkolonie letnie i zimowe.

Od czasów szkolnych jest osobą wrażliwą na cierpienie innych ludzi. W liceum, wracając ze szkoły do domu, spotkała mężczyznę o imieniu Janusz. Zaczęła z nim rozmawiać, okazało się, że jest narkomanem chorym na AIDS. – Zapytałam, czy chce przyjść do mojego domu na obiad i wykapać się, on odparł, że chętnie, bo jest głodny. Kiedy odprowadziłam go na przystanek, spytał, czy w podziękowaniu może mnie pocałować w policzek. Powiedziałam: „Dobra, nie ma problemu”. Nie bałam się, że mogę się czymś od niego zarazić – wspomina. – Z perspektywy czasu podziwiam moich rodziców, że byli tak tolerancyjni dla moich niestandardowych pomysłów. Bardzo wiele im zawdzięczam.

– Chciałabym być świętą, ale niekoniecznie taką wyniesioną na ołtarze. Po prostu dobrze przeżyć życie i zapisać się w ludzkiej pamięci – mówi. – Bp Jan Chrapek powiedział kiedyś: „Idź przez życie tak, aby ślady twoich stóp cię przetrwały”. I to jest moje marzenie.

Zapraszamy do odsłuchania audycji „Prymas Tysiąclecia – Dlaczego błogosławiony?” na: www.radiowarszawa.com.pl.

fol. <https://domfaustyny.pl/7092>

fol. <https://domfaustyny.pl/7092>

Kaplica w Ostrówku

Bp Romuald Kamiński poświęcił kaplicę rektorską Miłosierdzia Bożego w Ostrówku. Kaplica znajduje się nieopodal Domu św. Faustyny. W każdą niedzielę po Koronce do Bożego miłosierdzia będzie tam sprawowana Msza Święta.

Jako kaplica służy drewniany kościółek z białą elewacją. Wybudowano go zaraz po II wojnie światowej w 1945 r. w parafii w Stanisławowie k. Mińska Mazowiec-

kiego. W 2007 r. został przeniesiony do Słupna, gdzie mieścił się diecezjalny ośrodek rekolekcyjny. Tutaj stał do minionego roku. Odnowiony znalazł swoje miejsce w Ostrówku. – Myślę, że już do końca będzie służył w miejscu, które powoli obrasta świadomością diecezjalnego sanktuarium – powiedział bp Romuald Kamiński przed poświęceniem świątyni w niedzielę 26 lipca.

– Liczymy, że będzie to miejsce doznawania wielu łask – mówi ks. prał. Stanisław Markowski, dyrektor Domu Pielgrzyma im. św. Faustyny Kowalskiej. Podkreśla, że oddawanie czci Jezusowi Miłosiernemu w tym miejscu rozpoczęło się wraz z przybyciem Heleny Kowalskiej, która później wstąpiła do Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia przy ul. Żytniej w Warszawie. – W Ostrówku kształtowało się jej powołanie do zgromadzenia, a potem do bezpośredniej współpracy z Panem Jezusem – podkreśla ks. Markowski. **f**

Tegoroczna 37. Piesza Praska Pielgrzymka Rodzin z powodu epidemii odbywa się w nieco innej formie. Razem z bp. Markiem Solarczykiem idzie tylko kilku księży.

– Podstawową wartością jest, że pielgrzymka się odbędzie – mówi bp Solarczyk. Pielgrzymkę rozpoczęła Msza Święta sprawowana 5 sierpnia o godz. 5 rano w Sanktuarium Matki Bożej Ostrobramskiej na warszawskim Witołinie. Z biskupem pomocniczym diecezji warszawsko-praskiej idą ks. Grzegorz Kowalczyk – moderator Kościelnej Służby Porządkowej Totus Tuus i kustosz Sanktuarium Matki Bożej Ostrobramskiej na Witołinie, ks. Dariusz Bała – dyrektor Pieszej Praskiej Pielgrzymki Rodzin, oraz ks. Dawid Jastrzębski i ks. Grzegorz Burakiewicz. Codziennie pielgrzymuje dwóch kapłanów, zachowując dystans sanitarny.

– Idziemy najkrótszą trasą, omijamy wszystkie parafie i sanktuaria, w których zwykliśmy się zatrzymywać i spotykać się z mieszkańcami. Chcemy również o nich pamiętać i zawierzać ich w drodze. Niesamowitym dziedzictwem pielgrzymki są właśnie wszystkie osoby, które nas co roku witają na trasie, goszczą, przyjmują na nocleg, otwie-

IDĄ DO MATKI

rając dla nas swoje serca – podkreśla bp Solarczyk.

Uczestnicy tegorocznego pielgrzymowania wracają na noclegi do Warszawy. Codziennie pokonują około 40 km, więcej niż tradycyjny dzienny dystans. Co drugi dzień jest wolny dla każdego z pielgrzymów. – Będę pielgrzymować przez trzy dni. To wyjątkowa okazja do szczególnych rekolekcji w drodze – mówi bp Solarczyk. Kapłani mają plakietki pielgrzymkowe, każdy będzie też niósł znak krzyża, również jako wyraz niesionych intencji. Na trasie odbywa się modlitwa różańcowa, rozważania, które pielgrzymi duchowi codziennie znajdują na stronie internetowej i profilu facebookowym pielgrzymki. Atmosferę rekolekcji w drodze przybliżają także relacje i zamieszczane zdjęcia. Codziennie o godz. 5 rano pojawiała się wprowadzenie w dzień, potem kolejne elementy: rozważania różańcowe, konferencje, rozważania do Apelu Jasnogórskiego. W tym roku treści duchowe bazują na przesłaniach kard. Stefana Wyszyńskiego i św. Jana Pawła II. Przez cały czas trwania pielgrzymki można za pośred-

nictwem Facebooka składać intencje modlitewne.

– Wyjątkowym aspektem tej pielgrzymki jest świadomość powierzonych nam intencji tych, którzy chcieliby pielgrzymować, a jest to dla nich nieosiągalne. Nasza obecność jest wyrazem ich pragnień, również ich poświęcenia i ofiary – mówi bp Solarczyk. Przypomina, że to także czas przygotowania do obchodów stulecia Cudu nad Wisłą i wdzięczności w setną rocznicę urodzin św. Jana Pawła II. Kapłani modlą się w drodze, aby Bóg strzegł nas „od powietrza, głodu, ognia i wojny”, za rodziny i o nowe powołania kapłańskie w diecezji. Wszystkie intencje wyraża hasło pielgrzymki: „Pod Twoją obronę uciekamy się!”.

Pielgrzymka trwa sześć dni. W poniedziałek, 10 sierpnia jej uczestnicy wejdą na Jasną Górę, gdzie będą sprawować Eucharystię. Dokładny czas dotarcia i zakończenia pielgrzymowania będzie podany na stronie internetowej i Facebooku. Osoby zainteresowane wirtualnym pielgrzymowaniem mogą odwiedzać stronę <http://www.pielgrzymkarodzin.waw.pl/>. Pod aplikacją Bonafide należy otworzyć sekcję „Pielgrzymki” i wybrać Pieszą Praską Pielgrzymkę Rodzin. **f**

Obchody stulecia bitwy warszawskiej i Święta Wojska Polskiego w diecezji warszawsko-praskiej

13 SIERPNIA

- godz. 18 WARSZAWA-PRAGA: Msza Święta pod przewodnictwem kard. Kazimierza Nycza w konkatedrze MB Zwycięskiej na Kamionku, ul. Grochowska 365
- godz. 18 WOŁOMIN: Msza Święta w kościele MB Częstochowskiej, ul. Kościelna 54, w intencji poległych w bitwie warszawskiej
- godz. 19 WOŁOMIN: Koncert „W duchu Niepodległej – Bohaterom 1920 roku”.

14 SIERPNIA

- godz. 6 OSSÓW: Msza Święta polowa przy krzyżu ks. Ignacego Skorupki
- godz. 17 OSSÓW: Spotkanie przy Samorządowej Instytucji Kultury „Park Kulturowy Ossów – Wrota Bitwy Warszawskiej 1920 roku”, ul. Matarewicza 148
- „Kapelani wojskowi wczoraj i dziś” – wystąpienie na temat posługi kapłana na polu walki w nawiązaniu do postaci ks. Ignacego Skorupki – prezentacja książki „Wojna polsko-bolszewicka w literaturze polskiej” – „Ballada ossowska” – wykonanie utworu – otwarcie wystawy okolicznościowej
- godz. 17 WÓŁKA RADZYMIŃSKA: uroczysta Msza Święta pod przewodnictwem bp. Marka Solarczyka przy pomniku na miejscu bitwy i ukazania się Matki Bożej; poświęcenie sztandaru przez bp. Romualda Kamińskiego
- godz. 18.45 OSSÓW: Spotkanie przy tablicach upamiętniających pomoc narodów w 1920 r., złożenie wieńców
- godz. 19.15 OSSÓW: Zwiedzanie wystawy okolicznościowej przy Samorządowej Instytucji Kultury „Park Kulturowy Ossów – Wrota Bitwy Warszawskiej 1920 roku”
- godz. 20.15 OSSÓW: Uroczyste przejście z siedziby Samorządowej Instytucji Kultury „Park Kulturowy Ossów – Wrota Bitwy Warszawskiej 1920 roku”,

ul. Matarewicza 148, do krzyża ks. Skorupki

- godz. 19.30 OSSÓW: Odsłonięcie popiersia śp. Sławomira Skrzypka, prezesa NBP, Polana Dębów Pamięci
- godz. 21 OSSÓW: Uroczysty apel poległych i złożenie wieńców przy krzyżu ks. Skorupki

15 SIERPNIA

- godz. 7 RADZYMIN: XXX Zawody Gołębiarskie „Cud nad Wisłą”, Cmentarz Żołnierzy Polskich 1920
- godz. 7.30 OSSÓW: Modlitwa przy krzyżu ks. Skorupki
- godz. 8 RADZYMIN: Start XX Rajdu Katyńskiego, Cmentarz Żołnierzy Polskich 1920
- godz. 8.30 OSSÓW: Złożenie kwiatów przy pomniku ks. Ignacego Skorupki przy szkole
- godz. 9.30 OSSÓW: Uroczysta Msza Święta pod przewodnictwem abp. Stanisława Gądeckiego na terenie kaplicy przy Cmentarzu Bohaterów 1920 r.
- godz. 10 RADZYMIN: XXXI Turniej Brydżowy im. J. Połulicha, Hala ROKiS
- godz. 11.15 OSSÓW: Apel poległych i złożenie wieńców na Cmentarzu Bohaterów 1920 r.
- godz. 12-16 OSSÓW: Piknik historyczny przy Samorządowej Instytucji Kultury „Wrota Bitwy Warszawskiej”
- godz. 12-18 OSSÓW: Piknik wojskowy na polu corocznej rekonstrukcji
- godz. 13 WARSZAWA-REMBERTÓW: Uroczysta Msza Święta pod przewodnictwem bp. Marka Solarczyka; poświęcenie tablicy upamiętniającej stulecie Cudu nad Wisłą, kościół MB Zwycięskiej, ul. Grzybowa 1; koncert patriotyczny w wykonaniu orkiestry Victoria
- godz. 14.30 RADZYMIN: Uroczystości przy pomniku Wincentego Witosa, pl. Wolności
- godz. 15.15 RADZYMIN: Uroczystość rozpoczęcia budowy Muzeum Bitwy

Warszawskiej, Świątlica Pielgrzyma naprzeciwko Cmentarza 1920

- godz. 17 RADZYMIN: Msza Święta na Cmentarzu Żołnierzy Polskich 1920 pod przewodnictwem abp. Wojciecha Polaka; apel poległych i złożenie wieńców na mogiłach
- godz. 18 OSSÓW: Koncert Mateusza Ziółko, wykonawcy utworu „Legiony”, pola ossowskie
- godz. 20.30 RADZYMIN: Koncert kameralny Piotra Rubika, Park Eleonory Czartoryskiej
- godz. 21 RADZYMIN: Apel Jasnogórski i Msza Święta pod przewodnictwem bp. Wojciecha Osiała, Sanktuarium św. Jana Pawła II
- godz. 22.30-6 RADZYMIN: Ogólnopolskie nocne czuwanie wspólnot modlitewnych i ruchów katolickich w Sanktuarium św. Jana Pawła II

16 SIERPNIA

- godz. 10 RADZYMIN: Apel pamięci w asyście Kompanii Honorowej Wojska Polskiego na Cmentarzu Poległych Bohaterów 1920
- godz. 10-15 MIŃSK MAZOWIECKI: Piknik historyczny przy Miejskim Domu Kultury
- godz. 10.30 RADZYMIN: Procesja różańcowa z obrazem Matki Bożej Łaskawej od Cmentarza Żołnierzy Polskich 1920 do Sanktuarium św. Jana Pawła II
- godz. 12 RADZYMIN: Uroczysta Msza Święta i poświęcenie figury MB Łaskawej pod przewodnictwem bp. Romualda Kamińskiego, Sanktuarium św. Jana Pawła II
- godz. 15-18 RADZYMIN: Piknik militarny przy Sanktuarium św. Jana Pawła II
- godz. 16-17.15 RADZYMIN: Modlitewne uwielbienie „Pod Twym płaszczem ukryj nas, Maryjo” w wykonaniu grupy Coraz Bliżej i ks. Andrzeja Daniewiczza SAC, przy Sanktuarium św. Jana Pawła II

Czytelnikom tygodnika „Idziemy” nie trzeba przedstawiać o. prof. Jacka Salija OP. Od kilku lat gości regularnie na łamach pisma, prezentując swoje teksty, tłumacząc zagadnienia teologiczne, komentując trudne fragmenty Biblii. Cieszy zatem fakt, że dzięki staraniom środowiska Teologii Politycznej na rynku wydawniczym pojawia się pierwszy z sześciu tom „Dzieł wybranych” tego ważnego i cenionego w Polsce teologa.

ks. Jacek
Grzybowski

Tom rozpoczynający cykl najważniejszych książek o. Salija zatytułowany jest „Święty Augustyn”. Jednak, może wbrew oczekiwaniom niektórych, nie jest to opracowanie biografii, myśli, teologii lub wpływu na chrześcijaństwo tego wielkiego Doktora Kościoła. Pomysł jest zaskakujący, a jednocześnie genialny w swojej prostocie. Polski dominikanin, znając doskonale dzieła Augustyna, prowadzi z nim rozmowę, poruszając różnorodne tematy i zagadnienia. Zadaje pytania, a odpowiedziami są teksty źródłowe Doktora Kościoła. W ten sposób otrzymujemy wspaniałe kompendium wiedzy teologicznej – niejako z pierwszej ręki – wprost od św. Augustyna. Swoimi pytaniami o. Salij prowadzi nas przez poszczególne różnorodne religijne tematy. Ta wspaniała teologiczna rozmowa dotyczy bowiem najważniejszych zagadnień chrześcijańskiego wyznania wiary – Boga i człowieka, zła i grzechu, Chrystusa i Ducha Świętego, wiary i sakramentów. Wszystko osadzone w pismach Augustyna z przypisami odnoszącymi czytelnika do dzieł źródłowych. Cenne są jednak nie tylko pomysł i forma, dzięki której książkę czyta się bardzo płynnie, ale przede wszystkim głębia treści.

W zebranych przez o. Salija rozważaniach odnajdziemy zarówno pełny sensus catholicus, jak i sensus Ecclesiae, ponieważ dzięki „dialogowi z Augustynem” można nauczyć się wiary, zrozumieć Boga wezwanie, uzmysłwić sobie misję i znaczenie Kościoła Chrystusowego. Dlatego zaletą i darem stworzonej o. Salija rozmowy jest to, że czytelnik zmagany w współczesne dylematy, spory

i problemy może odnaleźć swoisty prześwit – drogę do ewangelicznego światła, które pomaga rozjaśnić ciemności rozumu, a niekiedy i mroki serca dotkniętego nieszczęściem i grzechem. Ojciec Salij wraz ze swymi mistrzami uczy nas myśleć biblijnie i dogmatycznie, z wnętrza wiary autentycznej i niecofającej się przed radykalizmem. Salij wie bowiem – i jego najnowsza książka to pokazuje – że wiarę należy traktować śmiertelnie poważnie, bo ona jest duchowo życiodajna, jest sprawnością duchową, mocą której rozpoczyna się w nas życie wieczne. Ona, i tylko ona, może skłonić nas do posłuszeństwa temu, co dla samego rozumu nieoczywiste.

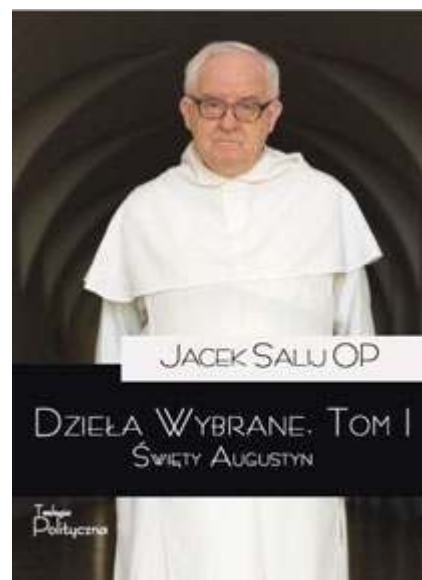
W pierwszym tomie „Dzieł wybranych” obok rozmów o kluczowych dla chrześcijaństwa tematach znajdziemy także wiele rozważań obejmujących szeroko pojętą duchowość (o pokucie, pokorze, godności płci, dobrach materialnych). Całość książki wieńczą trzy teksty o. Salija poświęcone teologii św. Augustyna, a dotyczące wolności, niedzieli jako dnia Ducha Świętego oraz, co ciekawe – ważnej acz kontrowersyjnej sprawy – konkubiny świętego. Wiele osób wie zapewne, że przed swoim nawróceniem Augustyn miał konkubinę, a z nią nieślubne dziecko. Czy jest to fakt historyczny, jak należy odnosić się do tej trudnej sprawy, jaki miało to wpływ na teologiczne nauczanie Doktora Kościoła? Wszystkie te pytania odnajdziemy w książce.

Dla uczestniczących w życiu religijnym książka znanego dominikanina będzie doskonałym przypomnieniem i ugruntowaniem tego, do czego przez

wiele lat przyzwyczaił nas o. prof. Salij. On zawsze pomagał tym, którzy „szukali drogi” pośród różnorodnych trudnych pytań, zagadnień i problemów teologicznych. W książkach, które przez lata przygotowywał, podawał przecież odpowiedzi na skomplikowane i ważne pytania z dziedziny wiary, Pisma Świętego, filozofii. Młodszy czytelnicy, odkrywający wiarę, a może nawet zmagający się z jej trudnościami, odkryją niewątpliwie prostotę języka i piękno teologii

ROZMOWY ZE ŚW. AUGUSTYNEM

jako mądrości na wskroś ewangelicznej. Zobacz, że o. Salij ze swobodą i konsekwencją uczy religijnego i moralnego myślenia. Może zrozumieją, że dogmaty katolicyzmu są ujęciem w ludzkim języku pięknej prawdy Bożej, a nie bezdusznymi kanonami prawa. Dodatkową zaletą książki jest jej wstęp, napisany przez ks. prof. Jerzego Szymika. Pokazuje nie tylko duchową i naukową drogę o. Salija, ale przede wszystkim głęboki wymiar jego teologicznej i biblijnej myśli. Uczą się wiary od Augustyna, z niecierpliwością czekać będziemy na kolejne tomy „Dzieł wybranych”.

Jacek Salij OP,
„Dzieła wybrane” t. 1, „Święty Augustyn”,
Teologia Polityczna,
Warszawa 2020

Sanitariuszki PTCK przy łóżku żołnierza

Ochotnicy w drodze na kolej z Cytadeli ul. Białostocką na Dworzec Wileński w Warszawie

WOJENNE FOTOGRAFIE

Już od piątku, 14 sierpnia w Muzeum Narodowym w Warszawie będzie można zwiedzić nowo przygotowaną wystawę „Fotorelacje. Wojna 1920”.

Fotograficzne świadectwa wojny polsko-bolszewickiej nie zapisały się w świadomości Polaków, choć zachowało się bardzo wiele zdjęć upamiętniających wydarzenia lat 1919-1921. Ekspozycja, przygotowana z okazji stulecia bitwy warszawskiej, jest próbą przywrócenia pamięci zbiorowej obrazu tego

dramatycznego okresu. Zaprezentowano na niej fotografie ukazujące wojenną codzien-

ność – prywatne i oficjalne, wykonane przez zawodowych fotografów i amatorów, wojskowych i cywilów. To niemal wyłącznie oryginalne odbitki z epoki, naświetlone i wywołane tak dawno, jak odległe są wydarzenia, które przedstawiają. – Można będzie zobaczyć fotografie ilustrujące codzienne życie w czasie wojny, oczekiwanie na walkę, prywatne portrety żołnierzy, sceny z rekrutacji, ćwiczeń, marszów i przegrupowań oraz oficjalnych ceremonii, wreszcie brutalne konsekwencje każdej wojny: zniszczenia, jeńców, rannych i zabitych – mówi Karolina Puchala-Rojek, kurator wystawy.

Mąż i żona po nowemu Miroslaw Winiarczyk

Twórcy nowej komedii włoskiej stawiają pytanie o zamianę ról we współczesnym małżeństwie. Pisałem kilkakrotnie na tych łamach, że sprawdzona formuła komedii włoskiej, zakorzeniona w tradycji tamtejszej kultury, jest nadal żywotna. Podobnie dzieje się w kinie francuskim, brytyjskim i hiszpańskim. Dzieje się tak mimo wieloletniej ofensywy europejskiego kina autorskiego, promowanego na międzynarodowych festiwalach, podważającego tradycje kultury europejskiej. Nowa satyryczna komedia obyczajowa „Sami bez mamy” wydaje się kolejnym dowodem na to, że tradycje znakomitej powojennej tzw. kome-

dii po włosku, popularnej w latach 50. 60. i 70. XX w. w Europie i Polsce, nie odeszły w przeszłość. Przypomnijmy, że w głośniejszych komediach tamtego okresu, jak „Rozwód po włosku”, „Małżeństwo po włosku” i wielu innych, grały gwiazdy kina Italii – Alberto Sordi, Marcello Mastroianni, Sophia Loren, Nino Manfredi, Ugo Tognazzi, Gina Lollobrigida i inni. Kreowali oni wówczas charakterystyczne, zabawne postacie, pełne życia i wigoru. „Samych bez mamy” można uznać za aktualną wersję tamtych popularnych komedii.

Akcja filmu rozgrywa się we współczesnym Rzymie. Carlo, pracownik korpora-

cji handlowej, ojciec dwóch córek i synka, popada w kłopoty z powodu ambicji zawodowej żony, która ma dosyć obowiązków matki. Julia wyjeżdża nagle do Nowego Jorku, nie ujawniwszy mężowi dalszych planów. Carlo musi przejąć domowe obowiązki żony, nie zaniedbując jednocześnie pracy w firmie. Powoduje to mnóstwo zabawnych, wręcz surrealistycznych sytuacji, a nieszczeniwy Carlo, usiłując pogodzić wszystkie swoje obowiązki pod presją dzieci, w tym pyskatej nastolatki, a także szefa i kolegów z pracy, staje się w pewnym sensie karykaturą tradycyjnych włoskich mężczyzn, uwiecznianych we wspomnianych dawnych komediach. Kolejne perypetie Carla, niekończące się komediowe dialogi i burleskowe gagi zmierzają do puenty. Czy Carlo i Julia zamienią się ostatecznie rolami? Autorzy filmu stawiają tu ciekawy znak zapytania.

„Sami bez mamy” (10 giorni senza mamma), Włochy, 2019. Scenariusz i reżyseria: Alessandro Genovesi. Wykonawcy: Fabio de Luigi, Valentina Lodovini, Antonio Catania i inni. Dystrybucja: Sonovision

KONKURS

Książka „Matka Boża Łaskawa a Cud nad Wisłą” wydawnictwa AA opowiada nie tylko o „udziale” Maryi w bitwie warszawskiej wg świadków, o maryjności Józefa Piłsudskiego i ocenzonej nazwie „Cud nad Wisłą”. To także panorama wydarzeń od 1608 r., których kulminacją było zjawienie się Bogurodzicy w sierpniu 1920 r., oraz historia obrazu Matki Bożej Łaskawej. Autorami pozycji są o. Józef Maria Bartnik SJ, kaznodzieja w Sanktuarium Matki Bożej Łaskawej w Warszawie, oraz Ewa J.P. Storożyńska, fascynatka historii. Wśród czytelników, którzy 10 sierpnia między godz. 13 a 13.15 zadzwonią na nr 22 512 00 95 i odpowiedzą na pytanie: **Komu 15 sierpnia 1873 r. Matka Boża zapowiedziała: „Uroczystość dzisiejsza niezadługo stanie się świętem narodowym was Polaków, bo w tym dniu odniesiecie świetne zwycięstwo nad wrogiem”?** – rozlosujemy trzy egzemplarze książki. Odpowiedź na pytanie konkursowe nr 31: Słowa o miłości oddanej za bogactwo domu wypowiedział Oblubieniec w pieśni 6 „Pieśni nad Pieśniami”. Zwycięzcom gratulujemy!

Azyl w Choszczówce

Irena
Świerdzewska

fol. xhz

Podwarszawska Choszczówka przez dwanaście lat była dla Prymasa Wyszyńskiego miejscem odpoczynku. Chętnie tu przyjeżdżał ze swojej siedziby przy ul. Miodowej.

W Ośrodku Jasnogórskiej Matki Kościoła w Choszczówce przy ul. Świerkowej 4 wszystko wygląda tak, jakby Prymas był tu wczoraj. Pokój, który zajmował na pierwszym piętrze domu, z nieodłącznym wizerunkiem Matki Bożej Częstochowskiej, kaplica i druga – powstała w przywiezionym z Kurpiów drewnianym domu. – Niczego nie zmienialiśmy – mówi Urszula Grzelak z Instytutu Prymasa Wyszyńskiego, mieszkająca w Choszczówce od 1970 r. W drugim z zajmowanych przez kard. Stefana Wyszyńskiego pokoi urządzono niewielkie muzeum: sutanna, ornat, piuska, książki z dedykacjami papieża Pawła VI, kapelusz góralski i ciupaga ofiarowane przez górali z Bachledówki.

– Ojciec często mówił, że to miejsce jest dla niego małą Jasną Górką. Przyjeżdżał tu, by być sam na sam z Panem Bogiem i z Matką Bożą – mówi Iwona Czarczińska z Instytutu. Przyjeżdżał zawsze z wizerunkiem Matki Bożej Częstochowskiej, który zabierał wszędzie, dokądkolwiek podróżował, z wyjątkiem Jasnej Góry. Na odwrocie, słabo już widoczne, ale zapisane ręką Prymasa: *Vaticanium II* i *Conclave 1978*. Obraz – tzw. Główkę, czyli zbliżenie twarzy Mat-

ki Bożej Jasnogórskiej, Prymas otrzymał w 1961 r., a namalował go prof. Leonard Torwirt, twórca Obrazu Nawiedzenia wędrującego po Polsce.

KAPLICA KURPIOWSKA

Choszczówka znajduje się dziś na skraju Warszawy, w otulinie jabłonowskich lasów. Pięćdziesiąt lat temu znajdowała się w granicach gminy Jabłonna, a miejscowość tworzyło kilka domów otoczonych z dwóch stron lasem. W 1969 r. niespełna trzyhektarowy teren z domem został zakupiony z myślą o wypoczynku kard. Wyszyńskiego i jako późniejsza siedziba tworzącego się Instytutu Prymasa Wyszyńskiego.

Wcześniej Prymas udawał się na wypoczynek do Lasek. Przyjeżdżało tam jednak coraz więcej ludzi, coraz trudniej było o ciszę i samotność. W tym czasie z propozycją sprzedaży domu z dużym ogrodem przylegającym do lasu zwrócili się do bp. Bronisława Dąbrowskiego państwo Pietrusińscy. Kiedy władze zorientowały się, że miejsce to ma służyć Prymasowi, próbowały utrudniać zakup. Rozpoczęta w latach 70. budowa

w Choszczówce oczyszczalni ścieków Czajka też miała uprzykrzyć wizyty.

Dom, który zaczęto budować jeszcze przed wojną, wymagał wykończenia i przystosowania. Prymas sam zaproponował, by bryłę budowli zamknąć przeszklonymi werandami. Na parterze urządzono domową kaplicę. W 1973 r. powstała dodatkowa drewniana kaplica, z myślą o mieszkańcach, którzy mieli daleko do kościoła parafialnego. Zaadaptowano w tym celu dom kurpiowski. Ówczesne prawo budowlane zakazywało rozbioru zadaszonych domów, dlatego w ciągu jednej doby poskładano drewniane ściany i przykryto je deskami. Tylko w ten sposób mogło powstać miejsce modlitwy, bo władze odmawiały pozwoleń na budowę kościołów. W 1975 r. Prymas poświęcił kaplicę Jasnogórskiej Matki Kościoła, która służy do dziś.

Choszczówka znajduje się 20 km od centrum Warszawy, ale dojazd nie był łatwy ze względu na stan dróg. Bywało, że zimą samochód docierał do rogu ulic Modlińskiej i Dębowej, a stamtąd jeden z sąsiadów wioził Prymasa saniami. Kardynał Wyszyński przyjeżdżał tu raz w miesiącu, by prowadzić dzień skupienia dla członkiń Instytutu, i na wypoczynek – na dzień, dwa, trzy, a czasem tylko na kilka godzin.

– Przyjazdy były zwykle zapowiedziane, a podczas każdego pobytu prosiłyśmy Ojca, by zajrzał do kalendarza. Kiedy wiedział, że będzie miał wolną chwilę, wpisywał przyjazd. Bywały oczywiście przesunięcia, wtedy telefonowano z Miodowej, by nas poinformować o zmianie terminu – mówi Urszula Grzelak. – Kiedy przyjeżdżał, była wielka radość. Miałyśmy poczucie, że przebywamy w obecności świętego człowieka, zatopionego w Bogu – wspomina.

ROZMOWY BEZ POŚPIECHU

Mimo że miał to być odpoczynek, harmonogram dnia był ustalony i ściśle realizowany. O godz. 7.30 Prymas odprawiał Mszę Świętą. Po śniadaniu wychodził na piętnastominutowy spacer, jeden z trzech-czterech odbywanych codziennie w ogrodzie i w lesie. – Jeśli nie był to dzień skupienia, Ojciec pracował w pokoju, a przed obiadem udawał się na modlitwę do kaplicy – opowiada Iwona Czarczińska.

fol. Ewa Truszkowska arch. Instytutu Prymasa Wyszyńskiego

– Na obiad jadł wszystko, co mu podano, prosząc, żeby było jak najskromniej, bo to przypomina mu dom rodzinny. Często na stole pojawiały się placki ziemniaczane. Podczas kolacji było więcej swobodnego czasu na rozmowę. Ksiądz Prymas wspominał wtedy dawne lata, Warszawę, którą zapamiętał z czasów, kiedy chodził do gimnazjum Górskiego. Zdarzały się pogodne wieczory i dowcipne historie. Przy stole nie rozmawiało się o sprawach trudnych. Na zakończenie dnia w kaplicy śpiewano *Apel Jasnogórski*, Prymas prowadził krótkie rozważanie i błogosławił ojczyznę. To był zawsze bardzo ważny moment dnia.

Prymas Wyszyński był mistykiem i człowiekiem ładu. Kiedy był czas wyznaczony na pracę – pracował, kiedy przeznaczony na odpoczynek – odpoczywał. Można było według dziennego harmonogramu regulować zegarki. Jego punktualność była też wyrazem szacunku do drugiego człowieka. Znamy powiedzenie: czas to pieniądz; Prymas mawiał inaczej: czas to miłość.

Zwykle do Choszczówki przyjeżdżał z jakąś pracą, tu pisał listy pasterskie, przygotowa-

ł psuł się hydrofor, trzeba było wzywać elektryka, który zapewne wtedy włączał podsluch – dodaje Urszula Grzelak.

Prymas, spodziewając się takich posunięć władzy, mawiał: „Musimy żyć tak, żebyśmy nie mieli niczego się wstydzić”. „Kiedy posłuchają prymasa, może się ktoś nawrócić” – żartował. O sprawach poufnych nigdy jednak nie rozmawiał w swoim pokoju, lecz na werandzie albo w ogrodzie. Zwłaszcza z bp. Dąbrowskim zawsze wychodzili na spacer w aleję lipową.

ZACHWYCONY PRZYRODĄ

Prymas był bardzo wrażliwy i wdzięczny za wszystko. – Po posiłkach wchodził do kuchni i dziękował. Kochał przyrodę, umiał nazwać każde drzewo, rozpoznawał ptaki po śpiewie – wspomina Urszula Grzelak. – Pamiętam, jak kiedyś w październiku na krzaku róży pojawił się pączek. Prymas przyglądał się mu codziennie. Kiedy kwiat był w pełnym rozkwicie, pomyślałam, że sprawię Ojcu radość. Ściętą różę ustawiłam w kaplicy. Podczas spaceru Ojciec zapytał, czy nie wiem,

Szczególnie częstym gościem w Choszczówce Prymas stał się w ostatnich trzech latach życia, kiedy z powodu choroby lekarze zalecili mu więcej wypoczynku. – Lekarskich wskazań starał się przestrzegać – podkreśla Urszula Grzelak. 31 marca 1981 r. był tu po raz ostatni.

– Staraliśmy się współpracować z leśnikami, aby wyznaczyć w lesie ścieżkę Prymasa – mówi Iwona Czarcińska. – Przyjeżdżający do nas mówią, że czują tu ducha kard. Wyszyńskiego, że udziela się im spokój, jaki nosił w sobie. Każdy wyjeżdża stąd z jakąś łaską. Obecność innych mobilizuje nas do dzielenia się świadectwem.

– Choszczówka staje się dziś miejscem czerpania z dziedzictwa Prymasa Tysiąclecia – dodaje Urszula Grzelak. – Mamy świadomość, że po beatyfikacji będzie też miejscem kultu.

Trwają starania kurii biskupiej warszawsko-praskiej o uzyskanie zgody na budowę sanktuarium poświęconego Prymasowi Tysiąclecia na posesji obok Ośrodka Jasnogórskiej Matki Kościoła w Choszczówce.

Pokój Prymasa Wyszyńskiego

fot. arch. Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Służebnic Krzyża

fot. arch. Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Służebnic Krzyża

wywał spotkania episkopatu, kazania i homilie, odpisywał na listy, bo żadnego nie pozostawiał bez odpowiedzi. W Choszczówce kilkakrotnie odbywały się zebrania Rady Głównej Episkopatu. Z tego powodu ostatni dzień przed wyjazdem na październikowe konklawe spędził tu kard. Karol Wojtyła.

– Ze względów bezpieczeństwa towarzyszyliśmy Prymasowi na spacerach w lesie – mówi Urszula Grzelak. SB w domu po sąsiedztwie urządziło placówkę obserwacyjną. Dopiero po śmierci Prymasa w jego pokoju odkryte zostały podsłuchy, zainstalowane przez elektryka rzekomo zaufanego, bo poleconego przez kogoś z Miodowej. – Kiedy miał przyjeżdżać Prymas, w domu zwykle

kto ścinał kwiat, bo on, rosnąc, codziennie chwalił Pana Boga, i każdego dnia robił to inaczej. To było dla mnie jak wywód o pięknie tego świata.

Cała uwaga Prymasa skupiała się na tym, z kim się spotykał. Każdy był ważny. – Kiedyś przyszła 150-osobowa grupa przedszkolaków z Płud, chciały zobaczyć Prymasa. Poprosiłam wychowawczynie, by poczekały, aż Prymas skończy spotkanie. Ono jednak się przedłużało, dzieci musiały wracać. Ojciec bardzo żałował, że nie spotkał się z przedszkolakami. Powiedział: „Nie wiemy, jakie łaski Bóg przygotował na ten czas”. Wtedy spostrzegłam jak bardzo kochał ludzi – opowiada Urszula Grzelak.

Ośrodek Jasnogórskiej Matki Kościoła w Choszczówce

Msza Święta w kaplicy kurpiowskiej – niedziela, godz. 10.30

Istnieje możliwość, po uprzednim uzgodnieniu terminu, zwiedzania, modlitwy w kaplicy czy przyjazdu grup na dzień skupienia.

Instytut Prymasa Wyszyńskiego
ul. Świerkowa 4, 03-054 Warszawa
tel. 22 614 65 13.

fot. Lidia Molak

ZABAWA Z BRONIA

Monika
Odrobińska

„Czasem wstępuje we mnie taka agresja, że muszę sobie postrzelać” – mówi siedmioletnia uczestniczka kolonii, po czym bierze karabin do paintballu i rusza z kolegami na pole bitwy.

Kiedy w zeszłym roku w Szkole Podstawowej nr 2 w Głogowie pierwszoklasista przed lekcjami wyciągnął z plecaka broń, wychowawczynie natychmiast mu ją odebrała. Wezwano policję i rodziców. Okazało się, że to bardzo realistyczna atrapa.

Dzieci biegające po placu zabaw z zabawkowymi karabinami i pistoletami, czasem wyglądającymi jak prawdziwe i wydającymi bardzo sugestywne odgłosy, nie budzą już takich obaw. Internet jednak pełen jest dyskusji między zwolennikami i przeciwnikami tego typu

rozrywek. Spierają się zarówno rodzice, jak i psychologowie.

SŁOWEM, NIE STRZELANIEM

Beata i Andrzej Zagórscy zakładali, że swoich czterech synów (7-14 lat) wychowają bez zabaw atrapami broni. – Mieliśmy świadomość, że pewnie nie da się tego uniknąć, ale chcieliśmy jak najdłużej odczekać, aż będą dojrzałsi i bardziej świadomi – mówi ona. – Strzelali z patyków, tak jak my w dzieciństwie. My jednak naśladowaliśmy czterech pancernych, a dzisiejsze dzieci – bohaterów gier komputerowych, którzy mają kilka żyć, i to jest niebezpieczne.

Psycholog wychowawczy Jarosław Żyliński nie ma wątpliwości, że jeśli kontakt z bronią jest dla dziecka codziennością, to może u niego dojść do desensytyzacji. – Dziecko traci wrażliwość na coś, co służy do krzywdzenia innych ludzi – wyjaśnia.

Dzieci jednak potrzebują rywalizacji, gry, walki, a mało co nadaje się do tego lepiej niż zabawa w wojnę. – Równie dobrze tę potrzebę

realizuje sport – stwierdza psycholog. – Tu jest walka, ale nikt nie ginie. Sporty walki także pozwalają upuścić emocje, ale nie prowadzą do niewrażliwości wobec zabijania. W jednej ze szkół, w których pracuję, dzieci ćwiczą walkę na kije w lesie. Więcej tu panowania nad kijem i techniki, a przeciwnikiem jest drzewo lub powietrze.

Zwolennicy zabaw z plastikowymi karabinami widzą w nich metodę na ustalanie przez dzieci hierarchii. Jarosław Żyliński odpowiada, że narzędziem w tym celu wcale nie musi być broń, kojarząca się jednak z przemocą. – Czasami służą do tego gry komputerowe, tyle że w nich też nie brakuje przemocy i broni – tłumaczy.

Jak przekonuje psycholog, dziecko wychowywane jest do bycia miłym, a kiedy chce wyrazić złość, słyszy, że nie wolno. A ona jest ważnym elementem rozwoju. – Umiejętność radzenia sobie ze złością jest kluczowa – mówi Jarosław Żyliński. – Większość rodziców nie chciałaby, żeby dziecko czyniło to na drodze przemocy. Zaklinowaną w dziecku złość ro-

dziec powinni pomóc mu uwolnić w sposób społecznie akceptowalny. Dziecko powinno umieć mówić: „nie”, „nie chcę”, „nie podoba mi się” – a nie strzelać.

Najmłodszemu synowi państwa Zagórskich nie wystarcza odreagowanie emocji w sporcie. Psycholog pozwolił mu wyładowywać złość na rzeczach nieprzypominających istot żywych. – Wolno mu złamać kij, pognieść kartkę, ale uderzyć pluszowego misia już nie – mówi Andrzej Zagórski. – Mimo to chłopiec nadal strzela z patyka, bo... strzelają koledzy, strzelaniny są na porządku dziennym w telewizji, broń jest wszechobecna. Musielibyśmy go odciąć od wszystkich mediów i środowiska rówieśniczego albo pójść na ustępstwa.

WIĘŹNIOWIE I STRAŻNICY

Udział w zabawach atrapami broni bywa rzeczywiście metodą na zaistnienie w grupie. – Czasem dzieci naśladują innych na zasadzie: „nieważne co, ważne że z nimi” – mówi Jarosław Żyliński. – Niekiedy to sygnał, że potrzebują dowartościowania. Jeśli czasami dziecko pobawi się bronią, by bawić się z kolegami, nie powinno mu to zaszkodzić. Ważna jest motywacja: czy jest nią chęć bycia z rówieśnikami, czy rozładowanie złości przez zabijanie.

Opowiadający się za zabawami w strzelanki przekonują, że pozwala to dzieciom odróżniać dobro i zło. – Tylko czy w wojnach jest dobro i zło? – pyta psycholog. – Są raczej: my i oni, a granica między dobrem i złem się zaciera, każda ze stron walczy przeciw w słusznej sprawie. Niezależnie od tego, kto zabija, jednak zabija. Do rozróżniania dobra i zła lepiej służyć bańnię. Natomiast nadmierny realizm zabawekowych atrap broni za bardzo wprowadza dziecko w motyw wojny. To imitacje przedmiotów służących do pozbawienia kogoś życia. Dziecko na pewnym etapie rozwojowym nie rozumie powagi śmierci i zabijania.

Kontakt z bronią powoduje wzrost agresji. Także z repliką broni. Także w sztucznie stworzonych warunkach. Profesor Philip Zimbardo w latach 70. XX w. przeprowadził w stanfordzkiej uczelni eksperyment. Zamkniętych w jej podziemiach studentów podzielił losowo na więźniów i strażników. Ci ostatni sami wybrali sobie na wyposażenie policyjne pałki i ciemne okulary, by unikać kontaktu wzrokowego z przyszłymi ofiarami. Nikt im nie powiedział, jak mają się zachowywać – mieli tylko stać na straży prawa. Strażnicy z własnej inicjatywy rozebrali więźniów do naga, odwyszawili i ubrali w białe koszule i pończochy na głowy. Nieposłuszeństwa karali pompkami, dwutlenkiem węgla, zakazem korzystania z toalety. Więźniowie – po kilku próbach buntu – zostali całkowicie zastraszeni i zdominowani. Wielu strażników przejawiało satysfakcję ze znęcania się nad skazańcami, choć w testach kwalifikujących do eksperymentu żaden z uczestników nie przejawiał takich ten-

dencji, wszyscy też byli niekarani. Eksperyment udowodnił, że ludzie zdrowi psychicznie w specyficznych warunkach mogą wcielać się w role oprawców i ofiar, a odgrywanie ról społecznych może wpływać na kształtowanie się osobowości.

– Kupując dziecku plastikowy karabin, dajemy mu przyzwolenie na stosowanie przemocy – twierdzi Jarosław Żyliński. – Zaobserwować także można, że takie zabawy wzmagają w dzieciach agresję, która nie mija po ich zakończeniu.

WIATRÓWKA KONTRA TABLET

Rodzice dający dzieciom do zabawy pistolety, karabiny i miecze widzą w tym często sposób na przełamanie ich nieśmiałości i barier. Ale między nieśmiałością a zabijaniem jest jeszcze parę stopni. – Zabawa w wojnę może mieć różne przyczyny, ale z doświadczenia zawodowego wiem, że często tak bawią się dzieci, które chcą coś odreagować: treści nieprzeznaczone do ich wieku, np. sceny batalistyczne, ale i doznawanie przemocy czy przeżywanie trudnej sytuacji w domu czy szkole – mówi Jarosław Żyliński. – Takie sytuacje można przepracować w inny sposób. Jeśli w innych aktywnościach dziecko nadal przejawia nadmierną fascynację strzelaniem, np. jej wątek przejawia

Złość trzeba pomóc dziecku uwolnić w sposób społecznie akceptowalny.

Powinno umieć mówić: „nie”, „nie chcę”, „nie podoba mi się” – a nie strzelać.

ko ci, którzy zgadzają się na zabawę; do tych, którzy w niej nie uczestniczą, nie strzelamy; gra ogranicza się do domu lub prywatnego ogródka; dzieci noszą zabezpieczenia przed kontuzjami.

Rodzice chłopców zgodzili się na tego typu zabawki także po to, by wzmocnić w jednym z synów umiejętność broniienia się. – Zawsze mu tłumaczyliśmy, że nie wolno mu atakować, ale on nie umie się także bronić, gdy jest atakowany – tłumaczy mama.

Razem z rodzicami chłopcy strzelają z wiatrówek. – Strzelamy do tarczy, na odludziu, w bezpiecznych warunkach, a chłopcy mają świadomość, że to prawdziwa broń i że jest niebezpieczna – mówi Beata Zagórska. – Uważam, że więcej agresji dziecko napotka w grach GTA, i wolę, żeby postrzelało dla sportu, niż siedziało w tablecie.

Jarosław Żyliński podkreśla, że żyjemy w czasach pokoju, nie potrzebujemy przygotowywać dzieci do zabijania i rozwiązywania problemów szukamy na drodze komunikacji. Inaczej w sytuacji wojny: dorosłych żołnierzy odwracał się od ćwiczeń z bronią, by potrafili zabijać. Tyle że oni nie mają 4-5 lat.

Założenia wychowawcze państwa Zagórskich zweryfikowały same dzieci. – Dziś wiemy, że obcowanie na co dzień wyłącznie

foto. Lidia Molak

się w każdym rysunku, warto poszukać źródła tej fascynacji, niezaspokojonych potrzeb. Odpowiedź pozwoli pomóc dziecku rozładować napięcie w akceptowalny i bezpieczny sposób.

Rodzeństwo Zagórskich nadal nie ma atrap broni, ale chłopcy dostali wymarzone nerfy. – W trakcie zabawy panują jasne reguły – mówi Beata Zagórska. – Strzelają tyl-

ko z bronią i elektroniką może okazać się zgubne – mówi Beata. – Ale jeśli towarzyszy ono sportowi, czytaniu, grom w planszówki, zabawom terenowym oraz odbywa się z umiarem i na określonych warunkach, nie powinno nikomu wyrządzić krzywdy.

Imiona i nazwiska rodziców zostały na ich prośbę zmienione

Nie zrozumie się życia męczennika z Auschwitz bez zatrzymania się przed obrazem Matki Bożej, która zadała mu pytanie o wybór ważący na jego przyszłości.

dziecinnych. Do dziś przed obrazem Matki Bożej z Dzieciątkiem w pabianickim kościele św. Mateusza modlą się wierni z Pabianic, Łodzi, ale również pielgrzymi z całej Polski, przemierzający szlak maksymilianowski. Nie rozumiemy życia świętego męczennika z Auschwitz, jeśli nie zatrzymamy się przed obrazem Maryi, która

zadała my pytanie o wybór ważący na jego przyszłości.

Z PABIANIC NA WAWEL

Z inicjatywy metropolity łódzkiego abp. Grzegorza Rysia – który jest historykiem Kościoła – powstał pomysł odrestaurowania zabytkowego obrazu, który od lat

Maryja Rajmunda Kolbego

tekst i zdjęcia ks. Paweł Kłys

„Mundziu, nie wiem, co to z ciebie będzie!” – powiedziała do małego urwipółcia Rajmunda jego mama, Marianna Kolbowa. Rodzina mieszkała wówczas w Pabianicach. Po kilku dniach matka zaobserwowała, że chłopiec zmienił się nie do poznania. Zaniepokojona zapytała: „Co się z tobą dzieje? Mamusi musisz wszystko opowiedzieć”. Drżąc ze wzruszenia, ze łzami odparł: „Jak mama mi powiedziała: »Co to z ciebie będzie«, to ja prosiłem Matkę Bożą, żeby mi powiedziała, co ze mnie będzie. I potem, gdy byłem w kościele, to znowu Ją prosiłem. Wtedy Matka Boża pokazała mi się, trzymając dwie korony: jedną białą, a drugą czerwoną. Z miłością na mnie patrzyła i spytała, czy chcę te korony. Biała znaczy, że wytrwam w czystości, a czerwona, że będę męczennikiem. Odpowiedziałem, że chcę. Wówczas Matka Boża mile na mnie spojrzała i zniknęła”.

CZYSTOŚĆ I MĘCZENSTWO

To wydarzenie z dzieciństwa Rajmund Kolbe – w zakonie franciszkanów o. Maksymilian Maria – zapamiętał na całe życie. Maryja towarzyszyła Mu nie tylko w drodze do kapłaństwa, ale także potem, kiedy w 1917 r. zakładał stowarzyszenie kościelne pod nazwą Militia Immaculatae, zwane w Polsce Rycerstwem Niepokalanej, czy gdy w styczniu 1922 r. wydawał pierwszy numer czasopisma „Rycerz Niepokalanej”. Niewątpliwie maryjna misja o. Maksymiliana najbardziej (po ludzku) rozkwitła, kiedy w 1927 r. w Teresinie koło Warszawy założył Niepokalanów – największy klasztor katolicki na świecie, który liczył siedmuset mieszkańców. Dopelnieniem oddania się Maryi i wypełnieniem Bożej misji na ziemi była męczennicka śmierć w obozie koncentracyjnym w Auschwitz, która miała miejsce w wigilię uroczystości Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny – 14 sierpnia 1941 r.

Tak wypełniło się w życiu o. Maksymiliana proroctwo zjawienia Maryi z jego lat

znajduje się w bocznym ołtarzu kościoła św. Mateusza w Pabianicach i jest otaczany kultem nie tylko przez mieszkańców.

– Podczas ostatniej pielgrzymki na Jasną Górę proboszcz parafii [ks. kan. Andrzej Chmielecki – przyp. red.], mówił mi o różnych planach związanych z kultem tego obrazu, a ja, idąc po linii mojego starego zawodu, pomyślałem, że warto zobaczyć, w jakim stanie znajduje się wizerunek. Jest on dokładnie przykryty sukienką, po zdjęciu której okazało się, że bardzo pilnie potrzebna jest renowacja. Jeżeli robić renowację, to tylko tam, gdzie ludzie się na tym dobrze znają, są kompetentni i prowadzą badania – mówi abp Ryś.

Na miejsce renowacji została wybrana pracownia konserwatorska na zamku królewskim na Wawelu, w Krakowie, gdzie pracują najlepsi konserwatorzy dzieł sztuki w Polsce. To tam przez ostatnie miesiące pabianicki obraz był poddawany gruntownej renowacji. Na czele ekipy konserwatorskiej stanęła Ewa Pietrzak, która pracowała nad konserwacją m.in. obrazu „Hołd pruski” Jana Matejki.

– Najpierw wykonaliśmy zdjęcia w podczerwieni, aby mieć pewność, że pod wierzchnią warstwą nie kryją się jakieś warstwy wtórne – wyjaśnia Ewa Pietrzak. – Następnie zebraliśmy próbki pigmentów, by mieć pewność, czy zgadzają się z datowaniem obrazu. Badania wykazały, że pigmenty datowane są na XVIII w.

Praca nad obrazem składała się z kilku etapów. – Zostały zdjęte stare werniksy, usunięto wtórne naprawy – co wskazuje na wcześniejsze naprawy tego wizerunku. Uzupełniliśmy kity i całość została zapunktowana do oryginalnej warstwy malarskiej – dodaje pani konserwator.

BLASZANY OBRAZ

Wyjątkowość wizerunku polega na tym, że został on wykonany nie jak zazwyczaj na desce czy płótnie, ale na blasze, do której z czasem zostały przykręcone – wykonane ze srebra – sukienki wotywnie z koronami oraz gwiazdami wokół aureoli Jezusa i Maryi.

Podczas gruntowych badań konserwatorskich i po ocenie malarskiej można przypuszczać, że prawdopodobnie twarze Jezusa i Maryi zostały wykonane pod istniejące wcześniejsze sukienki wotywnie nałożone na obraz. Natomiast wykonanie szaty – ukrytej pod koszulkami – odbiega artystycznie od stylistyki obrazu. – Prawdopodobnie obraz był malowany przez dwóch różnych twórców – podkreśla abp Ryś. – Twarze Ma-

ry, Dzieciątka i aniołów są namalowane mistrzowsko, natomiast pozostała część odbiega od tego poziomu artystycznego.

Po zakończeniu renowacji obraz został przywieziony do Pabianic i umieszczony w świątyni na dotychczasowym miejscu. Jednak sukienka wotywna nie została przykręcona, jak poprzednio, do obrazu, ale umieszczona na hartowanej szybie, którą konserwatorzy nałożyli na obraz. Szyba jest dodatkową ochroną wizerunku przed wpływem warunków atmosferycznych.

STARE WOTA I MŁODZIEŻ

Jak podkreśla abp Ryś, pod obrazem Matki Bożej znajdują się wota, które są

starsze od samego wizerunku, a przedstawiają Matkę Bożą już w sukience. – To wskazuje, że obraz zastąpił jakiś pierwotny, który był już wcześniej w tym miejscu otoczony kultem i był przykryty sukienkami. Można przypuszczać, że kult tego obrazu jest starszy niż wizerunek, który dziś czcimy, idąc po śladach małego Rajmunda Kolbego – dodaje metropolita łódzki.

Obok ołtarza, na sztalugach zostały ustawione plansze z wizerunkiem Matki Bożej przed renowacją, w jej czasie oraz po niej, aby parafianie i goście odwiedzający zabytkową świątynię mogli zapoznać się z pracami konserwatorskimi przeprowadzonymi na wizerunku maryjnym.

– Pewność, że jest to ten sam obraz, przed którym modlił się Mundek Kolbe, widoczna jest poprzez ciągłość modlitwy, jaka ma miejsce przed tym wizerunkiem – zauważa abp Ryś. – To z tym kościołem był związany Rajmund i jego rodzice. To tutaj przyjął pierwszą Komunię Świętą, tu przystąpił do bierzmowania, tutaj przez dziesięć lat był ministrantem. To jest szczególnie kościół związany ze św. Maksymilianem.

Jak zapewnia metropolita łódzki, są plany, by już po wakacjach zapraszać do pabianickiej świątyni dzieci – by uczyły się od Rajmunda rozmowy z Matką Bożą i stawiały Jej pytanie: „Co ze mnie wyrośnie?”. – Chcemy zapraszać również młodzież, by zrozumiała tutaj, co znaczy bierzmowanie, jakie ma ono konsekwencje i jaki jest jego punkt dojścia w życiu – dodaje abp Ryś. – Chcemy przychodzić tu do Maryi, jak to czynił mały Rajmund Kolbe.

for. archiwum

WIERZYĆ WIĘCEJ

O Jezusie, który po rozmnożeniu chleba nakazuje uczniom, aby wyprowadzili Go na drugi brzeg Jeziora Galilejskiego, podczas gdy On najpierw modli się w samotności, a potem przychodzi do nich, krocząc wodzie, opowiadają trzej ewangelisci: Mateusz (14,22-33), Marek (6,45-52) i Jan (6,16-21). Warto jednak zauważyć, że relacja Mateuszowa, którą słyszymy w dzisiejszej liturgii, jest najdłuższa i – jako jedyna z trzech – zawiera epizod z Piotrem, który chce dojść do Mistrza, idąc również po wodzie, a także końcowe wyznanie wiary uczniów, którzy widząc, co się działo, wołają do Jezusa: „Prawdziwie jesteś Synem Bożym”. Poprzez postać Piotra i jego dialog z Jezusem otrzymujemy dzisiaj cenne nauczanie o wierze.

Jezus przychodzi do uczniów „o czwartej straży nocnej”, czyli między godziną trzecią a szóstą rano. Przychodzi w samym środku nocy, kiedy oni są już daleko od brzegu, zmagając się z falami i przeciwnym wiatrem. Przychodzi wtedy, gdy są zmęczeni, miotani żywiołami natury i w szponach strachu. Przychodzi, ale oni Go nie rozpoznają i sądząc, że widzą zjawę krzyczą, boją się jeszcze bardziej. Ale Piotr, słysząc słowa Jezusa „Odwagi! To Ja jestem, nie bójcie się”, woła: „Panie, jeśli to Ty jesteś, każ mi przyjść do siebie po wodzie!”. W tej szczerej, wręcz zuchwałej prośbie wybrzmiewa jego wiara i uznanie autorytetu Jezusa, którego nazywa Panem. Jezus to docenia, akceptuje jego prośbę. Ale to wyzwanie przerasta Piotra. Fale i wiatr, jeszcze bardziej niż od zewnątrz, uderzają w jego wnętrze, w jego wiarę. Piotr bardziej patrzy pod własne nogi, niż na Jezusa. Ale nawet wtedy, mimo wszystko, woła: „Panie, ratuj mnie!”, znowu nazywając Go Panem. W tych trzech słowach wykrzyczanych całym sobą jest jego ufność i żarliwa modlitwa. Mimo wszystko.

Dlatego Jezus, mówiąc Piotrowi: „Człowieku małej wiary, czemu zwątpiłeś”, nie zarzuca mu braku wiary, ale to, że jest ona zbyt mała, zbyt słaba. Użyty tutaj grecki termin *oligopistos* – „małej wiary”, jest typowo Mateuszowym określeniem wiary uczniów (por. Mt 6,30; 8,26; 14,31; 16,8; 17,20), wskazującym na ich brak całkowitego zaufania Bogu. Piotr wierzy, ale jego wiara okazuje się niedostateczna. W momencie zagrożenia jeszcze nie umie trwać w całkowitym zaufaniu Jezusowi i z jednej strony, jakby jednym uchem, słucha Jezusa, a z drugiej – spogląda lękliwie na wicher i fale. I chwieje się, i trwoży.

Jakże jesteśmy w tym podobni do Piotra! Wśród przeróżnych życiowych nawałnic, przeciwnych wiatrów i ciemności, które nawiedzają nasze życie, ulegamy wątpliwości i lękowi. Ale tylko wiara, zapatrzenie w Jezusa, zaufanie Jego Boskiej mocy, są naszą nadzieją i ocaleniem. Pośród wszystkich przeciwności, wewnętrznych i zewnętrznych, Jezus przychodzi do nas i wciąż na nowo przypomina: „Odwagi! To Ja jestem. Nie bójcie się”.

ks. dr Zbigniew Skuza

Autor jest kapłanem diecezji łomżyńskiej, biblistą, wykładowcą i wicerektorem Wyższego Seminarium Duchownego w Łomży

XIX NIEDZIELA ZWYKŁA

9 sierpnia 2020 r.

Czytanie z Pierwszej Księgi Królewskiej

19, 9a. 11-13a

Gdy Eliasz przybył do Bożej góry Horeb, wszedł do pewnej groty, gdzie przenocował. Wtedy Bóg rzekł: „Wydź, aby stanąć na górze wobec Pana!”. A oto Pan przechodził. Gwałtowna wichura rozwalająca góry i druzgocąca skały szła przed Panem, ale Pana nie było w wichurze. A po wichurze – trzęsienie ziemi: Pana nie było w trzęsieniu ziemi. Po trzęsieniu ziemi powstał ogień: Pana nie było w ogniu. A po tym ogniu – szmer łagodnego powiewu. Kiedy tylko Eliasz go usłyszał, zasłoniwszy twarz płaszczem, wyszedł i stanął przy wejściu do groty.

Psalm responsoryjny

85, 9-14

Refren: Okaż swą łaskę i daj nam zbawienie.

Będę słuchał tego, co Pan Bóg mówi:
oto ogłasza pokój ludowi i swoim wyznawcom.
Zaprawdę, bliskie jest Jego zbawienie
dla tych, którzy Mu cześć oddają,
i chwała zamieszka w naszej ziemi.

Łaska i wierność spotkają się z sobą,
ucałują się sprawiedliwość i pokój.
Wierność z ziemi wyrośnie,
a sprawiedliwość spojrzy z nieba.

Pan sam szczęściem obdarzy,
a nasza ziemia wyda swój owoc.
Sprawiedliwość będzie kroczyć przed Nim,
a śladami Jego kroków zbawienie.

Czytanie z Listu świętego Pawła Apostoła do Rzymian

9, 1-5

Bracia:

Prawdę mówię w Chrystusie, nie kłamię, potwierdza mi to moje sumienie w Duchu Świętym, że w sercu swoim odczuwam wielki smutek i nieprzerwany ból. Wołałbym bowiem sam być pod klątwą i odłączonym od Chrystusa dla zbawienia braci moich, którzy według ciała są moimi rodakami. Są to Izraelici, do których należą przybrane synostwo i chwała, przymierza i nadanie Prawa, pełnienie służby Bożej i obietnice. Do nich należą praojcowie, z nich również jest Chrystus według ciała, Ten który jest ponad wszystkim, Bóg błogosławiony na wieki. Amen.

Aklamacja przed Ewangelią: Alleluja, alleluja, alleluja.
Pokładam nadzieję w Panu,
ufam Jego słowu.

Słowa Ewangelii według świętego Mateusza

14, 22-33

Gdy tłum został nasycony, zaraz Jezus przynaglił uczniów, żeby wsiedli do łodzi i wyprzedzili Go na drugi brzeg, zanim odprawi tłumy. Gdy to uczynił, wyszedł sam jeden na górę, aby się modlić. Wieczór zapadł, a On sam tam przebywał.

Łódź zaś była już sporo stadiów oddalona od brzegu, miotana falami, bo wiatr był przeciwny. Lecz o czwartej straży nocnej

przyszedł do nich, krocząc po jeziorze. Uczniowie, zobaczywszy Go krocącego po jeziorze, zlekli się, myśląc, że to zjawa, i ze strachu krzyknęli.

Jezus zaraz przemówił do nich: „Odwagi! To Ja jestem, nie bójcie się”. Na to odezwał się Piotr: „Panie, jeśli to Ty jesteś, każ mi przyjść do Ciebie po wodzie!”. A On rzekł: „Przyjdź”. Piotr wyszedł z łodzi i, krocząc po wodzie, przyszedł do Jezusa. Lecz na widok silnego wiatru uląkł się

i gdy zaczął tonąć, krzyknął: „Panie, ratuj mnie!”. Jezus natychmiast wyciągnął rękę i chwycił go, mówiąc: „Czemu zwątpiełeś, człowiecze małej wiary?”. Gdy wsiedli do łodzi, wiatr się uciszył. Ci zaś, którzy byli w łodzi, upadli przed Nim, mówiąc: „Prawdziwie jesteś Synem Bożym”.

KALENDARIUM LITURGICZNE

Poniedziałek, 10 sierpnia

Wspomnienie św. Wawrzyńca, diakona i męczennika

Czytania mszalne: 2 Kor 9, 6-10; Ps 112, 1b-2. 5-9; J 12, 24-26

Wtorek, 11 sierpnia

Wspomnienie św. Klary, dziewicy

Czytania mszalne: Ez 2, 8-3,4; Ps 119, 14. 24. 72. 103. 111. 131; Mt 18, 1-5. 10. 12-14

Środa, 12 sierpnia

Dzień powszedni albo wspomnienie św. Joanny Franciszki de Chantal, zakonniczki

Czytania mszalne: Ez 9, 1-7; 10, 18-22; Ps 113, 1b-6; Mt 18, 15-20

Czwartek, 13 sierpnia

Dzień powszedni albo wspomnienie świętych męczenników Poncjana, papieża i Hipolita, prezbitera

Czytania mszalne: Ez 12, 1-12; Ps 78, 56-59. 61-62; Mt 18, 21-19, 1

Piątek, 14 sierpnia

Wspomnienie św. Maksymiliana Marii Kolbego, prezbitera i męczennika

Czytania mszalne: Mdr 3, 1-9 albo 1 J 3, 13-18; Ps 116B, 10-13. 16-17; J 15, 9-17

Sobota, 15 sierpnia

Uroczystość Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny

Msza Wigilii: 1 Krn 15, 3-4. 15-16; 16, 1-2; Ps 132, 6-7. 9-10. 13-14; 1 Kor 15, 54b-57; Łk 11, 27-28

Msza w dzień: Ap 11, 19a; 12, 1-6a. 10ab; Ps 45, 7. 10-12. 14-15; 1 Kor 15, 20-26; Łk 1, 39-56

foto: PAP/EPA/EPA/Claudio Peri

Z NAUCZANIA PAPIEŻA FRANCISZKA

WSPÓŁCZUCIE JEZUSA

Zaledwie jeden z dwunastu mówi realistycznie: „»Nie mamy tu nic prócz pięciu chlebów i dwóch ryb«”. On rzekł: „Przynieście Mi je tutaj». Jezus wziął pokarm w ręce, wznosił oczy ku niebu, odmówił błogosławieństwo, po czym zaczął łamać i dawać porcje uczniom do rozdawania. A te chleby i ryby nie wyczerpywały się, wystarczyły i pozostał nadmiar dla tysięcy ludzi. Poprzez ten gest Jezus objawia swoją moc, jednak nie w sposób spektakularny, ale jako znak miłości, hojności Boga Ojca wobec Jego znużonych i potrzebujących dzieci. Jest zanurzony w życiu swojego ludu, rozumie jego znużenia i ograniczenia, ale nie pozwala, by ktokolwiek się zgubił lub żeby go zabrakło: karmi swoim Słowem i daje obfity pokarm. W tej ewangelicznej relacji dostrzegamy też odniesienie do Eucharystii, zwłaszcza tam, gdzie opisywane jest błogosławieństwo, łamanie chleba, przekazanie go uczniom, rozdawanie ludziom. Trzeba zauważyć, jak ścisły jest związek pomiędzy Chlebem eucharystycznym, pokarmem na życie wieczne, a chlebem powszednim, koniecznym do życia ziemskiego. Jezus, zanim ofiarował samego siebie jako Chleb zbawienia, troszczy się o pokarm dla tych, którzy idą za Nim, a którzy, aby być z Nim, zapomnieli wziąć zapasy. Współczucie, jakie Jezus okazał wobec tłumów, nie jest sentymentalizmem, ale konkretnym przejawem miłości, która troszczy się o potrzeby ludzi. Jesteśmy wezwani, aby przystępować do stołu eucharystycznego z tymi samymi postawami, co Jezus: przede wszystkim ze współczuciem dla potrzeb innych. To słowo powtarza się w Ewangelii, gdy Jezus widzi jakiś problem, chorobę lub ludzi bez pożywienia: „Zlitował się nad nimi”. Współczucie nie jest uczuciem czysto materialnym; prawdziwe współczucie to cierpienie z drugą osobą, branie na siebie bólu innych. Może dobrze, byśmy dzisiaj zadali sobie pytanie: czy żywię współczucie? Kiedy czytam wiadomości o wojnach, głodzie, pandemiach – czy mam współczucie dla tych ludzi? Czy żywię współczucie dla ludzi, którzy są blisko mnie? Czy jestem zdolny, by z nimi cierpieć, czy może patrzę w inną stronę lub mówię: „Niech sobie sami poradzą”? Nie należy zapominać o słowie „współczucie”, które jest ufnością w opatrność miłości Ojca i oznacza odważne dzielenie się.

Z rozważania przed modlitwą Anioł Pański, 2 sierpnia

SOLIDARNOŚĆ Z NIKARAGUĄ

Myślę o narodzie nikaraguańskim, który cierpi z powodu ataku na katedrę w Managui, gdzie został bardzo zniszczony – niemal unicestwiony – znajdujący się tam, a otoczony wielką czcią obraz Chrystusa, który wspierał przez wieki życie wiernego ludu. Drodzy bracia Nikaraguańczycy, jestem blisko was i modlę się za was.

Z rozważania przed modlitwą Anioł Pański, 2 sierpnia

Mija 75 lat, jak Stany Zjednoczone zrzuciły bomby atomowe na Hiroszimę i Nagasaki, powodując śmierć i cierpienia dziesiątków tysięcy ludzi.

cze nie nadszedł. Tą bombą powiększyliśmy dramatycznie nasze możliwości niszczenia” – powiedział po ataku odpowiedzialny za akcję prezydent USA Harry Truman. Kiedy nastąpił atak na Hiroszimę, położonym tamtejszych jezuitów i mistrzem nowicjatu był hiszpański misjonarz o. Pedro Aruppe SJ, późniejszy generał zakonu. Z wykształcenia był także lekarzem. Jako

my teraz solenną decyzję, że wojny nie będzie się już nigdy tolerować ani widzieć w niej metody rozwiązywania sporów. (...) Do każdego mężczyzny, do każdej kobiety, w tym kraju i na całym świecie, mówię: weźmy odpowiedzialność za siebie nawzajem i za naszą przyszłość, nie zważając na granice i różnice społeczne; uczmy się sami i uczmy innych kroczyć drogami pokoju.

Ogień z Hiroszimy i Nagasaki Wojciech Świątkiewicz

Agresywna polityka militarna Japonii była widoczna od początku lat 30. XX w. Cesarstwo stopniowo zajmowało Mandżurię (1931), a nawet rozpoczęło podbój Chin (1937). Na początku II wojny światowej, w 1940 r., Japonia podpisała z III Rzeszą Niemiecką oraz z Włochami wspólny pakt, tworząc tzw. oś Berlin-Rzym-Tokio. Kiedy 7 grudnia 1941 r. 350 samolotów należących do lotnictwa marynarki wojennej Japonii dokonało ataku na amerykańską bazę Pearl Harbor, zginęło 2403 Amerykanów, a 1178 zostało rannych; 21 okrętów zostało zatopionych lub uszkodzonych, zniszczono 260 samolotów. Zmieciony został w ten sposób trzon floty amerykańskiej na Pacyfiku. Do połowy 1942 r. Japonia opanowała znaczną część Azji Południowo-Wschodniej, zajmując m.in. Wyspy Salomona, Singapur, Hongkong i Filipiny. Pierwszą i od razu druzgocącą porażkę Japończycy ponieśli na początku czerwca 1942 r. w bitwie z Amerykanami o Midway, podczas wojny na Pacyfiku. Stracili wtedy cztery lotniskowce, krążownik, 293 samoloty oraz około 3 tys. żołnierzy. Straty Amerykanów były mniejsze: jeden lotniskowiec, jeden niszczyciel, 150 samolotów i 300 żołnierzy. Bitwa była przełomowa, gdyż od tej porażki cesarstwo japońskie zaczęło stopniowo tracić zdobyte terytoria. Z początkiem 1945 r. miasta japońskie, w tym Tokio, były bombardowane przez amerykańskie bombowce, ale Japonia nie chciała podpisać aktu kapitulacji. Dlatego 6 sierpnia 1945 r. o godz. 8.15 Amerykanie zrzucili na Hiroszimę bombę atomową. Był to pierwszy w historii atak z użyciem broni nuklearnej. Wybuch miał siłę 20 tys. ton trotylu, a nad centrum Hiroszimy uformował się gigantyczny słup dymu, przybierając kształt grzyba. Wskutek wybuchu zginęło ok. 80 tys. osób, dalsze 150 tys. rannych bądź porażonych chorobą popromienną zmarło w następnych latach. „Japończycy zaczęli wojnę atakiem z powietrza na Pearl Harbor. Odplaciliśmy im teraz po wielokroć. Ale koniec wojny jesz-

jeden z pierwszych dotarł na miejsce tragedii, niosąc pomoc medyczną poparzonym. Polecił też dom zakonny, jedyny który ocalał w okolicy, zamienić na szpital polowy. Druga bomba atomowa została zrzucona 9 sierpnia 1945 r. o godz. 11.02 na Nagasaki, zabijając ponad 40 tys. osób. Następne 30 tys. zmarło do końca 1945 r. wskutek choroby popromiennej. Już następnego dnia cesarz Hirohito zapowiedział kapitulację Japonii, co zaowocowało zawieszeniem broni i wstrzymaniem amerykańskich nalotów. Jedyny warunek, jaki stawiał cesarz, to zachowanie jego tytułu i pozycji. Formalny akt kapitulacji został podpisany 2 września, choć układ pokojowy USA i Japonia zawarły dopiero w 1951 r.

W 1981 r., podczas podróży apostolskiej do Japonii Hiroszimę odwiedził Jan Paweł II. „Samozniszczenie nie jest przeznaczeniem ludzkości. (...) W miejscu, gdzie przed 35 laty życie tylu ludzi uleciało w jednym błysku ognia, pragnę zaapelować do całego świata w imię życia, w imię ludzkości i w imię przyszłości. Głowom państw i rządów, tym, którzy dzierżą władzę polityczną i ekonomiczną, mówię: dążmy do pokoju poprzez sprawiedliwość. Podejmij-

Niech ludzkość nigdy już nie będzie ofiarą walki pomiędzy konkurującymi systemami. Nigdy więcej wojny!” – apelował Jan Paweł II przy pomniku Pokoju w Hiroszimie. Przebywając w Nagasaki, 26 lutego 1981 r., papież w Polski odwiedził szpital, w którym leczeni byli ludzie doświadczeni chorobą popromienną. „Z głębokim przejęciem pozdrawiam tych wszystkich, którzy na swym ciele noszą wciąż ślady zniszczenia, jakie spadło na nich w dniu niezapomnianego ognia. To, co przeszłście, zraniło także serce każdej istoty na ziemi. Wasze dzisiejsze życie jest tutaj najbardziej przekonującym apelem przeciwko wojnie, apelem o pokój” – powiedział. Zarówno Hiroszimę, jak i Nagasaki odwiedził 24 listopada 2019 r. Franciszek. „Stosowanie energii atomowej jest, dziś bardziej niż kiedykolwiek, zbrodnią, nie tylko przeciwko człowiekowi i jego godności, lecz również w perspektywie wszelkich szans na przyszłość w naszym wspólnym domu. Stosowanie energii atomowej do prowadzenia wojny jest niemoralne” – podkreślał z naciskiem papież.

for. archiwum

Sukces okulistów

Okuliści ze Szpitala Specjalistycznego im. Stefana Żeromskiego w Krakowie za-intubowali za pomocą specjalnej protezy drogi łzowej jedenaastoletniej dziewczynce. Był to pierwszy w Małopolsce taki zabieg. Dziecko trafiło do szpi-

tala z urazem powieki i z bolesnym, uporczywym łzawieniem po zabawie z psem. Dzięki zabiegowi medyków udało się zatrzymać łzawienie i odtworzyć uszkodzone struktury dróg łzowych oraz powieki.

Grażyna Rybak

ZDROWY ARBUZ

Arbuz w 92 proc. składa się z wody, ale jest ona wzbogacona związkami mineralnymi, solami potasu i wapnia, dlatego skutecznie gasi pragnienie i uzupełnia elektrolity traczone z potem w czasie upałów. Zawiera też dużo przeciwutleniaczy – związków, które opóźniają procesy starzenia i powstawania komórek nowotworowych. Zaliczamy do nich: likopen, beta-karoten, luteinę, zeaksantynę i kryptoksantynę. Wspierają one ochronę organizmu przed rozwojem nowotworów.

Obecny w miąższu i skórce arbuza aminokwas zwany cytruliną wspomaga pracę serca i regenerację mięśni po wysiłku fizycznym. Po dostaniu się do organizmu jest przekształcany w L-argininę – aminokwas, który podnosi poziom tlenu azotu, powodującego rozluźnienie naczyń krwionośnych. Regularne spożywanie przez kilka tygodni 6 g L-cytruliny z wyciągu z arbuza usprawnia funkcję naczyń tętniczych i prowadzi do obniżenia ciśnienia krwi u pacjentów z wstępnymi objawami nadciśnienia. Cytrulina, rozszerzając naczynia krwionośne, ułatwia krążenie krwi, tlenu i glukozy w mięśniach. Przez taką „pompe mięśniową” zwiększa objętość mięśni w trakcie ćwiczeń, co poprawia kondycję.

Arbuz działa silnie moczopędnie, dlatego zaleca się go u chorych z infekcjami układu moczowego. Wpływa też korzystnie na układ pokarmowy i polepsza przemianę materii. Przeciwutleniacze arbuza opóźniają proces starzenia skóry, chronią przed szkodliwym działaniem promieni UV i pomagają przy leczeniu stanów zapalnych skóry. Jeden z najważniejszych barwników (karo-

tenoidów) zawartych w arбуzie, likopen, zapobiega utlenianiu się cholesterolu, przez co obniża ciśnienie w żyłach i tętnicach. Im jaśniejszy miąższ arbuza, tym mniejsza ilość karotenoidów. Likopen hamuje namnażanie się w naczyniach

krwionośnych wolnych rodników, które bardzo uszkadzają śródbłonek tętnic. Zmniejsza także ryzyko wystąpienia nowotworów. Za dobre źródło likopenów uznaje się pomidory, polecane chorym na serce. Tymczasem 100 g świeżego czerwonego arbuza zawiera 4532 µg likopenu, a pomidor – tylko 2573 µg.

Do przeciwutleniaczy zaliczamy także witaminy A i C, które wspierają kontrolę ciśnienia krwi oraz hamują procesy miażdżycowe, dzięki czemu ograniczają ryzyko zawału serca i udaru mózgu. Potas z arbuza przyspiesza wydalanie sodu z organizmu, którego nadmiar podwyższa ciśnienie tętnicze. Natomiast magnez poprawia elastyczność naczyń krwionośnych, co ułatwia swobodny przepływ krwi i reguluje poziom potasu i stężenia sodu w organizmie.

Obie witaminy należą, jak likopen, do grupy antyoksydantów. Witamina A zwiększa sieć naczynek krwionośnych, dzięki czemu do skóry wraz z krwią dociera więcej tlenu i substancji odżywczych. Witamina C „wymia” wolne rodniki z organizmu i wspomaga działanie innych przeciwutleniaczy.

Arbuz, mimo że niskokaloryczny (tylko 30 kcal w 100 g), stanowi skoncentrowane źródło węglowodanów z wysokim indeksem glikemicznym (75), co oznacza, że szybko podnosi stężenie cukru we krwi. Na 7,55 g węglowodanów przypada aż 6,20 g tych „złych”, czyli cukrów prostych. Arbuz nie jest więc wskazany dla chorych na cukrzycę i odchudzających się. Pozostałym życzyć smacznego.

Autorka jest lekarzem pediatrią

Nowe karetki

Krakowskie Pogotowie Ratunkowe otrzymało 30 lipca dwanaście nowych karetek, które będą dowozić pacjentów do małopolskich szpitali.

Sprawdzone metody

Lecznicza mieszanina rodem ze średniowiecza skutecznie niszczy bakterie i bakteryjne biofiliny odpowiedzialne za uciążliwe infekcje – informują badacze na łamach magazynu „Scientific Reports”.

W czasach, gdy coraz więcej bakterii wykazuje oporność na antybiotyki, coraz pilniejsza staje się potrzeba znalezienia nowych sposobów walki z nimi i wywoływanymi przez nie chorobami. W tym celu naukowcy z Uniwersytetu Warwick w Wielkiej Brytanii postanowili sięgnąć po stare, sprawdzone metody. W oparciu o średniowieczną recepturę sporządzili leczniczą miksturę na bazie naturalnych składników: cebuli, czosnku, wina i soli kwasów żółciowych. Tzw. maść oczna Balda (ang. *Bald's eyesalve*) okazała się skuteczna w niszczeniu różnorodnych bakterii i tworzących przez nie biofilmów, które są szczególnie trudne w leczeniu.

O niewiarygodnej skuteczności maści ocznej Balda mó-

wiło się już wcześniej w kontekście badań nad terapią zakażeń wywołanych przez MRSA – gronkowca złocistego opornego na metycylinę. Teraz specjaliści wykazali, że średniowieczny lek działa również w przypadku innych patogenów: infekujących rany bakterii *Acinetobacter baumannii*, wywołujących zakażenia układu oddechowego bakterii *Stenotrophomonas maltophilia*, bakterii *Staphylococcus aureus* powodujących infekcje skóry (np. ropnie), infekcje układu oddechowego (np. zapalenia zatok) i zatrucia pokarmowe, bakterii *Staphylococcus epidermidis* odpowiedzialnych za zakażenia pooperacyjne i zakażenia krwi (tzw. bakteriemie) u pacjentów z obniżoną odpornością, a także bakterii *Streptococcus pyogenes* wywołujących zapalenie gardła i migdałków, szkarlatynę, zapalenie tkanki łącznej, gorączkę reumatyczną i paciorkowcowe kłębuszkowe zapalenie nerek.

Wiśła, czyli Polska. Jeszcze o Jerzym Pilchu

dr hab. Tomasz Korpysz

Przed tygodniem, wspominając zmarłego 29 maja Jerzego Pilcha, nie mogłem powstrzymać się od zacytowania kilku smakowitych fraz. W konsekwencji niewiele napisałem o jego twórczości, a zwłaszcza języku, dziś więc raz jeszcze wracam do autora „Tysiąca spokojnych miast”.

Jerzy Pilch urodził się 10 sierpnia 1952 r. w Wiśle, w rodzinie ewangelików od dawna zakorzenionych na Śląsku Cieszyńskim. Mieszkał tam do 10. roku życia, potem wraz z rodzicami przeniósł się do Krakowa. Studiował filologię polską na Uniwersytecie Jagiellońskim, a po jej ukończeniu zaczął przygotowywać rozprawę doktorską pod kierunkiem znakomitego literaturoznawcy prof. Jana Błońskiego. Ostatecznie jednak zrezygnował z pracy na uczelni, ale w tym czasie zyskał już sławę jako jeden z autorów legendarnego „mówionego” pisma „NaGłos”. Debiutem książkowym Pilcha był wydany w 1988 r. tom opowiadań „Wyznania twórcy pokątnej literatury erotycznej”, nagrodzony prestiżową Nagrodą Fundacji im. Kościelskich. Jego kolejne książki były wielokrotnie nominowane i nagradzane, zyskały też ogromną popularność wśród czytelników.

Nieczęsta przecież zgodna wysoka ocena krytyków i czytelników wynika m.in. z niezwykłego języka prozy Jerzego Pilcha. Charakterystyczną jej cechą jest zwłaszcza składnia: długie, wielocłonowe zdania lub ciągi zdań, częste wyczerpania, szyk przestawny, orzeczenie na końcu zdania itp. A do tego liczne archaizmy oraz słownictwo regionalne, a raczej środowiskowe. Bardzo wyraźnie widać tu wpływ dawnych tłumaczeń Biblii, którymi posługiwali się ewangelicy, oraz ich literatury religijnej, ale też codziennej mowy – nieco hieratycznej, wyraźnie odmiennej od języka współczesnych Polaków z innych części kraju. Żywa obecność Biblii w codzienności ewangelików odbiła się też na twórczości Pilcha, w której nie tylko widoczna jest językowa stylizacja biblijna,

lecz także bardzo liczne są biblijne nawiązania, parafrazy, aluzje, motywy. Autor jednego ze wspomnień słusznie zauważa, że Pilch *wpuścił w krwiobieg swojej prozy tematykę i styl ksiąg biblijnych na skalę, jakiej od końca XIX wieku nie podjął żaden polski pisarz*.

Zmitologizowany świat wiślańskich ewangelików stał się tematem wyjściowym wielu tekstów Jerzego Pilcha, m.in. powieści „Tysiąc spokojnych miast”. To właśnie w wypowiedziach jednego z jej bohaterów chyba najbardziej jaskrawo widać, jak Pilch potrafi wykorzystać niezwykłą polszczyznę krainy swojego dzieciństwa. Oto charakterystyczny przykład: *Czemuż się pani zbyt mocno trwoży, pani Naczelnikowo? Wszak Pan przyrzekł, iż nie zesłę więcej potopu na ziemię. (...) Inna sprawa, że obietnica Pańska dotyczy całego globu, Pan Bóg przyrzekł praojcu, iż nie zesłę definitywnego potopu na całą ziemię, iż więcej nie ujmie przepelnionego nieprawością globu w swą ojcowską dłoń i nie zanurzy go w topieli, nie zanurzy go ani na jeden dzień, ani na czterdzieści dni. Natomiast pomniejsze potopy owszem, bywały i bywają, a my żyjemy, jakkolwiek subiektywnie by na sprawę spojrzeć, w dolinie*.

Pisząc o przodkach, kuzynach i znajomych z Wiśły, Pilch pisał jednak tak naprawdę o każdym z nas, a pod niepozobawionym złośliwości humorem tej prozy kryją się w gruncie rzeczy gorzkie refleksje na temat natury człowieka, jego skłonności do upadków, jego zmagania z samym sobą (w tym swoją cielesnością czy nałogami), ale i z drugim człowiekiem, jego poszukiwania miejsca i sensu życia, jego bezradności wobec historii i przemijania. Niech przykładem będzie choćby taki passus z „Bezpowrotnie utraconej leworęczności”: *Moja babcia Maria z Chmielów Czyżowa nie lubiła podróżować. Nie była w Warszawie, nie widziała morza. Bywała za granicą, bo granice same, a to czeska, a to niemiecka, a to austriacka, raz po raz w tym stuleciu przechodziły przez próg albo tuż za progiem domu*.

Czytajmy więc Pilcha – i po to, by zanurzyć się w jego niezwykłym języku, i po to, by z dystansem spojrzeć na siebie samych i otaczający nas świat.

500+ dla emerytów

Edyta
Pisarczyk-Kulon

500+ to świadczenie uzupełniające, o które

mogą starać się osoby pełnoletnie niezdolne do samodzielnej egzystencji. Są trzy warunki, które należy spełnić, aby otrzymać świadczenie: wiek, niezdolność do samodzielnej egzystencji oraz wysokość przychodów lub ich brak.

Świadczenie uzupełniające przysługuje osobom, które ukończyły 18 lat i których niezdolność do samodzielnej egzystencji została stwierdzona orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji albo orzeczeniem o niezdolności do samodzielnej egzystencji, albo orzeczeniem o całkowitej

niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym i niezdolności do samodzielnej egzystencji, albo orzeczeniem o całkowitej niezdolności do służby i niezdolności do samodzielnej egzystencji.

Trzeci warunek, jaki należy spełnić, to niski przychód lub jego brak. Świadczenie przysługuje osobom bez prawa do emerytury lub renty, lub innego świadczenia pieniężnego finansowanego ze środków publicznych (np. zasiłku stałego albo zasiłku okresowego), lub świadczenia z instytucji zagranicznej właściwej do spraw emerytalno-rentowych. Z wnioskiem mogą również wystąpić osoby uprawnione do świadczeń, ale jeżeli ich łączna wysokość brutto nie przekracza 1700 zł.

Świadczenie uzupełniające przysługuje osobie uprawnionej w wysokości nie wyższej niż

500 zł miesięcznie, przy czym łączna kwota świadczenia uzupełniającego i świadczeń, które otrzymuje nie może przekroczyć 1700 zł miesięcznie. W razie przyznania, ustania lub ponownego obliczenia wysokości świadczeń świadczenie uzupełniające zostanie ponownie obliczone z urzędu w taki sposób, aby łączna kwota świadczeń nie przekroczyła 1700 zł miesięcznie.

Aby otrzymać 500+, trzeba złożyć wniosek w ZUS/KRUS. Jeżeli wniosek jest składany w ZUS, można dostarczyć go osobiście, przesłać pocztą lub elektronicznie przez Platformę Usług Elektronicznych ZUS. Do wniosku o świadczenie uzupełniające dołącza się orzeczenie o niezdolności do samodzielnej egzystencji albo orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji, albo wydane (przed 1 września 1997 r.) przez komisję lekarską ds. inwalidztwa i zatrudnienia orzeczenie o zaliczeniu do I grupy inwalidów – jeśli nie upłynął okres, na jaki orzeczono inwalidztwo.

Osoby, które nie mają orzeczenia potwierdzającego niezdolność do samodzielnej egzystencji albo jeśli w ich przypadku upłynął okres, na który zostało ono wydane, do wniosku dołączają zaświadczenie o stanie zdrowia wydane przez lekarza nie wcześniej niż na miesiąc przed złożeniem wniosku oraz dokumentację medyczną i inne dokumenty, które mają znaczenie przy orzekaniu o niezdolności do samodzielnej egzystencji, albo orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności.

W tej sytuacji lekarz orzecznik wyda orzeczenie i ustali, czy wnioskodawca jest niezdolny do samodzielnej egzystencji.

Świadczenie 500+ jest zwolnione z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Autorka jest radcą prawnym

foto: PAP/Tytus Zmijewski

ŚWIADOMOŚĆ

Mariusz Jankowski

Gdybym zaczął dziś tak: Uwaga! To jest tekst sponsorowany. Czytaliby Państwo dalej? Domyślam się, że niekoniecznie. Wiele wokół nas historii wyglądających na prawdziwe, a tak naprawdę będących zlepkiem tekstów reklamowych, za które ktoś komuś zapłacił. Sam daję się czasami na nie złapać, chociaż bardzo ich nie lubię. Dlatego zacznę tak: Uwaga! To jest tekst zainspirowany życiem.

A konkretnie sytuacją, jaka towarzyszy mi od kilku miesięcy. Kontuzja kolana (na szczęście nie z tych najpoważniejszych) sprawiła, że po licznych pielgrzymkach od lekarza do lekarza trafiłem do odpowiednich ludzi. Młody, zgrany zespół fizjoterapeutów. Lubiących pomagać. No i pomagają mi w powrocie do amatorskiego kopania piłki. A przy okazji opowiadają ciekawe historie. Ostatnio na tapecie byli piłkarze. Z naciskiem na tych grających w ekstraklasie. Dwa przykłady, z wielu podobnych. Wchodzący coraz częściej do podstawowego składu drużyny pomocnik miał drobne problemy ze ścięgnem Achillesa. Drobne, ale wymagające regularnej pracy, by nie stało się nic poważniejszego. Klub załatwił mu wybitnego specjalistę. Z czterech zaplanowanych zabiegów na jeden się spóźnił, a na ostatni nie dotarł (tłumaczenie: „Zapomniałem” i „Zapalełem”). Inny młody piłkarz wobec słabej opieki w klubie dostał pomoc od jednego z prywatnych sponsorów. Kolano zrehabilitował, ale tak jakby nie do końca. Kontuzja się odnowiła, a młodzieniec przyznał, że nie wykonywał zaleconych ćwiczeń w domu, bo go... nudziły.

Takie lub podobne zdarzenia znają niemal wszyscy pracujący w polskich klubach. I niestety, wciąż dotyczą one wielu kandydatów na piłkarzy. Mimo że w naszym kraju postępuje profesjonalizacja sportu, to wciąż zdarzają się takie przypadki. I niestety, wciąż nie są one wyjątkami. Piszę o tym dlatego, że to jedna z przyczyn naszej futbolowej słabości. Brak świadomości i wiedzy. Brak planowania i dbałości o swój rozwój. Brak myślenia o przyszłości. O własnej drodze zawodowej. Liczy się często nowy kontrakt oraz to, co dzieje się tu i teraz. A że w piłce nożnej wciąż krążą duże pieniądze, to wielu młodych ludzi bardziej kręca one niż myślenie o tym, co w życiu można jeszcze osiągnąć. To się zmienia, ale nie w takim tempie, jak powinno. Samym talentem daleko się nie zajedzie. I powinni o tym pamiętać kandydaci na piłkarzy zawodowych. Chyba że ich cele są bardziej przyziemne. Wtedy talent może wystarczyć do zarobienia niezłych pieniędzy. Ale do niczego więcej.

Autor jest dziennikarzem TVP

Finał w Toruniu

Sukces życiowy odniósł Robert Lambert, zwyciężając na toruńskim torze żużlowym w Indywidualnych Mistrzostwach Europy. Brytyjczyk pierwszy raz sięgnął po złoty medal Tauron SEC. Tytuł wicemistrza przypadł Duńczykowi Leonowi Madsenowi, a Grigorij Łaguta uzupełnił kolekcję medali o brązowy krążek.

Powrót do Wojskowych

Po piętnastu latach przerwy Artur Boruc znów zagra w Legii Warszawa. Bramkarz podpisał roczny kontrakt z drużyną mistrzów Polski, z którą debiutował w Ekstraklasie w 1999 r. Ostatnio bronił barw Bournemouth, a wcześniej Celticu, Fiorentiny i Southampton.

foto: PAP/Łešek Szymański

Kto będzie drugi?

foto: PAP/EPA/Matteo Bazzi

W przedostatniej kolejce włoskiej ekstraklasy Napoli, w składzie z Arkadiuszem Milikiem i Piotrem Zielińskim, przegrało z Interem (0:2). Pozycję wicelidera utrzymuje Inter Mediolan, który w tabeli ma tylko punkt przewagi nad Atalantą. Drużyna z Bergamo od 20 stycznia nie przegrała żadnego meczu. O tytuł wicemistrza zaważy też Lazio Rzym.

Tyczka na Molo

foto: PAP/Jan Džban

Najlepszy wynik w sezonie (5.72) osiągnął Piotr Lisek, skacząc w 33. edycji mityngu Tyczka na Molo. Na podium stanęli też Paweł Wojciechowski i Paweł Wiesiołek. W rywalizacji pań zwyciężyła Czeszka Romana Maláčová (4,22), a Agnieszka Kaszuba zajęła drugą pozycję (4,02).

Koniec sezonu

Polskie siatkarki pokonały reprezentację Szwajcarii (3:1) w drugim meczu towarzyskim. Mimo błędów w pierwszym secie Polki zdobyły przewagę i dalszej części skutecznie zatrzymywały przeciwniczki przy siatce. Spotkanie w Łodzi zakończyło sezon reprezentacji kobiet w siatkówce.

foto: PAP/Grzegorz Michalowski

Medytacja z czekoladą

Barbara Wiśniowska

Kupujemy lub samodzielnie przygotowujemy czekoladę, której intrygującego smaku nie znamy – lub taką, której dawno nie jedliśmy.

Dajemy sobie chwilkę, wyłączamy telewizor, radio i telefon, możemy zaprosić domowników. Siadamy.

Uważnie odpakowujemy papiera, aby usłyszeć jego szelest, a później rozkoszny dźwięk, kiedy odłamujemy pierwszy kawałek. Oglądamy jego kolor, gładkość, chropowate miejsce, gdzie został odłamany i miejsca, z których wystają dodatki.

Wachamy czekoladę – ona nie ma jednego zapachu, ma cały bukiet!

Bierzemy pierwszy kawałek na język i czekamy, aż trochę się rozpuści. Wylapujemy w myślach moment, kiedy mamy nieprzepartą ochotę pogryźć czekoladę,

i świadomie decydujemy się na ugryzienie. Jaki smak ma czekolada? W których momentach wyczuwamy kolejne smaki tego jednego małego kawałeczka?

Najpierw czubek języka czuje słodycz, dalsza jego część czuje smak słony i kwaśny, tył języka – gorzki, natomiast ostry czuć dopiero w gardle.

Jeśli mamy ochotę, sięgamy po następny kawałek i zaczynamy medytację od nowa.

Taką medytacją rozpoczynam kurs uważności. Bez niej smaki, dźwięki, uczucia i życie mijają niezauważone. Bez niej jemy byle co, znieczulamy się serialami i nałogami, zadreżdżamy się wspomnieniami lub boimy o przyszłość. Tymczasem jedyna istniejąca chwila, kiedy możemy działać, to chwila obecna. Warto ją przeżyć i poczuć.

fol. Barbara Wiśniowska

CZEKOLADA SŁODKO-KWAŚNO-OSTRA

Składniki: tabliczka czekolady ■ 1 łyżeczka papryki chilli ■ garść czarnych porzeczek lub innych kwaśnych owoców, najlepiej suszonych

Sposób przygotowania: Czekoladę rozpuszczamy w rondelku na małym ogniu, ciągle mieszając. Po wyłączeniu ognia dodajemy stopniowo chilli aż do uzyskania pożądanej ostrości, mieszamy i prędko wlewamy do foremki. Ja przygotowuję foremkę ze sreberka, w której czekolada była zapakowana fabrycznie. Owoce wysypujemy na wierzch i lekko dociskamy każdy, aby zanurzył się do połowy. Kiedy masa ostygnie, wkładamy ją do lodówki i czekamy, aż stwardnieje.

KRZYŻÓWKA Z HASŁEM Siostry Honoraty

POZIOMO

- 1 A – gatunek figowca
- 1 G – stary żebrak
- 2 E – angielska herbata
- 3 A – Bogusław, aktor
- 3 G – ma swoją nazwę
- 6 A – część dowodu
- 6 H – drobne kamyki
- 8 C – radosna inwokacja
- 9 A – klęska egipska
- 9 G – wokół dachu
- 10 E – zna miejsce
- 11 A – atak duszności
- 11 G – biblijne jądło

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											

PIONOWO

- A 1 – pomoc ubogim
- C 1 – pokarm pszczoł
- C 8 – siła ducha
- D 3 – dziesięć przykazań
- E 1 – łączy kości
- E 8 – u boku Warsa
- F 4 – w parze z alfą
- G 1 – Joanna, święta
- G 8 – faza snu
- H 3 – nastroszony włos
- I 1 – szwedzka firma
- I 8 – dzielnica stolicy
- K 1 – ujemna ocena

**Hasło do odczytania
w zaznaczonym wierszu**

--	--	--	--	--	--	--	--

Rozwiązania prosimy nadsyłać
do 21 sierpnia na adres redakcji „Idziemy”.
Wylosowanych autorów poprawnych odpowiedzi
nagrodzimy książkami

TVP 1

05.10 Klan (3636) – telenowela TVP;
05.35 Klan (3637) – telenowela TVP;
06.00 Słownik polsko@polski – talk – show; **06.35** wojsko – polskie.pl;
07.00 Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach; **08.00** Tydzień; **08.30** Zakochaj się w Polsce; **09.00** Ziarno – Szkoła wakacyjnie; **09.30** Sekundy, które zmieniły życie; **09.55** Rodzina Polanieckich (4/7); Narzeczeni – serial TVP; **11.25** Kłasztorne smaki – magazyn kulinarny; **11.55** Między ziemią a niebem; **12.00** Anioł Pański; **12.15** Między ziemią a niebem; **12.45** Wadowickie spotkania ze Świętym Janem Pawłem II – Natalia Kukulska; **13.10** BBC w Jedyńce – Błękitna Planeta; **14.15** Z pamięci; **14.25** Weterynarze z sercem; **15.05** Komisarz Alex (159): Upadek; **16.05** Postaw na milion; **17.00** Teleexpress; **17.15** Pogoda; **17.25** Kolarstwo – Tour de Pologne – 5. etap: Zakopane – Kraków (studio); **17.30** Kolarstwo – Tour de Pologne; **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 Tour de Pologne – kronika
20.15 Bandida (37) – serial obyczajowy, Meksyk 2019
21.15 Ośmiu wspaniałych (6) – reality show
22.15 Zakochana Jedyńka – Zakochani w Amsterdamie – komedia, Niemcy 2017, reż.: Florian Froeschmayer, wyk.: Vladimir Burlakov, Bracha van Doesburgh, Rita Russek
23.55 Sztorm – film fabularny, USA 1996, wyk.: Jeff Bridges, Caroline Goodall, John Savage
02.10 Pluton – dramat wojenny, USA 1986, reż.: Oliver Stone, wyk.: Tom Berenger, Willem Dafoe, Charlie Sheen, Forest Whitaker, Richard Edson
04.15 Z pamięci – felieton
04.20 Zakończenie dnia

TVP 2

05.00 Cafe piosenka – talk-show;
05.25 Dla niesłyszących – Słowo na niedzielę – Elias, Piotr i Ty czyli o ważnych pytaniach; **05.35** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (82): Natręctwa, część 2 – serial, Niemcy 2008;
06.30 Dla niesłyszących – M jak miłość (1517) – serial TVP; **07.15** Spisz się rolniku; **07.30** Pytanie na śniadanie – w tym Pogoda; **11.15** Spisz się rolniku; **11.25** Gwiazdy w południe – Frisco Kid – komedia, USA 1979, reż.: Robert Aldrich, wyk.: Gene Wilder, Harrison Ford, William Smith, Ramon Bieri; **13.30** Va Banque – teleturniej; **14.00** Familiada – teleturniej; **14.35** Koto fortuny – teleturniej; **15.15** Szansa na sukces. Opole 2020 – widowisko muzyczne; **16.20** Rodzinka.pl (284): Moja Rada – Pedagogiczna; **16.50** Zmienił się (13/15): Spotkania z Temidą; **18.00** Panorama; **18.20** Pogoda; **18.30** Na dobre i na złe (773): Skrzywdzeni przez bliskich; **19.25** Na sygnale (266): Anioł śmierci
20.00 Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna Trasa Dwójki 2020
20.45 Festiwal Muzyki Tanecznej – Kielce 2020 – Szalone Party Marka Sierockiego, koncert
22.55 Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna Trasa Dwójki 2020
00.10 Kino bez granic – Taniec pustyni – dramat, USA/Wielka Brytania 2014, reż.: Richard Raymond, wyk.: Freida Pinto, Tom Cullen, Reece Ritchie
02.05 Buona Sera, pani Campbell – komedia, USA 1968, reż.: Melvin Frank, wyk.: Gina Lollobrigida, Shelly Winters, Phil Silvers, Telly Savalas
04.05 To je Borowicz. Podróże ze smakiem – magazyn kulinarny
04.30 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie: Poranek; **05.59** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata – w tym: Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów na temat sytuacji politycznej, społecznej; **06.22** Pogoda Info; **06.29** Serwis Info Poranek; **06.52** Pogoda Info; **06.59** Serwis Info Poranek; **07.21** Pogoda Info; **07.29** Serwis Info Poranek; **07.52** Pogoda Info; **07.59** Serwis Info Poranek; **08.22** Pogoda Info; **08.29** Serwis Info Poranek; **08.52** Pogoda Info; **09.29** Serwis Info Poranek; **09.50** Wroniczka 17; **10.59** Serwis Info Dzień weekend; **11.23** Pogoda Info; **11.29** Serwis Info Dzień weekend; **11.50** Salon dziennikarski; **12.30** Serwis Info Dzień weekend; **13.29** Serwis Info Dzień weekend; **13.59** Serwis Info Dzień weekend; **14.29** Serwis Info Dzień weekend; **14.52** Pogoda Info; **15.00** Debata Senior; **16.00** Okiem wiary; **16.29** Serwis Info Dzień weekend; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Dla niesłyszących: O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.18** Serwis Info Wieczór weekend; **18.30** Studio Zachód; **19.00** Głębia ostrości; **19.25** Serwis Info Wieczór
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 W pełnym świetle
21.30 Serwis Info
21.30 Wieczór weekend
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 Info Wieczór
23.55 Serwis Info Wieczór weekend
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.53 Pogoda Info
00.57 Wroniczka 17
02.05 Minęła 20
02.58 W pełnym świetle
03.45 Filmy dokumentalne
04.42 Głębia ostrości
05.13 Agrobiznes
05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 Mojżesz – 10 przykazań; **06.45** Święty Józef, w Imieniu Ojca; **07.35** 100 cudownych miejsc na świecie; **07.45** Ocalić od zapomnienia; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Świat w obrazach; **08.00** Słowo Życia; **08.05** Polski Punkt Widzenia; **08.25** Święty na każdy dzień; **08.30** Kolomb – wyprawa na koniec świata; **09.00** 100 cudownych miejsc na świecie; **09.10** Spotkanie z M. Buczczek; **09.15** Katecheza bpa Antoniego Długosza; **09.30** Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze; **10.35** Niedziela; **10.40** Cuda Jezusa; **11.30** Przyjaciele i bohaterowie; **12.00** Anioł Pański; **12.20** Wiesz – to też Polska; **13.30** Papież Polak do Rodaków; **13.55** Drzewo rodzinne; **15.20** Kalwaryjskie dróżki; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Koncert życzeń; **17.00** Tam, gdzie Bóg płacze; **17.30** Okiem kamery; **17.55** Kartka z kalendarza; **18.00** Anioł Pański; **18.05** Informacje dnia; **18.15** Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Opowieści biblijne historie animowane z Nowego Testamentu
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec – audycja modlitewna
20.50 Kartka z kalendarza
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Retrospekcja
21.45 Sanktuarium Dobrej Matki Maryliczyków de la Garde
22.40 Od Oceanu do Oceanu z Ikona Częstochowską przez świat w obronie życia
23.00 Jak my to widzimy
23.30 Galilejczyk
00.00 Programy powtórkowe

Komedia

ZAKOCHANI W AMSTERDAMIE

TVP 1 – 22.15

Młody prawnik Max (Vladimir Burlakov) rezygnuje z pracy w korporacji w Niemczech i przenosi się do amsterdamskiej firmy zajmującej się nieruchomościami. Wkrótce zakochuje się w pięknej właścicielce lokalnego baru, Sophie (Bracha van Doesburgh). Kłopoty zaczynają się, gdy mężczyznę bez zapowiedzi odwiedzą jego rodzice. Ojciec Maxa, dowiedziawszy się, kto, jest jego wybranką, postanawia nie dopuścić do rozwoju tego związku.

TVN

04.35 Uwaga!; **04.50** Kuchenne rewolucje; **07.00** Wstajesz i wiesz; **09.00** Doradca smaku; **11.30** Co za tydzień; **12.00** Goonies – film przygodowy, USA 1985, reż.: Richard Donner, wyk.: Sean Astin, Josh Brolin, Jeff Cohen, Corey Feldman; **14.20** Sknerus – komedia, USA 1994, reż.: Jonathan Lynn, wyk.: Michael J. Fox, Kirk Douglas, Nancy Travis, Olivia D'Abo, Bob Balaban; **16.45** Niesamowity Hulk – film przygodowy, USA 2008, reż.: Louis Leterrier, wyk.: Edward Norton, Liv Tyler, Tim Roth, William Hurt; **19.00** Fakty; **19.20** Uwaga! Koronawirus; **19.30** Sport; **19.40** Pogoda; **19.45** Uwaga!; **20.00** Tango i Cash – film sensacyjny, USA 1989, reż.: Andrej Konczłowski; **22.10** Pamięć absolutna – film sci-fi, USA 1990, reż.: Paul Verhoeven, wyk.: Arnold Schwarzenegger, Rachel Titonic, Sharon Stone; **00.35** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **01.35** Ameryka Express; **03.05** Noc Magii; **04.15** Nic straconego

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **07.35** Tarzan król dżungli – Niemcy 2013, reż.: Reinhard Klooss; **09.40** Gwiezdne wojny: Część VI: Powrót Jedi – USA 1983, reż.: Marquand Richard; **12.25** Titanic, cz. 2 – USA 1997, reż.: Cameron James, wyk.: Kate Winslet, Leonardo DiCaprio, Billy Zane, Kathy Bates, Frances Fisher, Gloria Stuart; **14.30** Avengers: Wojna bez granic – USA 2018, reż.: Russo Anthony, Russo Joe; **17.40** Nasz Nowy Dom; **18.50** Wydarzenia; **19.30** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.45** Pogoda; **19.50** Superpuchar Polski w piłce nożnej; **22.40** Wydział Zabójstw, Hollywood – komedia sensacyjna, USA 2003, reż.: Ron Shelton, wyk.: Ford Harrison, Hartnett Josh, Lena Olin, Bruce Greenwood, David Keith, Davidovich Lolita; **01.05** 2012 – USA 2009, reż.: John Cusack, Eijofor Chiwetel, Newton Thandie, Peet Amanda, Platt Olivier, Woody Harrelson; **04.40** Tajemnice losu; **05.00** Disco Gramy; **05.45** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

04.55 Szara Sowa – film fabularny, Kanada/Wielka Brytania 1999, reż.: Richard Attenborough, wyk.: Pierce Brosnan, Stewart Bick, Vlasta Vrana, Serge Houde; **06.50** Spisz się rolniku (4); **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** Okiem Wiary; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.40** Ta jedyna (36) – serial obyczajowy, Portugalia 2015; **09.15** Ranczo (74): Sztuka translacji; **10.15** Komisarz Alex (129): In vino veritas – serial kryminalny TVP; **11.05** Ojciec Mateusz (110): Sprawa honoru; **11.50** Spisz się rolniku (6); **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.35** Agropogoda; **12.45** BBC w Jedynce; **14.00** Elif (788); **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (229); **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.25** Jaka to melodia?; **17.55** Uśmiech losu (23); **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.35 La Bandida (38) – serial obyczajowy, Meksyk 2019
21.15 La Bandida (39)
22.15 Świat bez fikcji – Życie nie umiera. Długowieczni na Kaukazie – film dokumentalny
23.20 Jack i Sarah – komedia, Francja/Wielka Brytania 1995, reż.: Tim Sullivan, wyk.: Richard E. Grant, Samantha Mathis, Judi Dench
01.20 Zakochani w Amsterdamie – komedia, Niemcy 2017, reż.: Florian Froschmayer, wyk.: Vladimir Burlakov, Bracha van Doornburgh
03.00 Zabawy z mordercą – film fabularny, Kanada 2017, reż.: Chad Krowchuk
04.25 Notacje – cykl dokumentalny
04.40 Zakończenie dnia

TVP 2

04.55 Cafe piosenka – talk-show; **05.25** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (83): Królewskie maniery, część 1 – serial, Niemcy 2008; **06.20** Coś dla Ciebie; **06.40** Spisz się rolniku; **06.50** Familiada – teleturniej; **07.30** Pytanie na śniadanie; **11.20** Spisz się rolniku – felieton; **11.30** Rodzinka.pl (213): Jak myśmy się postarzel – serial komediowy TVP; **11.55** Barwy szczęścia (2269) – serial obyczajowy TVP; **12.30** Kolo fortuny – teleturniej; **13.05** Va Banque – teleturniej; **13.35** Na sygnale (255): Owoc miłości – serial fabularyzowany TVP; **14.05** Coś dla Ciebie; **14.35** Operacja Zdrowie – Onkologia molekularna, Warszawa; **15.10** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (93): Dawne rany, Część 1; **16.00** Kolo fortuny; **16.35** Familiada; **17.10** Wieź miłości (362); **18.00** Panorama; **18.20** Pogoda; **18.30** Va Banque; **19.00** Rodzinka.pl (214); **19.25** Spiszmy się jak na rolników przystało!
19.30 Barwy szczęścia (2269) – serial obyczajowy TVP
20.10 Z tatą czy z mamą – Francja 2015, reż.: Martin Bourboulon, wyk.: Marina Fois, Laurent Lafitte, Alexandre Desrousseaux, Anna Lemarchand, Michel Vuillemy
21.45 Tajemnice Majorki (5): Zazdrość i winogrona – serial, Wielka Brytania 2019; **22.45** Król życia – komedia, reż.: Jerzy ZIELIŃSKI, wyk.: Robert Więckiewicz, Magdalena Popławska
00.30 Warto kochać (19)
01.30 Francuskie lato – komedia romantyczna, USA 2016, reż.: Pat Kiely
03.00 To je Borowicz. Podróże ze smakiem
03.20 To je Borowicz. Podróże ze smakiem
03.45 Zakończenie programu

TVP INFO

05.35 Powitanie: Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata – w tym: Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów na temat sytuacji politycznej, społecznej; **05.59** Serwis Info Poranek; **06.30** Serwis Info Poranek; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.21** Pogoda Info; **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Serwis Info Poranek; **08.10** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.59** Serwis Info Dzień; **12.00** Info Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.51** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.50** Pogoda Info; **14.59** Dla niesłyszących: Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień, w tym wiadomości z kraju i świata; **15.53** Pogoda Info; **15.59** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Dla niesłyszących: O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.20** Panorama opinii; **18.37** O tym się mówi; **19.15** Homilia mszy św. W intencji ofiar katastrofy smoleńskiej
19.40 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.30 Serwis Info Wieczór
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 Info Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.58 Pogoda Info
01.05 Minęła 20
02.00 W tyle wizji
02.35 Serwis Info Wieczór
02.40 W tyle wizji Extra
03.40 Taśmy bezpieki
04.12 Taśmy bezpieki
04.43 Światowiec
05.14 Agrobiznes
05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 Cuda Jezusa; **06.50** 100 cudownych miejsc na świecie; **07.00** Sanktuarium Dobrej Matki Marszalczyków de la Garde; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Świat w obrazach; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Wieś – to też Polska; **09.25** Słowo Życia; **09.30** Opowieści biblijne historie animowane z Nowego Testamentu; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.25** Mysłac Ojczyzna; **11.35** Przyroda w obiektywie; **11.50** Kolory Świętości; **11.55** Święty na każdy dzień; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Jezus – Królestwo bez granic; **12.50** Galilejczyk; **13.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **13.30** Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze; **14.30** Oratorium średniowieczne; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Sanktuarium polskie; **16.30** Zew natury; **16.55** Świadkowie; **17.25** Święty na każdy dzień; **17.30** Okiem kamery; **17.55** Kartka z kalendarza; **18.00** Anioł Pański; **18.05** Informacje dnia; **18.15** Rozmowy niedokończone
19.00 Msza Święta w intencji ofiar katastrofy smoleńskiej w Bazylice Archikatedralnej pw. Męczeństwa św. Jana Chrzciela w Warszawie
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec – audycja modlitewna
20.50 Kartka z kalendarza
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Stan bezpieczeństwa państwa
22.10 Mojżesz – 10 przykazań
23.00 Próba wiary. Święty Jan Paweł II
23.50 100 cudownych miejsc na świecie
00.00 Programy powtórkowe

TVN

04.15 Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **05.10** Nowa Maja w ogrodzie; **05.40** Akademia ogrodnika; **07.00** Wstajesz i wiesz; **09.00** Szpital – program obyczajowy; **10.05** Kuchenne rewolucje; **11.05** Detektywi; **11.40** Detektywi; **12.15** Ukryta prawda – program obyczajowy; **13.15** Szpital; **14.15** Detektywi; **14.50** Detektywi; **15.25** Milionerzy – teleturniej; **16.00** Fakty po południu; **16.30** Fakty po południu; **17.00** Kuchenne rewolucje; **18.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! Koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.15** Doradca smaku; **20.20** Milionerzy – teleturniej; **21.00** Zodiak – film sensacyjny, USA 2007, reż.: David Fincher, wyk.: Jake Gyllenhaal, Mark Ruffalo, Anthony Edwards; **00.25** Ostatnia rola – film obyczajowy, USA 2013, reż.: Richard Glatzer, Wash Westmoreland; **02.05** Co za tydzień; **02.35** Zbocza bron; **03.35** NOC Magii; **04.30** Nic straconego

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.45** Malanowski i Partnerzy – wyk.: Bronisław Cieślak, Marek Krupski, Anna Lucińska, Magdalena Rembacz; **09.15** Malanowski i Partnerzy; **09.45** Sekrety rodziny – program obyczajowy; **10.45** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **11.45** Gliniarze – wyk.: Arkadiusz Krygier; **12.50** Wydarzenia; **13.30** Interwencja; **13.45** Trudne sprawy – program obyczajowy; **14.45** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **15.50** Wydarzenia; **16.25** Pogoda; **16.30** Interwencja; **16.45** Gliniarze; **17.45** Sekrety rodziny; **18.50** Wydarzenia; **19.30** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.05** 2012 – USA 2009, wyk.: John Cusack, Ejiofor Chiwetel, Newton Thandie, Peet Amanda, Platt Olivier, Woody Harrelson; **23.35** Cold Creek Manor – thriller, USA/Kanada/Wielka Brytania 2003, reż.: Figgis Mike; **02.05** Elizjum – USA 2013, reż.: Neill Blomkamp; **04.35** Tajemnice losu; **05.00** Disco Gramy; **05.40** Telezakupy TV Okazje

Komedia JACK I SARAH

TVP 1 – 23.20

Jack jest szanowanym londyńskim prawnikiem, zajęty głównie swą pracą. Wspiął się wysoko – jest karierowiczem, w dodatku ma piękną żonę, Sarę. Wszystko mu się udaje, ze wszystkim sobie radzi. Niestety, jego żona umiera przy porodzie. Jack staje przed ogromnym wyzwaniem. Musi wychować córkę, nazwaną ku pamięci matki Sarah. Musi to zrobić sam...

TVP 1

05.10 Przysięga (229) – serial obyczajowy, Turcja 2019; **06.00** Elif (788) – serial, Turcja 2017; **06.50** Spisz się rolniku (6) – felieton; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** Agape; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.35** Spiszmy się jak na rolników przysłało! – felieton; **08.40** Ta jedyna (37); **09.15** Ranczo (75): Kонтрреволюция – serial obyczajowy TVP; **10.10** Komisarz Alex (130): Trzeci człowiek; **11.05** Ojciec Mateusz (111): Festyn; **11.50** Spisz się rolniku (7) – felieton; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.35** Agropogoda; **12.40** Magazyn Rolniczy; **13.00** Natura w Jedyńce; **14.00** Elif (789); **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (230); **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.25** Jaka to melodia?; **17.55** Uśmiech losu (24); **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM! – magazyn interwencyjno-sledczy
20.35 La Bandida (40) – serial obyczajowy, Meksyk 2019
21.25 Spiszmy się jak na rolników przysłało! – felieton
21.30 To był rok!
22.45 Ocaleni – reality show
23.50 Bez lęku – dramat, USA 1993, reż.: Peter Weir, wyk.: Jeff Bridges, Isabella Rossellini, Rosie Perez
02.00 Ona – dramat, USA 2013, reż.: Spike Jonze, wyk.: Joaquin Phoenix, Scarlett Johansson, Amy Adams, Rooney Mara, Chris Pratt
04.10 Walka z koronawirusem – film dokumentalny, Wielka Brytania 2020, reż.: Mark Pestana, Tan Lek Hwa
04.55 Zakończenie dnia

TVP 2

04.55 Cafe piosenka – talk-show; **05.30** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (84): Królewskie maniery, część 2 – serial, Niemcy 2008; **06.20** Gdy każda iza modlitwą... – reportaż; **06.40** Spisz się rolniku – felieton; **06.50** Familiada – teleturniej; **07.30** Pytanie na śniadanie; **11.20** Spisz się rolniku – felieton; **11.30** Rodzinka.pl (214): Muszę rozgrzać Achillesa – serial komediowy TVP; **11.55** Barwy szczęścia (2270) – serial obyczajowy TVP; **12.30** Kolo fortuny – teleturniej; **13.05** Va Banque – teleturniej; **13.35** Na sygnale (256): Uwieźni – serial fabularny TVP; **14.05** Czarne chmury (1/10): Szafor – serial TVP; **15.10** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (94): Dawne rany, Część 2 – serial, Niemcy 2008; **16.00** Kolo fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.10** Wieźni miłości (363); **18.00** Panorama; **18.20** Pogoda; **18.30** Va Banque (74); **19.00** Rodzinka.pl (215)
19.25 Spiszmy się jak na rolników przysłało!
19.30 Barwy szczęścia (2270)
20.10 C. K. Dezertjerzy – cz. I – komedia, Polska/Węgry 1985, reż.: Janusz Majewski
21.50 Siostry (10) – film obyczajowy, Włochy 2016
22.55 Ukraińscy szeryfowie – film dokumentalny, Ukraina/Lotwa 2015, reż.: Roman Bondarchuk
23.55 Rodzinka.pl (284)
00.25 Paradoxs (2): Szpion
01.25 Z tatą czy z mamą – Francja 2015, reż.: Martin Bourboulon
02.55 Dian Fossey. Tajemnice we mgle 3 Morderstwo na górze – film dokumentalny, USA 2017
03.50 To je Borowicz. Podróże ze smakiem
04.10 To je Borowicz. Podróże ze smakiem
04.35 Zakończenie programu

TVP INFO

05.35 Powitanie: Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata – w tym: Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów na temat sytuacji politycznej, społecznej; **05.59** Serwis Info Poranek; **06.30** Serwis Info Poranek; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.21** Pogoda Info; **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Serwis Info Poranek; **08.10** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.59** Serwis Info Dzień; **12.00** Info Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.51** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Dla niesłyszących: Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień, w tym wiadomości z kraju i świata; **15.53** Pogoda Info; **15.59** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Dla niesłyszących: O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.20** Panorama opinii; **18.37** O tym się mówi
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.30 Serwis Info Wieczór
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 Info Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.58 Pogoda Info
01.05 Minęła 20
02.00 W tyle wizji
02.35 Serwis Info Wieczór
02.40 W tyle wizji Extra
03.45 Taśmy bezpieki
04.15 Taśmy bezpieki
04.47 wojsko – polskie.pl
05.13 Agrobiznes
05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 Mojżesz – 10 przykazań; **06.50** 100 cudownych miejsc na świecie; **07.00** Śladami Apostoła Pawła; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Świat w obrazach; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.35** Słowo Życia; **08.40** Świadkowie; **09.10** Papież Polak do Rodaków; **09.35** Ja głuchy; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Jak my to widzimy; **10.45** Zew natury; **11.05** Mocni w wierze; **11.35** 100 cudownych miejsc na świecie; **11.45** Historia i architektura w rysunkach prof. Ryszarda Natusiewicza; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Sanktuaria polskie; **12.40** Święta Klara; **13.30** Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze; **14.30** Geniusz Stworzenia; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Jestem mamą; **16.30** Kalejdoskop Młodych; **16.50** Na grzyby; **17.05** Kolory Świętości; **17.10** Prosto o gospodarce; **17.30** Okiem kamery; **17.55** Kartka z kalendarza; **18.00** Anioł Pański; **18.05** Informacje dnia; **18.15** Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Każdy maluch to potrafi
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec – audycja modlitewna
20.50 Kartka z kalendarza
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze
21.20 Informacje dnia
21.40 Polsk i Punkt Widzenia
22.00 Szlif książnej
23.40 Święty na każdy dzień
23.45 Biegnę całym swoim sercem
00.00 Programy powtórkowe

Dramat BEZ LĘKU

TVP 1 – 23.50

Architekt z San Francisco, Max, wraz z przyjacielem Jeffem leci do Houston, by podpisać bardzo intratny kontrakt. Tym samym samolotem podróżuje Carla z malutkim synkiem. W wyniku poważnych problemów technicznych maszyna rozbija się. Ocalałemu z katastrofy Maxowi udaje się uratować kilku pasażerów. Niestety, zarówno jego przyjaciel, jak i dziecko Carli nie żyją. Po tej tragedii Carla i Max pod opieką psychologa próbują wrócić do normalnego życia...

TVN

04.30 Uwaga!; **04.50** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **05.40** Mango – Telezakupy; **07.00** Wstajesz i wiesz; **09.00** Doradca smaku; **09.05** Szpital – program obyczajowy; **10.05** Kuchenne rewolucje; **11.05** Detektywi; **11.40** Detektywi; **12.15** Ukryta prawda – program obyczajowy; **13.15** Szpital; **14.15** Detektywi; **14.50** Detektywi; **15.25** Milionerzy – teleturniej; **16.00** Fakty po południu; **16.30** Fakty po południu; **17.00** Kuchenne rewolucje; **18.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! Koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.15** Doradca smaku; **20.20** Milionerzy – teleturniej; **21.00** Szukając sprawiedliwości – film sensacyjny, USA 1991, reż.: John Flynn, wyk.: Steven Seagal, William Forsythe, Jerry Orbach; **23.05** Kuba Wojewódzki; **00.05** Wzgórze Złamanych Serc – film wojenny, USA 1986; **02.40** Uwaga!; **03.05** NOC Magii; **04.25** Nic straconego

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.45** Malanowski i Partnerzy – wyk.: Bronisław Cieślak, Marek Krupski, Anna Lucińska; **09.15** Malanowski i Partnerzy – program obyczajowy; **09.45** Sekrety rodziny – program obyczajowy; **10.45** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **11.45** Gliniarze; **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.45** Trudne sprawy – program obyczajowy; **14.45** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **15.50** Wydarzenia; **16.20** Pogoda; **16.25** Interwencja; **16.45** Gliniarze; **17.45** Sekrety rodziny – program obyczajowy; **18.50** Wydarzenia; **19.30** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.05** Elżbietka – USA 2013, reż.: Neill Blomkamp, wyk.: Alice Braga, Diego Luna, Jodie Foster; **22.30** Deja vu – USA 2006, reż.: Tony Scott, wyk.: Washington Denzel, Caviezel Jim, Kilmer Val; **01.20** Szefera – komedia, USA 2004, reż.: Gillard Stuart; **03.20** Tajemnice losu; **05.00** Disco gramy; **05.45** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.10 Przysięga (230); **06.00** Elif (789) – serial, Turcja 2017; **06.50** Spisz się rolniku – felieton; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** Rodzinny ekspres – Czynnie współczuję w cierpieniu; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.35** Spisz się rolniku; **08.45** Ta jedyna (38); **09.20** Ranczo (76): Technicznie Las Vegas; **10.15** Komisarz Alex (131); Braterstwo krwi; **11.05** Ojciec Mateusz (112): Powrót po latach; **11.50** Spisz się rolniku; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.35** Agropogoda; **12.40** Rok w ogrodzie Extra; **12.50** Spiszmy się jak na rolników przystało!; **13.00** Natura w Jedyńce; **14.00** Elif (790); **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (231); **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.25** Jaka to melodia?; **17.55** Uśmiech losu (25); **18.50** Jeden z dziecięciu – teleturniej; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości

20.05 Pogoda

20.10 ALARM! – magazyn interwencyjno-śledczy

20.35 La Bandita (41) – serial obyczajowy, Meksyk 2019

21.25 Spiszmy się jak na rolników przystało!

21.30 To był rok!

22.40 Historia bez tajemnic – Modlitwa o Polskę. Z ziemi podlaskiej – film dokumentalny

23.50 Mój aż do śmierci – film fabularny, USA 2019, reż.: Danny Buday, wyk.: Alicia Ziegler, Maitara Walsh, Philip Boyd

01.30 Determinator (10/13) – serial kryminalny TVP

02.25 wojsko – polskie.pl

02.45 Opowieść Podręcznej – dramat, USA/Francja 1990

04.35 Notacje – cykl dokumentalny

04.50 Zakończenie dnia

TVP 2

04.55 Cafe piosenka – talk-show; **05.25** Cafe piosenka – talk-show; **05.55** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (85): Lepsza śmierć, Część 1 – serial, Niemcy 2008; **06.45** Pozyteczni.pl – magazyn; **07.10** Spisz się rolniku; **07.20** Familiada – teleturniej; **08.00** Pytanie na śniadanie; **11.20** Spisz się rolniku – felieton; **11.30** Rodzinka.pl (215): Niech sobie kociak mruć – serial komediowy TVP; **11.55** Barwy szczęścia (2271) – serial obyczajowy TVP; **12.30** Kolo fortuny – teleturniej; **13.05** Va Banque – teleturniej; **13.35** Na sygnale (257): To się nie uda – serial fabularny TVP; **14.05** Czarne chmury (2/10): Krwawe swaty; **15.10** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (95): Zimne serce, część 1 – serial, Niemcy 2008; **16.00** Kolo fortuny; **16.35** Familiada; **17.10** Wieź się miłości (364); **18.00** Panorama; **18.25** Pogoda; **18.30** Va Banque; **19.00** Rodzinka.pl (216); **19.25** Spiszmy się jak na rolników przystało!

19.30 Barwy szczęścia (2271) – serial obyczajowy TVP

20.10 Kino relaks – Miłość i turbulencje – komedia romantyczna, Francja 2013, reż.: Alexandre Castagnetti, wyk.: Ludvine Sagnier

21.55 Zemsta o jasnych oczach (3/3) – serial obyczajowy, Francja 2017

23.45 C. K. Dezerterzy – cz. I – komedia, Polska/Węgry 1985, reż.: Janusz Majewski, wyk.: Marek Kondrat, Zoltan Bezzerdy

01.25 Prewencja kryminalna: Inwigilacja 3.0 – film dokumentalny, Niemcy 2017

03.05 Trzeci oficer (8/13): Zawieszeni

04.00 To je Borowicz. Podróże ze smakiem

04.20 To je Borowicz. Podróże ze smakiem

04.45 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie: Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata – w tym: Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów na temat sytuacji politycznej, społecznej; **05.59** Serwis Info Poranek; **06.30** Serwis Info Poranek; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.21** Pogoda Info; **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Serwis Info Poranek; **08.10** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.59** Serwis Info Dzień; **12.00** Info Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Dla niestyszających: Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień, w tym wiadomości z kraju i świata; **15.53** Pogoda Info; **15.59** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Dla niestyszających: O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.20** Panorama opinii; **18.37** O tym się mówi

19.30 Wiadomości

19.58 Gość Wiadomości

20.13 Minęła 20

21.00 Nie da się ukryć

21.30 Serwis Info Wieczór

21.50 W tyle wizji

22.25 Serwis Info Wieczór

22.30 W tyle wizji Extra

23.00 Info Wieczór

23.30 W akcji

23.55 Serwis Info Wieczór

00.03 Wiadomości

00.31 Gość Wiadomości

00.58 Pogoda Info

01.05 Minęła 20

02.00 W tyle wizji

02.35 Serwis Info Wieczór

02.40 W tyle wizji Extra

03.40 Taśmy bezpieki

04.10 Taśmy bezpieki

04.43 Światowiec

05.13 Agrobiznes

05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 Szlif księżnej; **07.40** 100 cudownych miejsc na świecie; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Świat w obrazach; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.40** Słowo Życia; **08.45** Każdy maluch to potrafi; **09.00** Kalejdoskop Młodych; **09.20** Izba Pamięci Plk. Kuklińskiego; **09.25** Sanktuarium polskie; **09.45** Święty na każdy dzień; **09.50** 100 cudownych miejsc na świecie; **10.00** Audycja Generalna; **11.00** Świat na wyciągnięcie ręki; **11.20** Biegnę całym swoim sercem; **11.35** Kolory Świętości; **11.40** Prosto o gospodarce; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Łaska niepojęta; **12.50** Ojciec Klamens Vismara; **13.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **13.30** Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze; **14.30** Wystarczy mi jeden krok; **15.05** Proroctwa Humanae Vitae; **15.30** Jan Paweł II; **15.45** Kolory Świętości; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Na zdrowie; **16.30** Regał; **17.00** Po stronie prawdy; **17.30** Okiem kamery; **17.55** Kartka z kalendarza; **18.00** Anioł Pański; **18.05** Informacje dnia; **18.15** Rozmowy niedokończone

19.25 Święty na każdy dzień

19.30 Brat Franciszek

20.00 Informacje dnia

20.00 Informacje dnia

20.20 Różaniec – audycja modlitewna

20.50 Kartka z kalendarza

21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze

21.20 Informacje dnia

21.40 Polski Punkt Widzenia

22.00 Opowieść o Św. Polikarpie

23.35 100 cudownych miejsc na świecie

23.45 Hwange

00.00 Programy powtórkowe

TVN

04.30 Uwaga!; **04.50** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **05.45** Mango – Telezakupy; **07.00** Wstajesz i wiesz; **09.00** Doradca smaku; **09.05** Szpital – program obyczajowy; **10.05** Kuchenne rewolucje; **11.05** Detektywi; **11.40** Detektywi; **12.15** Ukryta prawda – program obyczajowy; **13.15** Szpital; **14.15** Detektywi; **14.50** Detektywi; **15.25** Milionerzy – teleturniej; **16.00** Fakty po południu; **16.30** Fakty po południu; **17.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **18.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! Koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.15** Doradca smaku; **20.20** Milionerzy – teleturniej; **21.00** Jestem legendą! – film sci-fi, USA 2007, reż.: Francis Lawrence; **23.05** Constantine – horror, USA; Niemcy 2005, reż.: Francis Lawrence; **01.30** My Way; **02.05** Nie z tego świata; **03.00** Uwaga! – magazyn interwencyjno-śledczy; **03.20** NOC Magii; **04.30** Nic straconego

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.45** Malanowski i Partnerzy – program obyczajowy, wyk.: Bronisław Cieślak, Marek Krupski, Anna Lucieńska; **09.15** Malanowski i Partnerzy; **09.45** Sekrety rodziny – program obyczajowy; **10.45** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **11.45** Gliniarze; **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.45** Trudne sprawy – program obyczajowy; **14.45** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **15.50** Wydarzenia; **16.20** Pogoda; **16.25** Interwencja; **16.45** Gliniarze; **17.45** Sekrety rodziny – program obyczajowy; **18.50** Wydarzenia; **19.30** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Jeszcze większe dzieci – komedia, USA 2013, reż.: Dennis Dugan, wyk.: James Kevin, Rock Chris, Salma Hayek; **22.25** Grzanie ławy – USA 2006, wyk.: Schneider Rob, Spade David, Heder Jon, Lovitz Jon; **00.05** Nasz Nowy Dom; **01.10** Nasz Nowy Dom; **02.15** Tajemnice losu; **05.00** Disco Gramy; **05.45** Telezakupy TV Okazje

Komedia MIŁOŚĆ I TURBULENCJE

TVP 2 – 20.10

Związek Antoine'a i Julie skończył się trzy lata temu. On jest młodym i zdolnym prawnikiem, ze skłonnością do rozrywkowego trybu życia i dużą wrażliwością na kobiece wdzięki. Ona miała dosyć jego skoków w bok, niesłowności oraz wyluzowanych kolegów. Teraz Julie leci do Paryża, aby za kilka dni wziąć ślub z przystojnym, odpowiedzialnym biznesmenem. Antoine też leci do Paryża – jest umówiony na rozmowę w sprawie pracy. I – jako że los bywa bardzo przewrotny – oboje byli kochankowie nie tylko lecą tym samym samolotem, ale też siedzą koło siebie... Przez siedem godzin, w obecności kibicujących współpasażerów rozgrywa się opera mydlana – wzajemne żale i pretensje mieszają się z cudownymi wspomnieniami dwojga eks-zakochanych. Ale czy na pewno tylko „eks”...?

TVP 1

05.10 Przysięga (231) – serial obyczajowy, Turcja 2019; **06.00** Elif (790) – serial, Turcja 2017; **06.50** Spisz się rolniku – felieton; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** Coś dla Ciebie; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.30** Spiszmy się jak na rolników przystało!; **08.40** Ta jedyna (39) – serial obyczajowy, Portugalia 2015; **09.15** Ranczo (77); Przywódce – serial obyczajowy TVP; **10.15** Komisarz Alex (132); Maestro; **11.05** Ojciec Mateusz (113); Z miłości; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.35** Agropogoda; **12.40** To się opłaca; **13.00** Natura w Jedyńce; **14.00** Elif (791); **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (232); **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.25** Jaka to melodia?; **17.55** Uśmiech losu (26) – serial obyczajowy, Portugalia 2019; **18.50** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM! – magazyn interwencyjno-sledczy
20.35 La Bandida (42) – serial obyczajowy, Meksyk 2019
21.20 Spiszmy się jak na rolników przystało! – felieton
21.30 Sprawa dla reportera
22.25 Sekundy, które zmieniły życie
22.50 Magazyn śledczy Anity Gargas
23.30 Magazyn kryminalny 997
00.20 Tylko jedno spojrzenie (4) – serial kryminalny, Francja 2017
01.30 Przysięga (11/13): Rywale – serial TVP
02.25 Sprawa dla reportera
03.20 Magazyn śledczy Anity Gargas
03.50 Jej spowiedź – film dokumentalny, Bułgaria 2017, reż.: Ivan Nichev
04.55 Zakończenie dnia

TVP 2

04.55 Cafe piosenka – talk-show; **05.20** Cafe piosenka – talk-show; **05.50** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (86); Lepsza śmierć, Część 2 – serial, Niemcy 2008; **06.45** Operacja Zdrowie – Onkologia molekularna. Warszawa – magazyn medyczny; **07.10** Spisz się rolniku – felieton; **07.20** Familiada – teleturniej; **08.00** Pytanie na śniadanie; **11.20** Spisz się rolniku; **11.30** Rodzinka.pl (216); Sie czyta, sie wie – serial komediowy TVP; **11.55** Barwy szczęścia (2272); **12.30** Kolo fortuny; **13.05** Va Banque; **13.35** Na sygnale (258): Przerwane połączenie – serial fabularyzowany TVP; **14.05** Czarne chmury (3/10); **15.10** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (96); Zimne serce, część 2; **16.00** Kolo fortuny; **16.35** Familiada; **17.10** Więzień miłości (365); **18.00** Panorama; **18.25** Pogoda; **18.30** Va Banque; **19.00** Rodzinka.pl (217): Emocjonalne zombie; **19.25** Spiszmy się jak na rolników przystało!
19.30 Barwy szczęścia (2272)
20.05 Filmowe czwartki – Wiesław Kot
20.10 Filmowe czwartki – Julie i Julia – film obyczajowy, USA 2009, reż.: Nora Ephron, wyk.: Meryl Streep, Amy Adams, Stanley Tucci, Chris Messina, Brian Avers, Dave Annable
22.20 Miliardowy okup – thriller, USA 2016, reż.: Jim Gillespie, wyk.: Phoebe Tonkin, Jeremy Sumpter, Ed Westwick
00.20 RoboCop – film science fiction, USA 1987, reż.: Paul Verhoeven
02.10 Midnight Sun (2/8) – serial kryminalny, Szwecja/Francja 2016
03.20 Art Noc – Warsaw Summer Jazz Days – Tie Break
04.10 To je Borowicz. Podróże ze smakiem
04.30 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie: Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata – w tym: Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów na temat sytuacji politycznej, społecznej; **05.59** Serwis Info Poranek; **06.30** Serwis Info Poranek; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.21** Pogoda Info; **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Serwis Info Poranek; **08.10** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.59** Serwis Info Dzień; **12.00** Info Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Dla niesłyszących: Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień, w tym wiadomości z kraju i świata; **15.53** Pogoda Info; **15.59** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.32** Dla niesłyszących: O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.20** Panorama opinii; **18.37** O tym się mówi
19.00 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.30 Serwis Info Wieczór
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 Info Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.58 Pogoda Info
01.05 Minęła 20
02.00 W tyle wizji
02.35 Serwis Info Wieczór
02.40 W tyle wizji Extra
03.40 Taśmy bezpieki
04.10 Taśmy bezpieki
04.43 Światowiec
05.13 Agrobiznes
05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 Audycja Generalna; **07.00** Próba Wiary. Św. Walenty; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Świat w obrazach; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.40** Słowo Życia; **08.45** Grunt to droga; **09.00** Na zdrowie; **09.25** Święty na każdy dzień; **09.30** Regal; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.25** Myśląc Ojczyznę; **11.35** Przyroda i ludzie; **12.00** Aniol Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Po stronie prawdy; **12.50** Łaska niepojęta; **13.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **13.30** Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze; **14.30** Apokryfy; **15.25** Petra; **15.45** Niedziela; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Z wędką nad wodę w Polskę i Świat; **16.35** Porady Medyczne Bonifratrów; **17.00** Akademia pro-life; **17.05** Duszpasterz; **17.30** Okiem kamery; **17.55** Kartka z kalendarza; **18.00** Aniol Pański; **18.05** Informacje dnia; **18.15** Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Moja katolicka rodzina
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec – audycja modlitewna
20.50 Kartka z kalendarza
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Fryderyk Chopin i jego muzyka
22.25 Święty na każdy dzień
22.30 Z wędką nad wodę w Polskę i Świat
23.00 Katedra w Chartres
00.00 Programy powtórkowe

Thriller MILIARDOWY OKUP

TVP 2 – 22.20

Grupa sprawiających kłopoty wychowawcze dzieci miliarderów zostaje wysłana na szkocką wyspę, gdzie uczy się umiejętności przetrwania oraz ponoszenia odpowiedzialności za swoje czyny. Wkrótce jednak staje się zakładnikami bezwzględnych przestępców, którzy żądają okupu za jej uwolnienie. Młodzież jednak nie czeka na pomoc rodziców, tylko bierze sprawy we własne ręce...

TVN

04.30 Uwaga!; **04.50** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **05.10** Nowa Maja w ogrodzie; **05.45** Mango – Telezakupy; **07.00** Wstajesz i wiesz; **09.00** Doradca smaku; **09.05** Szpital – program obyczajowy; **10.05** Kuchenne rewolucje; **11.05** Detektywi; **11.40** Detektywi; **12.15** Ukryta prawda – program obyczajowy; **13.15** Szpital; **14.15** Detektywi; **14.50** Detektywi; **15.25** Milionerzy – teleturniej; **16.00** Fakty po południu; **16.30** Fakty po południu; **17.00** Kuchenne rewolucje; **18.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! Koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.15** Doradca smaku; **20.20** Milionerzy – teleturniej; **21.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **22.00** Legendy ringu – komedia, USA 2013 reż.: Peter Segal; **00.20** Bodyguard – film sensacyjny, USA 1992, reż.: Mick Jackson; **03.00** Uwaga! – magazyn interwencyjno-sledczy; **03.20** NOC Magii; **04.30** Nic straconego

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.45** Malanowski i Partnerzy – wyk.: Bronisław Cieślak, Marta Leleniewska, Marek Krupski, Anna Luczińska; **09.15** Malanowski i Partnerzy; **09.45** Sekrety rodziny – program obyczajowy; **10.45** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **11.45** Gliniarze – Piotr Mróz, Tomasz Skrzypniak; **12.50** Wydarzenia; **13.30** Interwencja – magazyn reporterów; **13.45** Trudne sprawy; **14.45** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **15.50** Wydarzenia; **16.20** Pogoda; **16.25** Interwencja; **16.45** Gliniarze; **17.45** Sekrety rodziny – program obyczajowy; **18.50** Wydarzenia; **19.30** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda!; **20.00** Serce nie służy – Polska 2018, reż.: Filip Zylber, wyk.: Mateusz Damięcki, Paweł Domagała, Zuzanna Grabowska, Borys Szyc; **22.05** Ojciec panny młodej 2 – USA 1995, reż.: Shyer Charles; **00.20** Jednostka 19; **01.20** Jednostka 19; **02.20** Tajemnice losu; **05.00** Disco Gramy; **05.45** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.10 Przysięga (232) – serial obyczajowy, Turcja 2019; **06.00** Elif (791); **06.50** Spisz się rolniku; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.35** Misja w Afryce – Rzeki Ubangi; **07.50** Spiszmy się jak na rolników przystało!; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.40** Okrasa tamie przepisy – Zapomniane potrawy Lubelszczyzny; **09.20** Ranczo (78): Poród amatorski; **10.15** Komisarz Alex (133): Imiona gwiazd; **11.05** Ojciec Mateusz (114): Zbrodnia na pierwszej stronie; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.35** Agropogoda; **12.40** Magazyn Rolniczy; **13.00** Natura w Jedyńce – Niezwykli przyjaciele zwierząt; **14.00** Elif (792); **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (233); **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.25** Jaka to melodia?; **17.55** Uśmiech losu (27); **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości

20.00 Pogoda

20.10 La Bandita (43) – serial obyczajowy, Meksyk 2019, wyk.: Albi De Abreu, Sandra Echeverría, Ianis Guerrero, Julieta Grajales, Tamara Vallarta, Vicky Araico

20.55 Abba Ojciec

22.15 Niewidzialny wróg – film akcji, Wielka Brytania/Kanada 2015, reż.: Gavin Hood, wyk.: Alan Rickman, Helen Mirren, Aaron Paul

00.05 Geniusz – serial, USA 2017, reż.: Ron Howard, wyk.: Johnny Flynn, Geoffrey Rush, Samantha Colley

01.15 SEAL Team – komando Foki (7) – serial, USA 2017

02.00 Ocaleni – reality show

03.05 Królowie śródmieścia (11/13): Wypadek – serial obyczajowy TVP

03.55 Zakończenie dnia

TVP 2

04.55 Cafe piosenka – talk-show; **05.20** Cafe piosenka – talk-show; **05.50** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (87): W pułapce, część 1 – serial, Niemcy 2008; **06.45** Anna Dymna – spotkajmy się – Kacper Sapula i Mateusz Sobieszczyk; **07.15** Spisz się rolniku; **07.20** Familiada – teleturniej; **08.00** Pytanie na śniadanie; **11.20** Spisz się rolniku – felieton; **11.30** Rodzinka.pl (217): Emocjonalne zombie – serial komediowy TVP; **11.55** Barwy szczęścia (2273) – serial obyczajowy TVP; **12.30** 30 Kolo fortuny – teleturniej; **13.05** Va Banque – teleturniej; **13.35** Na sygnale (259): To nie jest normalne; **14.05** Czarne chmury (4/10): Przeprowadzka; **15.10** Doktor z alpejskiej wioski – nowy rozdział (97): Zły los, część 1; **16.00** Kolo fortuny; **16.35** Familiada; **17.10** Wieszien miłości (366); **18.00** Panorama; **18.25** Pogoda; **18.30** Va Banque; **19.00** Rodzinka.pl (218); **19.25** Spiszmy się jak na rolników przystało!

19.30 Barwy szczęścia (2273) – serial obyczajowy TVP

20.10 Pojedynek na pustyni – thriller, USA 2014, reż.: Jean-Baptiste Leonetti, wyk.: Michael Douglas, Jeremy Irvine, Ronny Cox, Hanna Mangan Lawrence

21.45 Festiwal Muzyki Tanecznej – Kielce 2020 – Szalone Party Marka Sierockiego, koncert

23.15 Julie i Julia – film obyczajowy, USA 2009, reż.: Nora Ephron, wyk.: Meryl Streep, Amy Adams, Stanley Tucci, Chris Messina, Brian Avers, Dave Annable

01.25 Osaczeni – film sensacyjny, USA 1999

03.20 Wyścig z czasem – film kryminalny, USA 2003, reż.: Carl Franklin

05.05 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie: Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata – w tym: Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów na temat sytuacji politycznej, społecznej; **05.59** Serwis Info Poranek; **06.30** Serwis Info Poranek; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.21** Pogoda Info; **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Serwis Info Poranek; **08.10** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.59** Serwis Info Dzień; **12.00** Info Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Dla niesłyszących: Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień, w tym wiadomości z kraju i świata; **15.53** Pogoda Info; **15.59** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.32** Dla niesłyszących: O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.20** Panorama opinii; **18.37** O tym się mówi

19.30 Wiadomości

19.58 Gość Wiadomości

20.13 Forum

21.00 Nie da się ukryć

21.30 Serwis Info Wieczór

21.50 W tyle wizji

22.25 Serwis Info Wieczór

22.30 W tyle wizji Extra

23.00 Info Wieczór

23.30 W akcji

23.55 Serwis Info Wieczór

00.03 Wiadomości

00.31 Gość Wiadomości

00.58 Pogoda Info

01.05 Minęła 20

02.00 W tyle wizji

02.35 Serwis Info Wieczór

02.40 W tyle wizji Extra

04.00 Taśmy безпеaki

04.32 Taśmy безпеaki

05.03 Światowiec

05.33 Agrobiznes

05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 Odkupienie; **07.40** 100 cudownych miejsc na świecie; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Świat w obrazach; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.40** Słowo Życia; **08.45** Moja katolicka rodzina; **09.10** Z wędką nad wodę w Polskę i Świat; **09.35** Święty na każdy dzień; **09.45** Duc in altum; **10.00** Informacja dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.20** Toliara; **11.40** Kolory Świętości; **11.45** Spotkania z ekologią; **12.00** Aniol Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** W poszukiwaniu dowodów; **13.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **13.30** Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze; **14.30** Mahajanga; **14.55** Słowo Życia; **15.00** Modlitwa w Godzinie Miłosierdzia Koronką do Bożego Miłosierdzia; **15.20** Mocni w wierze; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Siódmy sakrament; **16.35** Świat na wyciągnięcie ręki; **17.15** Wyszyński; **17.30** Okiem kamery; **17.55** Kartka z kalendarza; **18.00** Aniol Pański; **18.05** Informacje dnia; **18.15** Westerplatte Młodych; **19.00** Warto zauważyć...

19.30 Opowieści Theo

19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci

20.00 Informacje dnia

20.20 Różaniec – audycja modlitewna

20.50 Kartka z kalendarza

21.00 Apel Jasnógórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze

21.20 Informacje dnia

21.40 Polski Punkt Widzenia

22.00 Ziemia Obiecana

22.50 Prawdziwie spadła z nieba

23.50 Kamyki wspomnień o ks. Jerzym Popiełuszko

00.00 Programy powtórkowe

TVN

04.30 Uwaga! – magazyn interwencyjno-śledczy; **04.50** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **05.45** Mango – Telezakupy; **07.00** Wstajesz i wiesz; **09.00** Doradca smaku; **09.05** Szpital – program obyczajowy; **10.05** Kuchenne rewolucje; **11.05** Detektywi; **11.40** Detektywi; **12.15** Ukryta prawda – program obyczajowy; **13.15** Szpital – program obyczajowy; **14.15** Detektywi; **14.50** Detektywi; **15.25** Milionerzy – teleturniej; **16.00** Fakty po południu; **16.30** Fakty po południu; **17.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **18.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! Koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.05** Siódmy syn – film przygodowy, Chiny/Kanada/USA/Wielka Brytania 2014, reż.: Sergej Bodrov; **22.10** Wyścig z czasem – film sensacyjny, USA 1997, reż.: Kevin Costner; **02.00** Kuba Wojewódzki; **03.00** Uwaga!; **03.20** NOC Magii; **04.30** Nic straconego

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.45** Malanowski i Partnerzy – wyk.: Bronisław Cieślak, Marek Krupski, Anna Lucińska, Magdalena Rembacz; **09.15** Malanowski i Partnerzy; **09.45** Sekrety rodziny – program obyczajowy; **10.45** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **11.45** Gliniarze; **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.45** Trudne sprawy – program obyczajowy; **14.45** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **15.50** Wydarzenia; **16.20** Pogoda; **16.25** Interwencja; **16.45** Gliniarze; **17.45** Sekrety rodziny – program obyczajowy; **18.50** Wydarzenia; **19.30** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.05** Festiwal Weselnych Przebojów – Mrągowo 2020, cz.1; **22.00** Festiwal Weselnych Przebojów – Mrągowo 2020, cz.2; **23.00** Indiana Jones i Świątynia Zagłady – USA 1984, reż.: Steven Spielberg; **01.40** Stare wygi – USA 2009, reż.: Becker Walt; **03.35** Tajemnice losu; **05.00** Disco Gramy; **05.45** Telezakupy TV Okazje

Film akcji NIEWIDZIALNY WRÓG

TVP 1 – 22.15

Brytyjska pułkownik Katherine Powell (Helen Mirren) dowodzi ścisłą międzynarodową operacją z użyciem dronów, której celem jest namierzenie terrorystów ukrywających się na terenie Kenii. Kiedy dzięki pozyskanym informacjom wywiadowczym odkrywa, że przygotowują się oni do samobójczego ataku, podejmuje decyzję o wyeliminowaniu zamachowców. Niestety, plan przeprowadzenia cichego, bezzałogowego uderzenia z powietrza staje pod znakiem zapytania, gdy w strefie operacji niespodziewanie pojawia się dziewczynka. Decyzja, czy poświęcić życie dziecka, by uratować setki innych, wywoła międzynarodowy spór na szczytach dowodzenia USA i Wielkiej Brytani.

TVP 1

05.00 Sprawa dla reportera; **05.55** Bitwa warszawska 1920 – film dokumentalny; **06.55** Spiszmy się jak na rolników przystało!; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach; **08.00** Pełnosprawni (365) – magazyn dla niepełnosprawnych; **08.25** wojsko – polskie.pl; **08.55** Studio Raban; **09.20** Rodzinny ekspres – Pracuj rzetelnie, bo z owoców twojej pracy korzystają inni, jak Ty korzystasz z pracy drugich; **09.55** Ojciec Mateusz (199): Manuela – serial kryminalny TVP, wyk.: Artur Zmijewski, Piotr Polk, Kinga Preis; **10.55** Postaw na milion; **11.55** Święto Wojska Polskiego 2020 – transmisja uroczystości; **13.05** Z pamięci; **13.20** Fatima, Cud słońca – film biograficzny, Portugalia 2017; **15.00** Święto Wojska Polskiego 2020 – Defilada; **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.30** Blondynka (91): Co było, co będzie – serial TVP; **18.30** Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny; **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.00 Pogoda
20.00 La Bandida (44) – serial obyczajowy, Meksyk 2019
20.10 ALARM! – magazyn
20.45 1920 – Wdzięczni Bohaterom – widowisko, koncert, reż.: Bolesław Pawlica
22.30 1920. Bitwa Warszawska – film historyczny, Polska 2011, reż.: Jerzy Hoffman, wyk.: Borys Szyc, Natasza Urbańska, Daniel Olbrychski, Bogusław Linda
00.30 Porwanie – dramat, USA 1995, reż.: George Kaczender, wyk.: George Hamilton, Lisa Rinna
02.10 W. E. Królewski romans – film obyczajowy, USA/Wielka Brytania 2011
04.15 Miasto z morza (2/4) – serial TVP
05.00 Z pamięci – felieton
05.05 Zakończenie dnia

TVP 2

05.15 Cafe piosenka – talk-show; **05.45** Cafe piosenka – talk-show; **06.15** K – 9: Łowcy skarbów – film fabularny, USA 2014, reż.: Stephen Shimek, wyk.: Luke Perry, Brooke Langton; **07.45** Spisz się rolniku – felieton; **08.00** Pytanie na śniadanie; **11.30** piszmy się jak na rolników przystało!; **11.40** To je Borowicz. Podróże ze smakiem; **12.10** To był Festiwal! – widowisko muzyczne; **13.30** Va Banque – teleturniej; **14.00** Familiada – teleturniej; **14.30** Koło fortuny – teleturniej; **15.10** Szansa na sukces. Opole 2020 – widowisko muzyczne; **16.10** Niebo istnieje... naprawdę – dramat, USA 2014, reż.: Randall Wallace, wyk.: Greg Kinnear, Kelly Reilly, Thomas Haden Church, Connor Corum, Lane Styles, Margo Martindale; **17.50** Słowo na niedzielę – Naprawdę wielka wiara; **18.00** Panorama; **18.20** Pogoda; **18.25** Twoje, moje i nasze – komedia, USA 2005, reż.: Raja Gosnell, wyk.: Dennis Quaid, Rene Russo, Sean Faris
20.00 Osaczeni – film sensacyjny, USA 1999, reż.: Jon Amiel, wyk.: Sean Connery, Catherine Zeta Jones, Ving Rhames
21.55 Wścig z czasem – film kryminalny, USA 2003, reż.: Carl Franklin, wyk.: Denzel Washington, Eva Mendes, Tom Hillmann
23.50 Pojedynek na pustyni – thriller, USA 2014, reż.: vJean – Baptiste Leonetti, wyk.: Michael Douglas, Jeremy Irvine, Ronny Cox, Hanna Mangan Lawrence
01.30 Miliardowy okup – thriller, USA 2016, reż.: Jim Gillespie, wyk.: Phoebe Tonkin, Jeremy Sumpter
03.30 Motyl. Still Alice – dramat, USA 2014, reż.: Richard Glatzer, Wash Moreland
05.10 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.55 Powitanie: Poranek; **05.59** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata – w tym: Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów na temat sytuacji politycznej, społecznej; **06.22** Pogoda Info; **06.29** Serwis Info Poranek; **07.22** Pogoda Info; **07.29** Serwis Info Poranek; **07.52** Pogoda Info; **07.59** Serwis Info Poranek; **08.21** Pogoda Info; **08.29** Serwis Info Poranek; **08.51** Pogoda Info; **08.59** Serwis Info Poranek; **09.03** Pogoda Info; **09.15** Salon dziennikarski; **11.59** Serwis Info Dzień weekend; **12.29** Serwis Info Dzień weekend; **12.52** Pogoda Info; **12.59** Serwis Info Dzień weekend; **13.29** Serwis Info Dzień weekend; **13.59** Serwis Info Dzień weekend; **14.53** Pogoda Info; **15.00** Debaty TVP Info; **15.29** Info Dzień; **15.54** Pogoda Info; **15.59** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Studio Wschód; **18.00** Panorama; **18.18** Serwis Info Wieczór weekend; **18.30** Kobięcym okiem; **18.52** Serwis Info Wieczór weekend
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.30 Serwis Info Wieczór weekend
21.50 Studio Polska
23.30 Info Wieczór
00.00 Wiadomości
00.28 Gość Wiadomości
00.49 Pogoda Info
01.00 Salon dziennikarski
01.45 Minęła 20
02.40 Nie da się ukryć
03.06 Kobięcym okiem
03.31 Światowiec
04.01 Filmy Dokumentalne TVP Info
04.30 Filmy Dokumentalne TVP Info
05.28 Głębia ostrości
05.30 Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 Ziemia Obiecana; **06.50** Prawdziwie spadła z nieba; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Świat w obrazach; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Westerplatte Młodych; **08.55** Słowo Życia; **09.00** Jeszcze Najświętsza Pienka pokaże, że od burzących kolubryn mocniejsza, cz.1; **09.30** Jeszcze Najświętsza Pienka pokaże, że od burzących kolubryn mocniejsza, cz.2; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Retro-spekacja; **10.20** Święty na każdy dzień; **10.25** 100 cudownych miejsc na świecie; **10.35** Polki Punkt Widzenia; **11.00** Msza Święta z Jasnej Góry w Uroczystość Wniebowzięcia NMP; **13.00** Procesja dzieł; **13.20** Siódmy sakrament; **13.45** Ocalić od zapomnienia; **13.55** Niedziela; **14.00** Jeszcze Najświętsza Pienka pokaże, że od burzących kolubryn mocniejsza, cz.1; **14.30** Akatyst ku czci Bogurodzicy; **15.30** Wierzę w Boga; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Bitwa Warszawska cz.1; **17.20** Kamyki wspomnień o ks. Popietusko; **17.30** Okiem kamery; **17.55** Kartka z kalendarza; **18.00** Anioł Pański; **18.05** Informacje dnia; **18.15** Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Katecheza ks. Bp Długosza
19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec – audycja modlitewna
20.50 Kartka z kalendarza
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Mojżesz – 10 przykazań
23.00 Akatyst ku czci Bogurodzicy
00.00 Programy powtórkowe

Komedia TWOJE, MOJE I NASZE

TVP 2 – 18.25

Admirał Frank Beardsley (Quaid), wdowiec z ośmiorgiem dzieci, stara się sprostać wyzwaniu, wprowadzając w domu ostrą dyscyplinę. Jego uporządkowane życie zmienia jednak kurs, gdy pod wpływem nagłego impulsu poślubia swoją szkolną miłość Helen (Russo), beztrojską projektantkę z dziesiątką dzieci. Pochodzące jakby z zupełnie różnych światów rodziny Franka i Helen rozpoczynają walkę od pierwszej chwili. Dzieci robią wszystko, by nie dopuścić do ślubu. Osiemnaście pełnych najdziwniejszych pomysłów głów pracuje nad idealnym planem... który musi spalić na panewce.

TVN

04.35 Uwaga! – magazyn interwencyjno-sledczy; **04.50** Mango – Telezakupy; **07.00** Wstajesz i wiesz; **09.00** Dzień dobry Wakacje; **11.30** MasterChef Junior; **12.55** Ameryka Express; **14.30** ParaNorman – film przygodowy, USA 2012, reż.: Chris Butler, Sam Fell; **16.25** Gwiezdny pył – film przygodowy, USA/Wielka Brytania 2007, reż.: Matthew Vaughn, wyk.: Michelle Pfeiffer, Claire Danes, Robert De Niro; **09.00** Fakty; **19.20** Uwaga! Koronawirus; **19.30** Sport; **19.40** Pogoda; **19.45** Uwaga! – magazyn interwencyjno-sledczy; **20.00** Salon dźwięku; **21.00** Bodyguard – film sensacyjny, USA 1992, reż.: Mick Jackson, wyk.: Kevin Costner, Whitney Houston, Gary Kemp, Bill Cobbs, Ralph Waite, Tomas Arana; **23.45** Tin Cup – komedia, USA 1996, reż.: Ron Shelton, wyk.: Kevin Costner, Rene Russo, Don Johnson, Cheech Marin, Linda Hart; **02.30** Uwaga! – magazyn interwencyjno-sledczy; **02.50** NOC Magii; **04.30** Nic straconego

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.35** Scooby-Doo i śnieżny stwór – USA 2007; **10.10** Ewa gotuje; **10.40** Nasz Nowy Dom; **11.45** Wakacje z Bałtykiem; **12.15** Wakacje z Bałtykiem; **12.45** Bogaty dom – biedny dom (6); **13.45** Rolnicy. Podlasie (11); **14.45** Rolnicy. Podlasie (12); **15.45** Górale (11); **16.15** Górale (12); **16.45** Więzienie; **17.15** Więzienie; **17.45** Chłopaki do wzięcia – Polska 2020, reż.: Michał Matys, Jerzy Morawski, Agnieszka Mruk, Magdalena Sikorska; **18.15** Chłopaki do wzięcia; **18.50** Wydarczenia; **19.30** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.05** Madagaskar 2 – USA 2008, reż.: Eric Darnell; **22.00** Łotr 1. Gwiezdne wojny – historie – USA 2016, reż.: Edwards Gareth, wyk.: Diego Luna, Felicity Jones, Forest Whitaker, Yen Donnie; **01.00** Wybieczka na studia – USA 2008, reż.: Kumble Roger, wyk.: Lawrence Martin, Raven – Symone, Whitley Kim; **03.00** Tajemnice losu; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

Redakcja „Idziemy” nie ponosi odpowiedzialności za zmiany w programach TV wprowadzone przez nadawców po 31 VII 2020 r.

Wspólnota Twórców
Chrześcijańskich Vera
Icon łączy katolików
pochodzących ze środowisk
twórczych różnych miast.
Od 2012 r. rozwija się
w Polsce.

Wystawa artystyczna „Anima Mea” w MAW, Warszawa 2019

Nazwa – Vera Icon – wyraża pragnienie wpatrywania się w jedyny Prawdziwy Obraz, jakim jest Jezus Chrystus. Sztuka zaś jest narzędziem, przez które można odkrywać Boga i doprowadzać ludzi do spotkania z Nim. Inspirujące dla wspólnoty są słowa Benedykta XVI: „Sztuka (...) zakłada przede wszystkim dar nowego spojrzenia. Warto zatem dołożyć wszelkich wysiłków, aby ponownie dotrzeć do wiary widzącej. Tam gdzie ona zaistnieje, tam i sztuka znajdzie swój właściwy wyraz”.

Patronem wspólnoty jest św. Jan Chrzciciel – ten, którego powołaniem było wskazywanie Chrystusa. Jego słowa: „Trzeba, by On wzrastał, a ja żebym się umniejszał” (J, 30) są mottem wspólnoty i uczą stawiania Boga na pierwszym miejscu. Misja wspólnoty to ewangelizacja środowisk artystycznych. Duży nacisk kładzie się na codzienną formację członków. Równie ważny jest rozwój twórczości, dbanie o jakość formy i treści, nieustanne poszukiwanie prawdy, zadawanie pytań. Dlatego regularnie organizowa-

ne są wystawy, plenery, autorskie projekty artystyczne.

Trzy razy w ciągu roku wspólnota organizuje ogólnopolskie rekolekcje dla twórców i organizatorów kultury. Poza tygodniowymi rekolekcjami w lipcu organizowane są weekendowe rekolekcje adwentowe i wielkopostne. Szczególnie wtedy można pogłębić relację z Bogiem, ale także z drugim człowiekiem.

Wspólnota Twórców Chrześcijańskich ma ogólnopolską strukturę. W poszczegól-

działacze kultury oraz ci, którzy swoją aktywnością – np. prawnik, księgowy, menedżer – mogą przyczynić się do wzrostu grupy.

Wspólnota tworzy wydarzenia i bierze czynny udział w tych już organizowanych. Prowadzi przede wszystkim działalność kulturalną w trosce o integralny rozwój człowieka w oparciu o uniwersalne wartości kulturalne, moralne i religijne. Wspiera pracę chrześcijańskich twórców kultury oraz tworzy warunki do wymiany doświadczeń po-

Prawdziwy Obraz Dorota Lekka

„Vera Icon” – grafika canvas, 2014

między twórcami. Podejmuje działania promujące sztukę sakralną i świecką tworzoną przez artystów katolickich. Podejmuje szeroko pojętą edukację kulturalną i religijną. Inicjuje i wspiera przedsięwzięcia o charakterze kulturalnym, artystycznym, religijnym. Dokonuje się to przez organizację imprez kulturalnych, jak wystawy, akcje artystyczne, happeningi, akcje społeczne, plenery, warsztaty, konferencje, seminaria, szkolenia, wykłady, koncerty, prelekcje, spotkania edukacyjne. Członkowie wspólnoty wykonują usługi i zamówienia w ramach kultury i sztuki. Vera Icon podejmuje też działania zmierzające do stworzenia szeroko pojętej prezentacji twórczości katolickiej poprzez trwałe i czasowe realizacje dla przestrzeni publicznej, w tym organizowanie targów, wystaw, plenerów.

Takie działania podejmowane są na szczeblu ogólnopolskim oraz lokalnym. We wspólnocie w Warszawie, której spotkania odbywają się co tydzień w klasztorze Ojców Dominikanów przy ul. Freta 10, podejmowane są, oprócz dzielenia się Słowem Bożym, dyskusje o sztuce, prezentacje własnej twórczości, seminaria, wystawy, spotkania z zaproszonymi gośćmi, warsztaty, konferencje, wykłady, plenery itp. W sierpniu podczas jarmarku dominikańskiego na Freta w dniach 15-16 sierpnia wspólnota warszawska planuje np. zorganizować warsztaty tkania gobelinu. Generalnie w swojej działalności podejmuje działania promujące sztukę sakralną i świecką tworzoną przez artystów katolickich. Inicjuje i wspiera przedsięwzięcia o charakterze kulturalnym, artystycznym i religijnym.

Wspólnota to, innymi słowy, Armia Bożych Twórców, którzy oddają siebie i swoją pracę twórczą na chwałę Bożą. Jej członkowie codziennie odnawiają w sobie prawdziwy obraz Jezusa, by znaleźć On odbicie zarówno w życiu, jak i twórczości.

Drodzy Czytelnicy!
„Idziemy”
jest dostępne
w e-wydaniu
na stronie:
www.eprasa.pl
www.idziemy.com.pl

Prenumerata redakcyjna tygodnika „Idziemy” na rok 2020

Drodzy Czytelnicy! Nasz tygodnik dostępny jest w parafiach i w kioskach.

Istnieje też możliwość prenumeraty redakcyjnej.

Można otrzymywać nasz tygodnik do domu! Prenumerata redakcyjna w roku 2020:

cena 1 egzemplarza – 7 zł; prenumerata kwartalna – 91 zł; prenumerata półroczna – 182 zł; prenumerata roczna – 364 zł.

Zniżka! Przy prenumeracie od 5 do 10 egzemplarzy cena 1 egz. wynosi 5 zł. Koszt wysyłki w całości pokrywa redakcja.

Pismo nasze można zaprenumerować, wypełniając dokładnie poniższy blankiet. Tel. 22 5120095

wplata gotówkowa	nazwa odbiorcy		W Y D . D I E C . W A R . - P R A S K I E J 0 4 - 3 5 7																										odcinek dla banku odbiorcy
	nazwa odbiorcy cd.		W - w a u l . G r o c h o w s k a 1 9 4 / 1 9 6																										
	i.k.		1 7 1 2 4 0 1 0 9 5													1 1 1 1 0 0 1 0 0 5 1 7 2 4 7 3													
	nr rachunku odbiorcy																												
	waluta		W		P L N		kwota																						
	kwota słownie																												
	nazwa zleceniodawcy																												
	nazwa zleceniodawcy cd.																												
	tytułem		P r e n u m e r a t a t y g o d n i k a																										
	tytułem cd.		I d z i e m y n a o k r e s																										
pieczęć, data i podpisy zleceniodawcy Opłata:																													
wplata gotówkowa	nazwa odbiorcy		W Y D . D I E C . W A R . - P R A S K I E J 0 4 - 3 5 7																										odcinek dla odbiorcy
	nazwa odbiorcy cd.		W - w a u l . G r o c h o w s k a 1 9 4 / 1 9 6																										
	i.k.		1 7 1 2 4 0 1 0 9 5													1 1 1 1 0 0 1 0 0 5 1 7 2 4 7 3													
	nr rachunku odbiorcy																												
	waluta		W		P L N		kwota																						
	kwota słownie																												
	nazwa zleceniodawcy																												
	nazwa zleceniodawcy cd.																												
	tytułem		P r e n u m e r a t a t y g o d n i k a																										
	tytułem cd.		I d z i e m y n a o k r e s																										
pieczęć, data i podpisy zleceniodawcy Opłata:																													

#WIKTORIA1920

POKAŻ, ŻE PAMIĘTASZ!

WIKTORIA
1920

niepodległa

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.